Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukion opetussuunnitelma 2021

Nimi	Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukion opetussuunnitelma 2021
Kunta	Helsinki
Koulu	Pohjois-Haagan yhteiskoulu
Hyväksymispäivämäärä	25.3.2021
Pdf luotu	18.6.2021

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö. 1
1.1. Koulun toiminta-ajatus. 1
1.2. Opetussuunnitelman laatiminen. 1
1.3. Opetussuunnitelman sisältö. 2
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 3
2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä. 3
2.1.1. Erityistehtävänä urheilulukio. 3
2.2. Arvoperusta. 4
2.2.1. Urheiluvalmennuksen arvoperusta. 5
3. Opetuksen toteuttaminen. 6
3.1. Opintojen rakenne. 6
3.1.1. Tuntijako. 6
3.1.2. Kieliohjelma. 6
3.1.3. Urheilulukion tuntijako. 6
3.1.4. Urheilulukion toiminta. 6
3.1.5. Opiskelijaksiotto. 7
3.1.6. Itsenäinen opiskelu, verkko-opiskelu ja etäopiskelu. 7
3.2. Oppimiskäsitys. 7
3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät. 8
3.4. Toimintakulttuuri. 9
3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö. 11
3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys. 12
3.7. Urheilulukion toimintaa ohjaavat periaatteet. 14
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 15
4.1. Ohjaus. 15
4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki. 16
4.3. Opiskeluhuolto. 18
4.3.1. Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet. 19
4.3.2. Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen. 20
4.4. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä. 28
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä. 28
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi. 30
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa. 30
5.2. Opintojakson arviointi. 31

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 31
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot. 32
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi. 32
5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa. 33
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 33
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi. 34
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 35
5.4. Lukion oppimäärän suoritus. 36
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus. 37
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 37
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. 40
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 41
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 41
6.2. Laaja-alainen osaaminen. 42
7. Oppiaineet. 46
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). 46
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). 47
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01). 49
Kieli- ja tekstitietoisuus + Vuorovaikutus 1 (moduulit 2+3), 2 op (ÄI02). 51
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI04). 52
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI05). 54
Kirjoittaminen 1 + Vuorovaikutus 2 (moduulit 6+7), 2 op (ÄI06). . . 55
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI08). 57
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI09). 58
Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10). 60
Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11). 61
Äidinkieli ja kirjallisuus jatko-opintoihin valmistautumisen ja jatko-opiskelun välineenä sekä työelämässä, 2 op (ÄI12). 62
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). 64
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (STK01). 67
Kieli- ja tekstitietoisuus + Vuorovaikutus 1 (moduulit 2+3), 2 op (STK02). 68
Kirjallisuus 1, 2 op (STK04). 70
Tekstien tulkinta 1, 2 op (STK05). 71
Kirjoittaminen 1 + Vuorovaikutus 2 (moduulit 6+7), 2 op (STK06). 72

Kirjallisuus 2, 2 op (STK08). 73
Vuorovaikutus 3, 2 op (STK09). 74
Kirjoittaminen 2, 2 op (STK10). 76
Tekstien tulkinta 2, 2 op (STK11). 77
7.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU). 78
7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1). 82
Ruotsin kielen opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen (moduulit 1+2), 4 op (RUA01). 82
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03). 84
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04). 85
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05). 86
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa, 2 op (RUA06). 87
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07). 88
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08). 89
Niveltävä opintojakso, 2 op (RUA09). 90
Abien kertaava opintojakso, 2 op (RUA10). 91
7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 92
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (moduulit 1+2), 4 op (RUB01). 92
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB03). 93
Ympäristömme, 2 op (RUB04). 94
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB05). 95
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB06). 97
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB07). 98
Niveltävä opintojakso, 2 op (RUB08). 99
Abien kertaava opintojakso, 2 op (RUB09). 99
Ykkösen kielet urheilijoille, 10 op (URHE01). 100
7.3. Vieraat kielet (VK). 100
7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 105
Opiskelutaidot ja englanti globaalina kielenä (moduulit 1+2), 4 op (ENA01). 105
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA03). 107
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA04). 108
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA05). 109
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06). . 110
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA07). 111
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA08). 112
Niveltävä opintojakso, 2 op (ENA09). 113

Abien kertaava opintojakso, 2 op (ENA10). 114
Ykkösen kielet urheilijoille, 10 op (URHE01). 115
7.3.2. Vieraat kielet, saksa, A-oppimäärä (VKSAA1). 115
Opiskelutaidot ja saksa eurooppalaisena kielenä (moduulit 1+2), 4 op (SAA01). 115
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA03). 117
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA04). 118
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA05). 119
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA06). 120
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA07). 121
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA08). 122
Abien kertaava opintojakso, 2 op (SAA09). 123
7.3.3. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (SAB2). 124
Elämän tärkeitä asioita, 2 op (SAB201). 125
Monenlaista elämää, 2 op (SAB202). 126
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (SAB203). 127
Kulttuurin pyörteissä, 2 op (SAB204). 127
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (SAB205). 129
Medioiden maailmassa, 2 op (SAB206). 130
Yhteinen maapallomme, 2 op (SAB207). 130
Viesti puhuen ja kirjoittaen, 2 op (SAB208). 131
Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (SAB209). 132
Matkalla maailmassa, 2 op (SAB210). 133
7.3.4. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB3). 134
Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (SAB301). 135
Matkalla maailmassa, 2 op (SAB302). 136
Elämän tärkeitä asioita, 2 op (SAB303). 137
Monenlaista elämää, 2 op (SAB304). 138
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (SAB305). 139
Kulttuurin pyörteissä, 2 op (SAB306). 140
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (SAB307). 141
Medioiden maailmassa, 2 op (SAB308). 142
Yhteinen maapallomme, 2 op (SAB309). 143
Viesti puhuen ja kirjoittaen, 2 op (SAB310). 144
7.3.5. Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä (RAB2). 144
Elämän tärkeitä asioita, 2 op (RAB201). 146
Monenlaista elämää, 2 op (RAB202). 147
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (RAB203). 148

Kulttuurin pyörteissä, 2 op (RAB204). 149
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (RAB205). 150
Medioiden maailmassa, 2 op (RAB206). 151
Yhteinen maapallomme, 2 op (RAB207). 152
Viesti puhuen ja kirjoittaen, 2 op (RAB208). 152
Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (yläkoulun kertaus), 2 op (RAB209). 153
Matkalla maailmassa (yläkoulun kertaus), 2 op (RAB210). 155
ABI-opintojakso, 2 op (RAB211). 155
Ranskan taide ja kulttuuri, 2 op (TEO04). 156
7.3.6. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (RAB3). 156
Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (RAB301). 157
Matkalla maailmassa, 2 op (RAB302). 159
Elämän tärkeitä asioita, 2 op (RAB303). 160
Monenlaista elämää, 2 op (RAB304). 160
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (RAB305). 161
Kulttuurin pyörteissä, 2 op (RAB306). 162
Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (RAB307). 163
Medioiden maailmassa, 2 op (RAB308). 164
Yhteinen maapallomme, 2 op (RAB309). 165
Viesti puhuen ja kirjoittaen, 2 op (RAB310). 166
ABI-opintojakso, 2 op (RAB311). 167
Ranskan taide ja kulttuuri, 2 op (TEO04). 167
7.3.7. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (EAB3). 167
Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (EAB301). 169
Matkalla maailmassa, 2 op (EAB302). 170
Elämän tärkeitä asioita, 2 op (EAB303). 171
Monenlaista elämää, 2 op (EAB304). 172
Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (EAB305). 173
Kulttuurin pyörteissä, 2 op (EAB306). 174
Espanjan arkkitehtuuri ja taide, 2 op (TEO05). 175
7.4. Matematiikka (MA). 175
7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 177
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01). 177
7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 178
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02). 178
Geometria, 2 op (MAA03). 179
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04). 180

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05). 181
Derivaatta, 3 op (MAA06). 182
Integraalilaskenta, 2 op (MAA07). 183
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08). 184
Talousmatematiikka, 1 op (MAA09). 186
3D-geometria, 2 op (MAA10). 187
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 188
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 189
Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (MAA13). 190
Tekniset apuvälineet, 2 op (MAA14). 190
7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 191
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02). 191
Geometria, 2 op (MAB03). 192
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04). 193
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05). 194
Talousmatematiikka (moduulit 6+7), 2 op (MAB06). 195
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08). 196
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09). 198
Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB10). 199
Tekniset apuvälineet, 2 op (MAB11). 199
7.5. Fysiikka (FY). 200
Fysiikka luonnontieteenä (moduulit 1+2), 2 op (FY01). 202
Lämpö, 2 op (FY03). 204
Voima ja liike, 2 op (FY04). 205
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05). 206
Sähkö, 2 op (FY06). 207
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07). 208
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08). 209
Fysiikan kertaava opintojakso, 2 op (FY09). 211
7.6. Kemia (KE). 211
Kemia, minä ja yhteiskunta (moduulit 1+2), 2 op (KE01). 214
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03). 216
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04). 217
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05). 218
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06). 220
Kemian opintojaksojen kertaus, 2 op (KE07). 221
7.7. Biologia (BI). 222
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01). 224

Ekologia ja ympäristö (moduulit 2+3), 2 op (BI02). 226
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04). 228
Ihmisen biologia, 2 op (BI05). 230
Biologian sovellukset, 2 op (BI06). 232
Biologiaa laboratoriossa, 2 op (BI07). 234
Biologian kertaava opintojakso, 2 op (BI08). 235
Retkeily- ja erätaito, 2 op (LI10). 236
7.8. Maantiede (GE). 236
Maailma muutoksessa, 2 op (GE01). 239
Sininen planeetta, 2 op (GE02). 240
Yhteinen maailma, 2 op (GE03). 242
Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta itse, 2 op (GE04). 244
Maantieteen kertaava opintojakso, 2 op (GE05). 246
7.9. Filosofia (FI). 247
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01). 249
Etiikka, 2 op (FI02). 250
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03). 252
Totuus, 2 op (FI04). 253
7.10. Psykologia (PS). 254
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01). 256
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02). 258
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03). 259
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04). 261
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05). 263
Sosiaalisuus - psyyke ja yhteisö, 2 op (PS06). 265
Psyykkinen valmennus, 2 op (LI12). 266
Lukion psykologian kertaava opintojakso, 2 op (PS08). 266
7.11. Historia (HI). 267
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01). 269
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02). 271
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03). 272
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04). 274
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05). 275
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06). 276
Historian kertaava opintojakso, 2 op (HI07). 278
Urheiluhistoria, 2 op (LI11). 279
7.12. Yhteiskuntaoppi (YH). 279
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01). 281

Taloustieto, 2 op (YH02). 283
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03). 284
Lakitieto, 2 op (YH04). 286
Yrittäjyys, 2 op (YH05). 287
Media- ja ajankohtaisopintojakso, 2 op (YH06). 289
Yhteiskuntaopin eheyttävä opintojakso, 2 op (YH07). 290
7.13. Uskonto (KT). 290
7.13.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 293
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01). 293
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02). 294
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03). 295
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04). 297
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05). 298
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06). 299
Empatiakurssi, 2 op (UE07). 301
7.13.2. Ortodoksinen uskonto (KT2). 302
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO01). 302
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO02). 303
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO03). 304
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04). 305
Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO05). 307
Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO06). 308
7.13.3. Islamin uskonto (KT4). 309
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI01). 309
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI02). 311
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI03). 312
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI04). 313
Uskonto taiteessa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI05). 315
Uskonto, tiede ja media, 2 op (USI06). 316
7.14. Elämänkatsomustieto (ET). 318
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01). 320
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02). 321
Kulttuurit, 2 op (ET03). 323
Katsomukset, 2 op (ET04). 324
Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05). 326
Tulevaisuus, 2 op (ET06). 327

Empatiakurssi, 2 op (ET7). 328
7.15. Terveystieto (TE). 329
Terveys voimavarana, 2 op (TE01). 331
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02). 332
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03). 334
Terveystiedon kertaava opintojakso, 2 op (TE04). 336
7.16. Liikunta (LI). 337
Oppiva liikkuja, 2 op (LI01). 339
Aktiivinen elämä, 2 op (LI02). 340
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03). 341
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04). 341
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05). 342
Talviliikunta, 2 op (LI06). 343
Esiintyminen ja ohjelmat, 2 op (LI07). 344
Erikoisliikunta, 2 op (LI08). 344
Valmentaja- ja ohjaajatutkinto, 2 op (LI09). 345
Retkeily- ja erätaito, 2 op (LI10). 346
Urheiluhistoria, 2 op (LI11). 346
Psyykkinen valmennus, 2 op (LI12). 346
Kansainvälinen liikunta ja urheilu, 2 op (LI13). 346
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04). 347
7.17. Urheiluvalmennus ja sitä tukevat tehtävät (URVA). 347
Valmennus 1, 2 op (URVA01). 351
Valmennus 2, 2 op (URVA02). 351
Valmennus 3, 2 op (URVA03). 352
Valmennus 4, 2 op (URVA04). 352
Valmennus 5, 2 op (URVA05). 353
Valmennus 6, 2 op (URVA06). 353
Valmennus 7, 2 op (URVA07). 354
Valmennus 8, 2 op (URVA08). 354
Valmennus 9, 2 op (URVA09). 355
Valmennus 10, 2 op (URVA10). 355
Valmennus 11, 2 op (URVA11). 356
Valmennus 12, 2 op (URVA12). 356
Valmennus 13, 2 op (URVA13). 357
Valmennus 14, 2 op (URVA14). 357
Valmennus 15, 2 op (URVA15). 358
Valmennus 16, 2 op (URVA16). 358

Valmennus 17, 2 op (URVA17). 359
Valmennus 18, 2 op (URVA18). 359
Valmennus 19, 2 op (URVA19). 360
Valmennus 20, 2 op (URVA20). 360
Valmennus 21, 2 op (URVA21). 361
Valmennus 22, 2 op (URVA22). 361
Valmennus 23, 2 op (URVA23). 362
Valmennus 24, 2 op (URVA24). 362
Valmennus 25, 2 op (URVA25). 363
Valmennusoppi, 2 op (VA01). 363
Tiedostava urheilija, 2 op (VA02). 364
Urheilijan ravitsemus, 2 op (VA03). 365
Urheilu ammattina, 2 op (VA04). 365
7.18. Musiikki (MU). 366
Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU01). 368
Syke - luova ilmaisu, 2 op (MU02). 369
Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU03). 370
Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU04). 371
Bändipaja 1, 2 op (MU05). 372
Bändipaja 2, 2 op (MU06). 373
Bändipaja 3, 2 op (MU07). 375
Studiotekniikka ja äänitys, 2 op (MU08). 376
Musiikki harrastuksena, 2 op (MU09). 377
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06). 377
7.19. Kuvataide (KU). 378
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01). 380
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02). 382
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU03). 384
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04). 386
Piirustus ja maalaus, 2 op (KU05). 388
Lyhytelokuva tabletilla, 2 op (KU06). 389
Valokuva, 2 op (KU07). 390
Abilehti, 2 op (KU08). 392
Penkkarimaalaus, 2 op (KU09). 393
Ranskan taide ja kulttuuri, 2 op (TEO04). 394
Espanjan arkkitehtuuri ja taide, 2 op (TEO05). 395
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02). 395
7.20. Opinto-ohjaus (OP). 395

Minä opiskelijana, 2 op (OP01). 396
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02). 398
Tutortoiminta, 2 op (OP03). 399
Opiskelutaidot, 2 op (OP04). 400
7.21. Kotitalous (KOV). 401
Kunnon eväät opiskeluun, 2 op (KOV01). 401
Urheilijan ravitsemus, 2 op (VA03). 402
Kansainvälinen ruokakulttuuri, 2 op (KOV03). 402
Kotitalouden lukiodiplomi, 2 op (KOLD01). 403
7.22. Lukiodiplomit (LD). 403
Kotitalouden lukiodiplomi, 2 op (KOLD01). 404
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02). 404
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04). 405
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06). 405
7.23. Temaattiset opinnot (TO). 405
Opiskelutaidot - tutkiva työskentely teknologialla, 2 op (TEO01). 405
Nuorten turvakurssi, 2 op (TEO03). 406
Ranskan taide ja kulttuuri, 2 op (TEO04). 406
Espanjan arkkitehtuuri ja taide, 2 op (TEO05). 406
7.24. Urheilijoiden erityisopintojaksot (URHE). 406
Ykkösen kielet urheilijoille, 10 op (URHE01). 406
7.25. Integraatio-opintojaksot. 406
Kotitalouden lukiodiplomi, 2 op (KOLD01). 406
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02). 408
Retkeily- ja erätaito, 2 op (LI10). 410
Urheiluhistoria, 2 op (LI11). 411
Psyykkinen valmennus, 2 op (LI12). 412
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04). 413
Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06). 414
Ranskan taide ja kulttuuri, 2 op (TEO04). 415
Espanjan arkkitehtuuri ja taide, 2 op (TEO05). 418
Ykkösen kielet urheilijoille, 10 op (URHE01). 421
Urheilijan ravitsemus, 2 op (VA03). 424
8. Liitteet. 426
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 426
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 426
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 433

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 433
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 439
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 439
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 444
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . . 445

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

1.1. Koulun toiminta-ajatus

Pohjois-Haagan yhteiskoulun toiminta-ajatuksena on "Elämäni kunnossa". Koulu tarjoaa mahdollisuuden kokonaisvaltaiseen yksilölliseen kehittymiseen sekä urheilijana kasvamiseen ja kehittymiseen ja urheilun ja opiskelun sujuvaan yhdistämiseen. Hymy huulessa, mutta täysillä on PHYK:n pelin henki.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun kasvatus- ja oppimistavoitteena on se, että oppilas kasvaa ihmisenä ja hänestä tulee kelvollinen jäsen yhteiskuntaan. Hänen tulee saada tarpeelliset tiedot ja taidot. Tavoitteena on myös edistää sivistyksen, tasa-arvon ja elinikäisen oppimisen toteutumista. Tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Opetuksen ja kasvatuksen tulee myös tukea kasvua tasapainoisiksi ja terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi. Opetus edistää kulttuurien ja aatteellisten, maailmankatsomuksellisten ja uskonnollisten perinteiden sekä länsimaisen humanismin perinteen tuntemista ja ymmärtämistä. Elämän, toisten ihmisten ja luonnon kunnioittamisen rinnalla korostetaan ihmisarvon loukkaamattomuutta, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja suomalaisen yhteiskunnan demokraattisia arvoja. Sivistykseen nähdään kuuluvaksi myös yhteistyö ja vastuullisuus, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kasvu hyviin tapoihin sekä kestävän kehityksen edistäminen. Tavoitteena on luoda perusta oppilaan yleissivistyksen muodostumiselle sekä maailmankuvan avartumiselle. Tähän tarvitaan sekä eri tiedonalojen tietoja ja taitoja että tiedonaloja läpileikkaavaa ja yhdistävää osaamista.

Lisäksi tavoitteena on, että oppilas saavuttaa liikunnallisen ja terveellisen elämäntavan. Häntä tuetaan ja rohkaistaan kasvamaan ja kehittymään urheilijana kohti omia tavoitteitaan ja yhdistämään opiskelu ja liikuntaharrastus, tarvittaessa huippu-urheilukin siten, että em. osa-alueet tasapainottavat toisiaan. Hänelle luodaan sellainen urheilu- ja opiskeluympäristö, jossa hänellä on halutessaan valmiuksia tavoitella huippu-urheilijan uraa. Tärkeimpänä tavoitteena on kokonaisvaltaisesti hyvinvoiva urheilija, jonka arjen elämisen rytmi ja harjoitus- ja opiskelumahdollisuudet ovat mahdollisimman hyvin kunnossa. Samalla tuetaan nuorten kaksoisuraa eli urheilun ja opiskelun tai työelämän yhteensovittamista myös lukion jälkeen. Joidenkin osalta tämä merkitsee valmistautumista urheiluun ensimmäisenä ammattina.

1.2. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (714/2018)
- valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)
- Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun paikallinen opetussuunnitelma on laadittu näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan. Opetussuunnitelman laadinnassa on lisäksi otettu huomioon opetus- ja kulttuuriministeriön Pohjois-Haagan yhteiskoululle myöntämä erityinen koulutustehtävä urheilulukiona. Siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii vuosittain hyväksymäänsä opetussuunnitelmaan perustuvan

suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaisesti opiskelijan on mahdollista Pohjois-Haagan yhteiskoulussa suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa. Tämä turvataan järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Pohjois-Haagan yhteiskoulun opetussuunnitelma on laadittu siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

1.3. Opetussuunnitelman sisältö

Tämä opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät
- lukion toimintakulttuurin pääpiirteet
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako
- lukion kieliohjelma
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- laaja-alaisen osaamisen osa-alueet
- oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
- opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain
- kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen
- ohjaussuunnitelma
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa
- kansainvälinen yhteistyö
- työelämäyhteistyö
- opiskeluhuolto
- opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi
- lukiodiplomien suorittaminen
- opiskelijoiden vaikutusmahdollisuudet ja opiskelijakunnan toiminta

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa on opiskeluhuollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten opiskeluhuoltosuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016] 1 mom.).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaisesti opiskeluhuoltosuunnitelmaan on kirjattu suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaisesti Pohjois-Haagan yhteiskoululla on paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukiolla on urheilun erityistehtävä. Toiminnan tarkoituksena on luoda edellytykset tavoitteellisen opiskelun ja urheilun yhteensovittamiselle. Samalla tuetaan nuorten kaksoisuraa eli urheilun ja opiskelun tai työelämän yhteensovittamista myös lukion jälkeen. Joidenkin osalta tämä merkitsee valmistautumista urheiluun ensimmäisenä ammattina.

2.1.1. Erityistehtävänä urheilulukio

Urheilun erityisen tehtävän lukion eli urheilulukion tehtävänä on mahdollistaa opiskelun ja huipulle tähtäävän urheilun yhdistäminen. Urheilun erityistä tehtävää toteutetaan niissä lukioissa, joille Opetusministeriö on myöntänyt urheilun erityisen koulutustehtävän. Urheilulukion opiskelijat suorittavat vähintään 24 opintopisteen verran oppilaitoksen opetussuunnitelmassa määriteltyjä erityisen koulutustehtävän mukaisia opintoja: urheiluvalmennusta tai muita erityistehtävää tukevia opintoja. (Opetusministeriön päätös OKM/80/530/2017). Urheilulukiolaisella on oikeus poislukea pakollisia opintoja 16 opintopisteen verran, jos hän on suorittanut vähintään 24 pisteen verran erityistehtäväopintoja.

Toisen asteen urheilun erityisen tehtävän saaneet oppilaitokset ovat tärkeä osa suomalaista urheilujärjestelmää ja niiden tehtävänä on varmistaa, että urheilijoilla on kansainvälisen vertailun kestävä päivittäisvalmennus ja toimintaympäristö. Laadukkaan opetuksen ja valmennuksen lisäksi tarjoaa mahdollisuuksien mukaan opintoja ja urheilua tukevia asiantuntijatoimintaa, kuten fysioterapiaa, hierontaa, urheilulääkärin ja urheilupsykologin palveluita sekä ravitsemukseen liittyviä palveluita yhteistyössä urheiluakatemian kanssa. Asiantuntijat painottavat toiminnassaan erityisosaamisalueensa koulutusta ja terveyttä edistävää harjoittelukulttuuria. Näin lahjakkaat nuoret voivat saavuttaa oman potentiaalinsa urheilussa ja samalla opiskella.

Urheiluoppilaitosten toimintaa koordinoi valtakunnallisesti Suomen Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikön Urheiluakatemiaohjelma. Samalla urheilulukiot ovat osa lajiliittojen valmennusjärjestelmää, jolloin kouluun hakeutuvat lahjakkaat urheilijat ja ammattitaitoiset valmentajat. Kaikissa erityisen tehtävän saaneissa urheilulukioissa noudatetaan yhteistä urheiluvalmennuksen opetussuunnitelmaa sekä yhteisiä periaatteita opiskelijavalinnassa. Valinnat tukevat potentiaalisten urheilijoiden pääsyä opiskelemaan urheilulukioon. Urheilulukiot toimivat kiinteässä yhteistyössä oman alueensa urheiluakatemian kanssa.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun arvoperustan muodostavat

1. Oppiminen ja kasvaminen

   Opiskelijaa kasvatetaan vastuuntuntoisuuteen ja tavoitteellisuuteen. Pyrkimyksenä on, että hänen itsetuntemuksensa ja elämänhallinnantaitonsa kehittyvät. Oppimisessa painotetaan oppimaan oppimisen taitoja ja monilukutaitoa. Näiden edellytyksenä on turvallinen oppimisympäristö ja riittävä tuki oppimiselle.

2. Yhteisöllisyys

   Opiskelijoiden yhteistyötaitoja kehitetään ja heitä kannustetaan osallisuuteen. Kouluyhteisössä kaikki ovat yhdenvertaisia. Toiminnassa pyritään avoimuuteen ja rehellisyyteen sekä noudatetaan hyviä tapoja. Koulussa pidetään yllä PHYK:n henkeä ja vaalitaan yksityiskouluperinnettä sekä arvostetaan muita kulttuureita. Yhteisö sitoutuu kestävään kehitykseen.

3. Liikunnallisuus ja urheilullisuus

   Opiskelijaa ohjataan omaksumaan liikunnalllinen elämäntapa. Pyrkimyksenä on saavuttaa henkinen tasapaino ja terveet elämäntavat. Koulu tukee opiskelijaa opiskelun ja urheilun yhteensovittamisessa sekä urheilijaksi kasvamisessa.

2.2.1. Urheiluvalmennuksen arvoperusta

Urheiluvalmennuksen arvoperusta noudattaa oppilaitosten omien arvojen lisäksi suomalaisen urheilun yhteisiä arvoja.

Yhdessä – rohkeasti

- Teemme tuloksemme aina yhdessä muiden kanssa.
- Olemme rohkeita kokeilemaan uutta, ottamaan esille myös vaikeat asiat, haastamaan itsemme ja muut tekemään myös niitä asioita, joita emme vielä osaa.
- Uskallamme ottaa isoja haasteita ja epäonnistumiset ovat meille parhaita oppimisen paikkoja.

Ilolla – ei otsa rypyssä

- Hyviin tuloksiin päästään positiivisessa ilmapiirissä. Haluamme ja osaamme luoda positiivisen ilmapiirin.
- Toimimme ratkaisukeskeisesti emmekä jää murehtimaan asioita, joihin emme voi vaikuttaa.

Kunnioittavasti – yksilöllisesti ja yhdenvertaisesti

- Erilaisuus on meille rikkaus omassa työyhteisössä, verkostoissa sekä liikkujissa ja urheilijoissa. Arvostamme jokaisen osaamista ja erilaisia näkökulmia.
- Erilaisuus parantaa kykyämme oppia ja kehittyä. Kohtelemme kaikkia yksilöllisesti ja yhdenvertaisesti.

Vastuullisesti – ei hinnalla millä hyvänsä

- Jokainen työntekijä ja opiskelija on sitoutunut toimimaan eettisten periaatteidemme mukaisesti ja näiden periaatteiden jatkuvaan kehittämiseen.

Erinomaisesti – kunnianhimoisesti ja vaikuttavasti

- Pyrimme kaikessa tekemisessä erinomaisuuteen.

Suomalaisen urheilun yhteinen arvovalinta on urheilijan kaksoisura -ajattelu.

Kaksoisuran tukeminen urheilulukiossa tarkoittaa urheilun ja opiskelun yhdistämistä ja se valmistaa nuorta urheiluun ammattina, urheilun ja jatko-opintojen yhdistämiseen sekä urheilun ja työelämän yhdistämiseen.

Jo urheilu-uran aikana valmistaudutaan urheilu-uran jälkeiseen aikaan huomioimalla urheilu-uran tuomat työelämävalmiudet ja jatko-opintomahdollisuudet.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja tässä opetussuunnitelmassa kuvatulla tavalla. Pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojan lisäksi tarjolla on myös koulukohtaisia valinnaisia opintoja.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun urheilun erityistehtävään liittyviä kursseja ovat valmennusopin kurssi sekä urheilulukion valmennuskurssit ja muut urheilutoimintaan liittyvät opinnot.

Muissa oppilaitoksissa suoritettuja kursseja voidaan harkinnan mukaan hyväksyä osaksi lukion oppimäärää.

Opintojaksojen suoritusjärjestys kuvataan kunkin oppiaineen kohdalla.

3.1.1. Tuntijako

Pohjois-Haagan yhteiskoulun tuntijako on esitetty liitteessä.

3.1.2. Kieliohjelma

A englanti, saksa, ruotsi

B1 ruotsi

B2 saksa, ranska

B3 saksa, ranska, espanja

3.1.3. Urheilulukion tuntijako

Pohjois-Haagan yhteiskoulu toimii opetusministeriön antaman asetuksen mukaisesti erityisen tehtävän saaneena urheilulukiona. Opiskelijat, jotka suorittavat vähintään 24 opintopistettä lukion opetussuunnitelmassa määriteltyjä erityisen tehtävän mukaisia urheiluvalmennuksen kursseja, ovat oikeutettuja vähentämään valtioneuvoston asetuksen (810/2018) 12**§:**ssä ja liite 1:ssä säädetyistä pakollisista opinnoista enintään 16 opintopisteen verran. Opiskelijan tulee kuitenkin suorittaa vähintään puolet lukion jokaisen pakollisen oppiaineen pakollisesta oppimäärästä. Vähennystä ei voi tehdä niistä aineista, joissa opiskelija osallistuu ylioppilaskirjoituksiin.

Erityisen koulutustehtävän mukaisia urheiluvalmennuksen opintopisteitä ei voi kerryttää opetussuunnitelman perusteissa määritellyillä yhteisillä ja valinnaisilla moduuleilla.

3.1.4. Urheilulukion toiminta

Opiskelijaa tuetaan ja rohkaistaan kasvamaan ja kehittymään urheilijana kohti omia tavoitteitaan ja yhdistämään opiskelu ja liikuntaharrastus, tarvittaessa huippu-urheilukin, siten, että em. osa-alueet tasapainottavat toisiaan. Hänelle luodaan sellainen urheilu- ja opiskeluympäristö, jossa hänellä on halutessaan valmiuksia tavoitella huippu-urheilijan uraa. Tärkeimpänä tavoitteena on kokonaisvaltaisesti hyvinvoiva urheilija, jonka arjen elämisen rytmi ja harjoitus-

ja opiskelumahdollisuudet ovat mahdollisimman hyvin kunnossa. Kaksoisuran tukeminen urheilulukiossa tarkoittaa urheilun ja opiskelun yhdistämistä ja se valmistaa nuorta urheiluun ammattina, urheilun ja jatko-opintojen yhdistämiseen sekä urheilun ja työelämän yhdistämiseen.

Urheilulukion opiskelijat tehostavat valmentautumistaan koulun ohjatuilla valmennustunneilla vähintään kolmena aamuna viikossa ja työjärjestyksen muokkauksen avulla. Myös muita harjoitusaikoja hyödynnetään erityisjärjestelyjen turvin. Koulu järjestää valmentautumiselle laadukkaat puitteet asianmukaisten tilavarausten ja ammattitaitoisten valmentajien avulla. Urheilijoiden opinto-ohjelmaan on lisäksi mahdollista liittää valmennusopin, lihashuollon, psyykkisen valmennuksen, urheiluravitsemuksen ja urheilu ensimmäisenä ammattina -opintoja. Myös toimitsijakurssi on mahdollista suorittaa. Laajalla kilpailutoiminnalla tuetaan valmentautumista ja tuodaan vaihtelua urheilijoiden harjoitteluun.

Lukion opinto-ohjaus tukee urheilijoiden opintojen suunnittelua. Urheilun aiheuttamiin poissaoloihin suhtaudutaan joustavasti ja tuetaan opintojen edistymistä myös kilpailumatkojen ja harjoitusleirien aikana.

3.1.5. Opiskelijaksiotto

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa on yleislukio ja urheilulukio.

Yleislukion opiskelijat valitaan lukuaineiden keskiarvon perusteella.

Urheilulukioon hakevat pisteytetään seuraavasti:

- Lukuaineiden keskiarvosta (pakollisen liikunnan numero lasketaan mukaan) saa enintään 10 pistettä.
- Liiton tai urheiluseuran lausunnon tai hakijan selvityksen perusteella saa 0 - 5 pistettä. Urheilupisteisiin vaikuttavat urheilusaavutukset, liikunnalliset tavoitteet, harrastuneisuus sekä esimerkiksi ohjaustoiminta. Pisteiden antamista varten tarvitaan lausunto liitolta ja valmentajalta. Hakija voi myös itse selvittää urheiluharrastustaan ja säännöllistä harjoitteluaan.
- Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukio voi antaa koulun lajiohjelman tai jonkin muun merkityksellisen syyn perusteella 0 - 5 pistettä.

3.1.6. Itsenäinen opiskelu, verkko-opiskelu ja etäopiskelu

Lukion opiskelija voi suorittaa kurssinsa myös itsenäisesti. Suoritettavasta kurssista tehdään kirjallinen sopimus kurssin opettajan kanssa. Pääsääntöisesti itsenäinen kurssi tehdään samassa jaksossa kuin kurssi on tarjolla. Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa. Opiskelija voi valita verkkokursseja koulun tarjonnasta, yksityiskoulujen Verkkolukiosta tai esimerkiksi Eiran aikuislukion tarjonnasta yhteistyösopimuksemme mukaisesti. Etäopiskelusta sovitaan erikseen aineenopettajan ja opinto-ohjaajan kanssa. Urheileville opiskelijoille pyritään järjestämään monipuolisia tapoja suorittaa kurssi.

Koulun ulkopuolella hankittua osaamista voidaan harkinnan mukaan sisällyttää osaksi opiskelijan oppimäärää.

Korkeakoulu- ja työelämäyhteistyötä on esitelty omassa luvussaan sekä eri oppiaineiden teksteissä.

3.2. Oppimiskäsitys

Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen

pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävän kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomion opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja

ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukiomme opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi Pohjois-Haagan yhteiskoulun kaikessa toiminnassa ja yhteisön jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukion opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat koulumme toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuuri tukee opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Se edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Koulun sisällä toimintakulttuuria arvioidaan säännöllisesti henkilökunnan kesken kevään arviointivesossa ja opiskeijoille ja huoltajille suunnatuin kyselyin. Toimintakulttuurin vahvistamiseksi järjestettävät tapahtumat kirjataan lukion vuosi/toimintasuunnitelmaan.

Toimintakulttuurin periaatteiden käytännön toteutumista seurataan vuosittain. Seurantaa toteutetaan ohjausryhmittäin ryhmänohjaajien johdolla. Myös oppilaskuntaa kokonaisuudessaan voidaan hyödyntää tässä tarkoituksessa. Mahdolliset kehittämistarpeet kirjataan jatkotyöstöä varten.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Pohjois-Haagan yhteiskoulu tekee yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Lisäksi keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat urheilun lajiliitot, urheiluseurat, Olympiakomitea, Pääkaupunkiseudun Urheiluakatemian eli URHEAn muut toimijat sekä Helsingin

kaupungin liikuntatoimi. PHYK on keskeinen osa Pääkaupunkiseudun urheiluakatemiaa. PHYK kuuluu myös valtakunnalliseen urheiluoppilaitosten verkostoon.

Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa yhteisöllisyyttä vahvistetaan koulun traditioilla. Lukion aloittaville järjestetään ryhmäytymispäivä. Koulun tutortoiminta rakentaa osaltaan yhteisöllisyyttä. Muita yhteisöllisyyttä vahvistavia perinteitä ovat Vanhojen tanssit ja Penkkaripäivät sekä muut juhlat, tapahtumat ja matkat. Koulun monipuolinen urheilutoiminta edistää opiskelijoiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa Pohois-Haagan yhteiskoulun lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta. Tämä on erityisen tärkeää valtakunnallisen eritystehtävän saaneessa urheilulukiossa.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukion liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista.

Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Pohjois-Haagan yhteiskoulussa tarjotaan ilmaisen lounaan lisäksi mahdollisuus maksulliseen iltapäiväruokailuun. Lisäksi koulun ravintolasta voi ostaa terveellisiä välipaloja lounasajan ulkopuolella.

Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Koulussa toimii KeKe-ryhmä, jossa on henkilökunnan ja opiskelijoiden edustajia.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukion toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat

oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Pohjois-Haagan yhteiskoulun lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. PHYK:ssa vaalitaan yksityiskouluperinnettä ja koulun omia perinteitä.

Lukiossamme ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta.

Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Arkinen yhteydenpito huoltajiin hoidetaan lähinnä sähköisen Wilma-järjestelmän kautta. Yhteyden pito voi olla ryhmäviestintää tai henkilökohtaista. Tätä täydennetään tarvittaessa puhelinkeskusteluilla ja huoltajatapaamisilla. Vuosittaisissa vanhempainilloissa keskitytään kunkin vuosiasteen kannalta keskeisiin kysymyksiin, kuten lukio-opiskelun käynnistymiseen, ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin.

Säännöllisillä kyselyillä saadaan tietoa mm. huoltajien tyytyväisyydestä yhteistyön käytänteisiin. Nämä tiedustelut ja lukiomme oppilaskunnan näkemykset antavat pohjaa yhteistyön kehittämiselle.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Pohjois-Haagan yhteiskoulun opiskelijalla on mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakointiin.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.) *Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa.* (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Pohjois-Haagan yhteiskoulun opetus järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään. Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluyhteistyön tavoitteena on lisätä opiskelijoiden tietoja korkea-asteen opinnoista ja vahvistaa urasuunnitteluvalmiuksia.

Koulumme opiskelijoilla on mahdollisuus osallistua pääkaupunkiseudun yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen lukiolaisille suunnattuihin avoimiin opintoihin. Opiskelijoille tiedotetaan säännöllisesti tarjolla olevista kursseista. Muualla suoritetut opinnot hyväksytään osaksi opiskelijan oppimäärää. Myös laajempien kurssien suorittaminen avoimessa yliopistossa on mahdollista. Urheilun erityistehtävään liittyvien verkkokurssien tarjoamisesta esim. Jyväskylän avoimessa yliopistossa päätetään vuosittain lukion toimintasuunnitelmassa. Opiskelijoille tiedotetaan jatko-opiskelumahdollisuuksista kotimaassa sekä neuvotaan myös hakeutumisessa opiskelemaan ulkomaille ja opiskelun ja urheilun yhdistämisessä ulkomailla. Opiskelijat osallistuvat syksyisin messu- ja kampustapahtumiin korkeakouluissa. Pohjois-Haagan yhteiskoulun alumnit käyvät esittelemässä opintoalojaan koululla.

Muita yhteistyömuotoja ovat erilaiset vierailut yliopistoihin ja korkeakouluihin sekä asiantuntijavierailut oppitunneilla. Yliopiston tiloja, kuten laboratorioita, käytetään mm. luonnontieteiden opetuksessa. Tarkempi kuvaus ainekohtaisesta yhteistyöstä on kirjattu eri oppiaineiden opetussuunnitelmiin ja koulun toimintasuunnitelmaan. Yhteistyötä kehitetään aktiivisesti.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin näkymiin. Opiskelijan on mahdollista tutustua työn, yrittäjyyden ja muun taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Pohjois-Haagan yhteiskoulu tekee yhteistyötä lähialueen yritysten kanssa. Yhteistyötä toteutetaan vierailuin, yhteisin hankkein tai muun yhteistyön muodossa. Koulumme toimii myös jatkuvassa yhteistyössä pääkaupunkiseudun urheiluseurojen kanssa. Teemme yhteistyötä pääkaupunkiseudun urheiluakatemiassa Urheassa, joka tukee urheilulukiolaisten kaksoisuran mahdollistamista ja tarjoaa opiskelijoille mm. tietoa urheiluosaamisen hyödyntämisestä työelämässä.

Nuorisotoimen, seurakunnan ja sosiaalitoimen kanssa tehdään lähialueyhteistyötä. Koulu hyödyntää pääkaupunkiseudun laajaa julkisen sektorin tarjontaa opetuksen osana esimerkiksi vierailuin eri museoihin, teattereihin, kirjastoihin, käräjäoikeuteen, eurooppatiedotukseen, te-toimistoon, yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin. Yhteistyötä tehdään kolmannen sektorin toimijoiden kanssa erilaisten koulutusten ja teemapäivien muodossa. Vuosittain koululla järjestetään ammattien teemapäivä, jossa eri alojen ammattilaiset kertovat työstään lukiolaisille. Tarkemmat yhteistyötahot ja yhteistyön muodot kuvataan lukion toimintasuunnitelmassa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. *Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.*

Pohjois-Haagan yhteiskoulun toiminnassa painottuu urheiluun liittyvä kansainvälinen kilpailutoiminta, leiritykset ja yhteistyöprojektit. Kaikkien opiskelijoiden on myös mahdollista osallistua kansainvälisiin temaattisiin opintoihin esimerkkinä kuvataiteen ja kielten yhteiset kansainväliset opintojaksot. Opiskelijat voivat myös lähteä vaihto-opiskelijaksi ulkomaille.

Kotikansainvälisyyttä toteutetaan oppiaineiden tunneilla esimerkiksi erilaisin vierailuin ja projektein. Koulun kielitarjonnan jatkuvuudesta ja monipuolisuudesta huolehditaan. Kielten opintojaksot toteutetaan pienelläkin opiskelijamäärällä.

3.7. Urheilulukion toimintaa ohjaavat periaatteet

Potentiaalisimmat ja motivoituneimmat urheilijat tunnistetaan ja heidät valitaan urheilulukioon.

- Urheilijavalinta oppilaitoksiin tapahtuu kansallisesti ohjatun hakumenettelyn kautta tiiviissä yhteistyössä lajiliittojen kanssa.
- Lajiliitot pisteyttävät urheilijat Olympiakomitean määrittelemien opiskelijavalinnan kriteerien mukaan. Urheilijan pyrkiessä useampaan kuin yhteen urheiluoppilaitokseen, on hänen lajiliittopisteensä samat oppilaitoksesta riippumatta.

Urheilulukiossa huomioidaan erityistehtävän vaatimukset opintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

- Valmentautumisen päivä-, viikko-, jakso- ja vuosirytmi suunnitellaan yhteistyössä oppilaitoksen, urheiluakatemian ja lajin kanssa.
- Urheilulukio mahdollistaa omalta osaltaan urheilijan elämäntapaa tukevan päivärytmin.
- Opinnot on mahdollista suorittaa joustavasti 2-4 vuodessa.
- Joustavat laji- ja urheilijakohtaisesti räätälöidyt opintojärjestelyt suunnitellaan ja toteutetaan tarvittaessa yhteistyössä urheilijan, valmentajan, oppilaitoksen, urheiluakatemian ja lajin kanssa.
- Urheilijaa ohjataan urheilija- ja opiskelupolulla hänen yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Urheilijalla on mahdollisuus suorittaa erityistehtävään liittyviä valmennusopintoja sen mukaan kuinka pitkään hän lukiota käy ja kuinka paljon valmennustapahtumia hänelle viikoittain kertyy.
- Urheilijalle syntyy valmiudet valita urheilutulostaan tukeva kaksoisuramalli huippuvaiheeseen siirtyessä.
- Urheilijan kokonaiskuormituksen hallitsemiseksi ja valmentautumisen tukemiseksi opintojen suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnetään pidennettyä opintoaikaa aina tarvittaessa.
- Urheilijan on mahdollista edistää opintojaan joustavilla opiskelumahdollisuuksilla, kuten verkko-opintoina tai suorittamalla opintoja myös kesäkuukausien aikana esimerkiksi Eiran aikuislukiossa, joka on yhteistyökumppanimme.

Urheilijoiden kokonaiskuormitus ja päivärytmi on toteutettu siten, että ne mahdollistavat kehittymisen huippu-urheilijaksi ja urheilutuloksen tekemisen.

- Valmentautuminen oppilaitoksessa on suunniteltu osa kokonaisharjoittelua ja urheilijana kasvamista.
- Urheilijan päivärytmi harjoittelun, ruokailujen ja levon suhteen on suunniteltu yhteistyössä eri tahojen kanssa niin, että urheilijana kehittyminen on mahdollista.
- Urheilijalla on tarjolla oppilaitoksessa ruokailun rytmin ja laadun kannalta tarvittavat ravitsemuspalvelut.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, joka syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on Pohjois-Haagan yhteiskoulun henkilöstön yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta järjestetään opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä on mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmänohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjauksessa otetaan huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijaa tiedotetaan ohjaustehtävien työnjaosta ja opiskeluhuollon palveluista.

Lukio-opiskelusta ja lukio-opintoihin hakeutumisesta tiedotetaan perusopetuksen päättövaiheessa oleville oppilaille, heidän huoltajilleen, peruskoulujen oppilaanohjaajille ja opettajille. Pohjois-Haagan yhteiskoulu on mukana erilaisissa infotilaisuuksissa ja messutapahtumissa. Lukio järjestää useita avoimien ovien tilaisuuksia oppilaille ja erillisen tilaisuuden vanhemmille. Lukioon hyväksytyksi tulleita opiskelijoita pyydetään palauttamaan tiedonsiirtolomake.

Opiskelijat saavat ohjausta jatkokoulutussuunnitteluunsa liittyvissä kysymyksissä. Heille tarjotaan tilaisuuksia hankkia tietoa jatkokoulutusvaihtoehdoista ja ammattialoista erilaisissa yhteyksissä. Lukiolle kutsutaan vierailijoita, jotka edustavat erilaisia ammatti- tai koulutusaloja. Opiskelijat osallistuvat erilaisiin jatkokoulutustapahtumiin. Opiskelijoille tiedotetaan yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen lukiolaisille tarjoamista kurssisuoritusmahdollisuuksista ja heillä on mahdollisuus valita kursseja osaksi opintosuunnitelmaansa.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun ohjaussuunnitelma on esitetty liitteenä.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- aikaisempi koulutus ja muu osaaminen
- suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet
- hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen
- suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat
- opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt
    - opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve
- korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot
- työelämän tutustumisjaksot
- arvioitu opiskeluaika

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelija saa ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiosta valmistuneella opiskelijalla on oikeus saada opinto-ohjaajalta ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Lukiolain mukaan opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys ja saavutettavuus sekä oppimisen vaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Lisäksi tavoitteena on antaa valmiuksia jatko-opintoihin siirtymiseen.

Opiskelijalla on oikeus saada tukea riippumatta siitä, mistä syistä oppimisvaikeudet johtuvat. Oppimisvaikeudet voivat johtua esimerkiksi luku- ja kirjoitusvaikeuksista, matemaattisista tai tarkkaavuuden vaikeuksista, sairaudesta, vammasta tai elämäntilanteesta.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.). Opettajat huolehtivat siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti, ja mahdolliset muutokset kirjataan edellä mainitulla tavalla.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 1 momentin mukaan tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointitaidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettajat ohjaavat opiskelijaa oppimaan oppimisen taidoissa, kantamaan vastuuta oppimisestaan ja työskentelystään sekä käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Oppimisen tuki merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Oppimisen tukea voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, tukiopetus ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja ryhmänohjaajan tuen avulla sekä hyödyntämällä erilaisia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan ohjaamista käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Lukiolain (714/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen arviointitilanteissa, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa opiskelijoita ja heidän huoltajiaan tiedotetaan ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyistä, lukion erityisopetuksesta, saatavilla olevasta oppimisen tuesta ja sen saavutettavuudesta heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen tullen erityisopettajan toimesta. Opiskelijoita ja huoltajia ohjataan olemaan aktiivisia tukitoimien arviointia ja järjestämistä varten.

Tukitoimien tarpeen arviointi tehdään opintojen alkuvaiheessa opetushenkilöstön yhteistyönä. Arviointi perustuu tietoon, jota voidaan saada oppilailta ja huoltajilta, opinto-ohjaajilta ja tarvittavien alkuseulontojen, kuten lukiseulan, avulla. Käytettävissä oleva tieto voi myös olla opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömän tiedon siirtoon pohjautuvaa tietoa. Arvioinnissa tarpeellista tietoa saadaan myös yhteisopettajuuden keinoin.

Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Pohjois-Haagan yhteiskoulussa erityisopettaja kirjaa tiedot erityisopettajan omalle Wilman opintosuunnitelma -lomakkeelle.

Tuen toteuttamisesta vastaa koko opetushenkilöstö siten, miten siitä on tarkemmin kirjattu opintosuunnitelmassa. Opintosuunnitelmassa myös tarkennetaan se, miten tuen toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan.

4.3. Opiskeluhuolto

Lukion opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhuoltoa toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhuoltona. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 2 ja 3 §.)

Lukion opiskeluhuollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto sekä opiskeluhuollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhuollon palveluiden järjestämisestä vastaa lähtökohtaisesti oppilaitoksen sijaintikunta. Yksityinen koulutuksen järjestäjä tai valtio koulutuksen järjestäjänä voi päättää järjestää näitä palveluja kokonaan tai osittain omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhuolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää, lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhuollosta ja opiskelijaa ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon palveluja. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 9 [muutettu lailla 1409/2014] ja 11 §.)

Opiskeluhuoltoa toteutetaan monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa

muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhuollossa huolehditaan kaikkien opiskelijoiden mahdollisuudesta osallistua opiskeluhuollon suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskeluhuolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 4 ja 9 §; lukiolaki 714/2018, 33 §.)

4.3.1. Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet

Yksityisissä lukioissa opiskelijahuolto ymmärretään keskeisenä osana koko oppilaitoksen toimintakulttuuria ja käytännön toimia. Yksityiskoulujen yhteisöllinen toimintakulttuuri rakenteineen edistääkin kokonaisuudessaan yhteisöllistä ja yksilöllistä opiskelijahuoltoa.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Opiskeluhuollon pääpaino on ennaltaehkäisevässä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa. Tämä tarkoittaa ennen kaikkea hyvinvoivista ihmisistä ja terveyttä tukevasta ympäristöstä koostuvaa kouluyhteisöä. Opiskeluhuolto on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, yhteisöllisyyttä, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Samalla huolehditaan kouluympäristön turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Lähtökohtana on se, että yhteisön hyvinvointiin voidaan ja tulee vaikuttaa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 ja 4 §.)

Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatapojen kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteisöä koskevissa asioissa (lukiolaki 714/2018, 33 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 18 §). Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (lukiolaki 714/2018, 40 §). Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämisessä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa lukion toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa lukion toiminnassa.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhuollon palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 5 §).

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhuoltoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhuollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä

lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 11 ja 18 §.)

Opiskeluhuoltoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhuollon monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhuoltoryhmien toiminta on osa opiskeluhuollon kokonaisuutta. Opiskeluhuoltoryhmiä ovat 1) opiskeluhuollon ohjausryhmä, 2) Pohjois-Haagan yhteiskoulun opiskeluhuoltoryhmä sekä 3) tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 § [muutettu lailla 1501/2016].)

Opiskeluhuollon ohjausryhmän Pohjois-Haagan yhteiskoulu asettaa yhdessä muiden yksityiskoulujen kanssa. Pohjois-Haagan yhteiskoulu asettaa oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Kaikki opiskeluhuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on mukana opetushenkilöstöä sekä opiskeluterveydenhuollon palveluja ja psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano.

Opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa koulutuksenjärjestäjäkohtaisen opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhuoltoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä sen kokoonpanosta sekä tehtäviin liittyvistä toimintatavoista. Opiskeluhuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisyyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan tai, ellei opiskelijalla poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 19 §).

4.3.2. Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

1. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhuoltopalvelut

Yksityisten oppilaitosten toimintaympäristöt ja alueelliset erityistarpeet ovat moninaisia. Oppilaiden taustat, elinolot ja hyvinvoinnin edellytykset huomioidaan, kun oppilashuollon resursseja kohdennetaan yhteisölliseen ja yksilölliseen oppilashuoltotyöhön sekä yhteistyöhön kotien, viranomaistahojen ja muiden alueellisten toimijoiden kanssa. Lisäksi kokonaisarvioinnissa otetaan huomioon kunkin koulun tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden määrä sekä lukioissa opiskelijoiden tuen erityistarpeet.

Pohjois-Haagan yhteiskoulu on yläasteesta ja lukiosta muodostuva noin 900 oppilaan oppilaitos. Lukiolla on valtakunnallinen urheilulukion erityistehtävä. Lukiossa opiskellaan joko yleislukiossa tai urheilulukiossa. Lukioon hakeudutaan peruskoulun päättötodistuksen keskiarvolla tai keskiarvon ja urheilusuoritusten perusteella. Pohjois-Haagan yhteiskoulussa urheilulla on

vahva asema koulun arjessa ja se luo koululle ja opiskeluhuoltotyölle omat erityispiirteensä. Koulunkäynnin ja urheilun yhteensovittamisen haasteisiin pyritään vastaamaan monin tavoin.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa on kokopäiväinen kuraattori ja psykologi, jotka työskentelevät sekä yläasteella että lukiossa. Kokopäiväinen kouluterveydenhoitaja ja koululääkäri (neljänä päivänä kuukaudessa) ovat osa koulumme opiskeluhuoltopalveluja. Opiskeluhuollon tarvetta seurataan erilaisten opiskelijoille tehtävien kyselyiden sekä ryhmänohjaajilta ja opettajilta saatavien palautteiden kautta.

2. Yhteisöllinen opiskeluhuolto ja sen toimintatavat

Yksityisissä lukioissa opiskeluhuolto ymmärretään keskeisenä osana koko oppilaitoksen toimintakulttuuria ja käytännön toimia. Opiskeluhuollon pääpaino on yhteisöllisessä opiskeluhuollossa. Tämä tarkoittaa ennen kaikkea hyvinvoivista ihmisistä ja terveyttä tukevasta ympäristöstä koostuvaa kouluyhteisöä. Opiskeluhuollon tavoitteena on edistää koko kouluyhteisön hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvää oppimista. Samalla huolehditaan kouluympäristön terveellisyydestä, esteettömyydestä ja turvallisuudesta. Lähtökohtana on se, että yhteisön hyvinvointiin voidaan ja tulee vaikuttaa.

Opiskeluhuoltotyön keskeisin toimintaperiaate on oppilaan, opiskelijan ja huoltajien osallisuus ja arvostava kohtaaminen. Vaikka kodeilla on päävastuu nuoren kasvun ja kehityksen kannalta, on koulu keskeinen nuoren kehitysympäristö. Yksityisissä oppilaitoksissa koulun henkilökunnan toiminnan lähtökohta on ammatillisuus, joka takaa luottamuksensuojan ja hyväksikäyttökiellon toteutumisen. Samoin aktiivinen oppilaskuntatoiminta on oppilaitosten vahvuus ja aidon osallisuuden ja vaikuttamisen kanava. Osallisuuden ja yhteenkuuluvuuden kokemus on hyvinvoinnin keskeinen elementti. Aitoon osallisuuteen pyritään muun muassa tavoitteellisella ryhmäyttämisellä erityisesti uusien opiskelijoiden tullessa kouluyhteisöön. Muita toimia osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämiseksi ovat mm. lukion aloitus opiskelemalla ohjausryhmittäin, perinteiset tapahtumat, kuten Vanhojen päivä ja penkkarit, sekä juhlat ja yhteiset tapahtumat. Osallisuutta edistetään oppilaskunta- ja tutortoiminnalla sekä tarjoamalla opiskelijoille mahdollisuuksia toimia erilaisissa koulun työryhmissä.

Yksityisillä opetuksenjärjestäjillä on yhteinen oppilas- ja opiskeluhuollon ohjausryhmä, jossa sovitaan opiskeluhuoltotoiminnan keskeiset periaatteet sekä opiskeluhuoltotoiminnan yleinen suunnittelu, ohjaus ja arviointi. Arviointi on ohjausryhmän erityinen tehtävä. Koulukohtaiset opiskeluhuoltoryhmät suunnittelevat, kehittävät, toteuttavat ja arvioivat koulukohtaista opiskeluhuoltoa. Opiskeluhuoltoryhmässä keskeinen tehtävä kietoutuu kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkasteluun ja sen pohjalta tavoitteiden ja toimenpiteiden suunnitteluun.

Koulun opiskeluhuoltoryhmiä johtaa vararehtori. Vararehtorin lisäksi opiskeluhuoltoryhmään kuuluvat kaksi opinto-ohjaajaa, erityisopettaja, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, lääkäri ja fysioterapeutti. Opiskeluhuoltoryhmä kokoontuu säännöllisesti. Lukion ryhmänohjaajat kutsutaan opiskeluhuoltoryhmään kerran lukuvuodessa ryhmäkohtaiseen keskusteluun. Ryhmäkohtaisten keskustelujen lisäksi opiskeluhuoltoryhmässä käsitellään ajankohtaisia teemoja ja kouluyhteisön hyvinvointiin liittyviä asioita, sekä tarvittaessa koordinoidaan yksilökohtaista opiskelun tai opiskeluhuollon tukea. Opiskeluhuoltoryhmä esittäytyy uusille opiskelijoille lukuvuoden alussa sekä vanhemmille vanhempainillassa, ja ryhmän kokoonpanosta ja toiminnasta kerrotaan koulun kotisivuilla.

Yhteisöllisessä opiskeluhuollossa tärkeimmät välineet tiedon kokoamisessa ovat kouluterveyskyselyt, ympäristön terveellisyyden ja opiskeluyhteisön hyvinvoinnin tarkastukset, Opetushallituksen ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kyselyt, sekä koulun oma-arvioinnin mallit. Yhteisöllisessä opiskeluhuoltoryhmässä suunnitellaan kootun tiedon perusteella yhteisön hyvinvointia lisääviä toimia. Toimet kohdistetaan paitsi havaittuihin puutteisiin, myös mahdollisiin uhkiin ja ennalta ehkäiseviin toimiin.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun opiskeluhuoltoryhmä laatii lukuvuoden alussa opiskeluhuollon toimintasuunnitelman, jonka pohjalta lukuvuoden lopussa arvioidaan toimintakertomuksessa menneen vuoden toiminnan onnistumista.

Opetussuunnitelman perusteissa korostetaan yhä enemmän koulun ja kodin välistä yhteistyötä ja avointa ilmapiiriä. Kasvatusvastuu kuuluu ensisijaisesti opiskelijan huoltajille, mutta koulu pyrkii tukemaan huoltajia tässä kasvatustyössä olemassa olevien resurssien puitteissa. Parhaimmillaan tämä on moniammatillisen verkoston saumatonta yhteistyötä, jonka tavoitteena on nuoren hyvinvoinnin ja tasapainoisen kehityksen turvaaminen.

Monialainen verkostotyö on vakiintunut yhdeksi sosiaali- ja terveydenhuollon työmuodoista. Monialaiset yhteistyöverkostot muodostuvat eri organisaatioiden asiantuntijoista. Koulussa monialainen verkostotyö on kiinteä osa yhteisöllistä opiskeluhuoltoa. Parhaimmillaan monialainen verkostotyö toimii avoimena keskustelufoorumina opiskelijan tilanteessa ja mobilisoi uusia voimavaroja opiskelijan tukemiseksi. Monialainen verkostotyö antaa mahdollisuuden yhdistää eri asiantuntijoiden resursseja ja vahvistaa sitä kautta työn ammatillisuutta ja parantaa palveluiden laatua.

Opiskeluhuoltoa koulussa toteutetaan monialaisena yhteistyönä. Kouluissa tehtävä monialainen verkostotyö edellyttää verkostolta toimivaa yhteistyötä, sekä jokaisen verkoston jäsenen hyvää työpanosta omassa työtehtävässään. Yksilökohtainen opiskeluhuolto edellyttää monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa. Työn tavoitteena on tilanteen ja resurssien kartoitus, sekä vastuun ja tehtävien jako. Onnistunut verkostotyö edellyttää jatkuvaa seurantaa ja arviointia.

Perusopetus- ja lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Tämä on myös yhteisöllisen opiskeluhuollon keskeinen tavoite. Oppilaitoksessa on suunnitelma oppilaiden ja opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Turvallisuus on paitsi yksilöä koskevaa henkilökohtaista henkistä ja fyysistä turvallisuutta, myös koko yhteisön ja opiskeluympäristön laaja-alaista turvallisuutta. Oppilaitoksen turvallisuusohjelmassa kuvataan toimenpiteet, joilla turvataan oppilaitoksen esteetön opiskeluympäristö, tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen sekä toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa. Koulutapaturmissa opiskelija saa ensiavun koulussa terveydenhoitajan luona ja tarvittaessa hänet ohjataan jatkohoitoon. Koulussa tapahtuneesta tapaturmasta ilmoitetaan tarvittaessa opiskelijan huoltajalle. Jos terveydenhoitaja ei ole tavoitettavissa, opettajat vastaavat jatkohoitoon ohjaamisesta ja asiasta tiedottamisesta vanhemmille. Koulun henkilökuntaa koulutetaan säännöllisesti ensiavun antamiseen ja kuka tahansa on velvollinen hätätilanteessa antamaan ensiapua.

Lukiolain mukaiset oppilaitoksen järjestyssäännöt ovat keskeinen osa koulun turvallista toimintakulttuuria. Yhteiset säännöt edesauttavat myös lainmukaista, hyvää oppimista. Oppilaitosten uusi turvallisuushaaste liittyy sähköisen ympäristön tietoturvallisuuteen, ja se on kouluissa jatkuva kehittämiskohde.

Poissaololle on aina oltava hyväksyttävä syy. Luvattomat poissaolot ovat aina ilmentymä jostakin, ja vakavimmissa tapauksissa johtavat syrjäytymiseen. Poissaolot vaativat siksi taustalla olevien ongelmien ja avun tarpeen kartoittamista. Poissaoloja seurataan jaksoittain ja niitä selvitetään ja niihin puututaan tarvittaessa opettajien ja opiskeluhuoltohenkilöstön toimesta.

Tärkeä osa oppilaitoksen turvallisuutta ja terveellisyyttä on päihteettömyys, johon pyritään ennen kaikkea ennaltaehkäisevillä toimilla ja jatkuvalla havainnoinnilla. Parasta tukea nuorelle kaikkia päihteitä vastaan on vanhempien ja koulun yhteinen näkemys päihteettömyydestä.

Turvallisuutta, terveellisyyttä ja päihteettömyyttä tuetaan yhteistyössä eri toimijoiden ja viranomaisten kanssa. Pohjois-Haagan yhteiskoulu tekee lukuvuosittain yhteistyötä alueellisesti nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhuollon yhteistyötahojen kanssa. Vakiintunut työmuoto on säännöllisesti järjestettävät verkoston tapaamiset alueella. Verkostoon kuuluu alueen lasten ja nuorten kanssa työskenteleviä viranomaisia esim. poliisista, sosiaalitoimesta, seurakunnasta ja nuorisotalolta.

Opiskeluympäristön esteettömyydellä ja saavutettavuudella tarkoitetaan sitä, että jokainen opiskelija pystyy toimimaan mahdollisimman itsenäisesti ja täysivaltaisesti kaikissa opiskelun vaiheissa. Esteettömyys tukee yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista. Opiskelijoilla on oikeus saada erilaisia tuki- ja ohjauspalveluita sekä erityisjärjestelyjä opiskelun eri vaiheissa yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Tuen tarpeista huolimatta opiskelija voi osallistua oppilaitoksen ja kouluyhteisönsä toimintaan tasavertaisesti. Oppilaitoksen esteettömyys pitää sisällään

opetuksen ja ohjauksen pedagogisen esteettömyyden, asenteellisen, psyykkisen ja sosiaalisen esteettömyyden, vuorovaikutuksen esteettömyyden, tilojen ja ympäristön esteettömyyden sekä tietotekniikan, viestinnän ja oppimateriaalien esteettömyyden.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa opiskeluhuollollisin toimenpitein pyritään varmistamaan ja edistämään erityisesti pedagogista, psyykkistä ja sosiaalista esteettömyyttä yksilö- ja yhteisötasolla. Nämä pitävät sisällään mm. turvallisen oppimisympäristön varmistamisen, toimenpiteet hyväksyvän ja kannustavan yhteisöllisyyden edistämiseksi, yksilöllisten oppimisen edellytysten ja tuen tarpeiden huomioon ottamisen ja riittävien tuki- ja ohjauspalveluiden varmistamisen. Ryhmänohjaaja, opettajat ja opinto-ohjaaja seuraavat opiskelijoiden opintojen etenemistä ja hyvinvointia. Opetushenkilöstön ja opiskeluhuollon yhteistyöllä pyritään tunnistamaan opiskelijoiden tuen ja erityisjärjestelyiden tarpeet mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, tarjoamaan apua ja ennaltaehkäisemään vaikeuksien kasautumista. Opiskelijat osallistuvat oman opiskelunsa suunnitteluun. Opiskelijoita kannustetaan vaikuttamaan myös koko yhteisöön ja koulun toimintaan mm. oppilaskuntatoiminnan ja tutor -toiminnan kautta.

Oppilailla ja opiskelijoilla on oikeus terveyttä ja hyvinvointia tukevaan ympäristöön ja yhteisöön. Oppilaitoksen säännöllisillä tarkastuksilla varmistetaan tämän oikeuden toteutuminen kaikissa oppilaitoksissa. Lakisääteiset oppilaitosympäristön ja -yhteisön monialaiset terveellisyyden, turvallisuuden ja yhteisön hyvinvoinnin tarkastukset ovat osa oppilaitoksen yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä ja ne toteutetaan laajassa yhteistyössä eri toimijoiden sekä oppilaiden, opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Tarkastuskokonaisuuteen osallistuvat rehtori, terveydensuojeluviranomainen, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, kiinteistöhuollon edustaja, oppilaat, opiskelijat, huoltajat ja oppilaitoksen henkilökunta, työterveyshuolto ja työsuojelu. Tarkastuksen kokonaisuuteen eri osapuolet osallistuvat erikseen sovitusti toimittamalla tietoja ja/ tai osallistumalla tarkastukseen liittyviin tilaisuuksiin.

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

a) Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Lain mukaan jokaisella oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Turvallisen ja toisia kunnioittavan kouluilmapiirin luomiseen pyritään ennaltaehkäisevällä opiskeluhuoltotyöllä. Kaikilla koulun aikuisella on velvollisuus puuttua kiusaamiseen, väkivaltaan ja häirintään.

Koulussa kohdataan erilaisia kiusaamistilanteita ja niihin puututaan aina tapauskohtaisesti. Kiusaaminen on subjektiivinen kokemus. Kiusaamisen tunnusmerkit täyttyvät, kun toiminta on toistuvaa, systemaattista ja tahallista toisen loukkaamista, uhkaamista tai syrjintää. Yksittäinen henkilön vakava fyysinen tai henkinen loukkaaminen voi myös olla kiusaamista. Pohjois-Haagan yhteiskoulussa kiusaamista pyritään ennaltaehkäisemään yhteisöllisen opiskeluhuollon keinoin, kuten tukemalla oppilaiden ryhmäytymistä, suorittamalla ilmapiirikartoituksia, ylläpitämällä koulun turvallisuutta ja hyvinvointia tukevia rakenteita ja käytänteitä, sekä keskustelemalla kiusaamisesta oppitunneilla. Tukioppilas-, tutor-, ja oppilaskuntatoiminnalla pyritään vahvistamaan oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamaan myönteisen ja turvallisen kouluilmapiirin syntymiseen.

Kiusaaminen

- sanallista (esim. toisen henkilön mitätöintiä, pilkkaamista, huutelua, nimittelyä, väkivallalla uhkaamista)
- sanatonta (esim. ryhmän ulkopuolelle sulkemista, mustamaalaamista)
- fyysistä (esim. väkivaltaa, väkivallalla uhkaamista, tönimistä, non-verbaalista viestintää)
- sosiaalisen median välityksellä (esim. häirintää, haukkumista, ilkeiden juorujen levittämistä, kuvien julkaisua ja kuvien ottamista ilman asianosaisen lupaa)

Tieto kiusaamisesta voi tulla oppilaalta tai opiskelijalta itseltään, luokkakavereiden välittämänä, huoltajilta, opettajilta, ilmapiirikyselyn välityksellä tai koulun yhteistyötaholta, esim. nuorisotoimen tai seurakunnan työntekijältä. Koulun tietoon tulevat kiusaamistapaukset tutkitaan aina. Kiusaamisen selvittelyssä noudatetaan seuraavia periaatteita:

Kaikkia osapuolia kuullaan tasapuolisesti ja selvitetään mitä on tapahtunut, ja ketkä ovat olleet tapahtumissa osallisena. Tilannetta selvittää aina kaksi koulun aikuista. Kiusaamiseen vaikuttaneet taustatekijät pyritään selvittämään. Tapahtumaselostukset kirjataan. Tilanteesta tiedotetaan vanhempia ja tarvittaessa muita yhteistyötahoja, esim. poliisia ja lastensuojelua. Myös vanhemmat ja yhteistyötahot osallistuvat tarvittaessa kiusaamistilanteen selvittämiseen.

Työskentelyvaiheessa muodostetaan tilannearvio ja määritellään selkeästi, mikä toiminta tilanteessa on koettu kiusaamisena. Työskentelylle määritellään tavoitetila, ja pohditaan yhdessä osapuolten kanssa keinoja, joilla haluttuun ratkaisuun päästään. Tilanteesta voidaan keskustella myös koko luokkayhteisössä tai pienemmän joukon kesken, ja pohtia, kuinka muu luokka voi tukea tavoitetilaan pääsyä. Vanhemmat ja yhteistyötahot ovat tarvittaessa mukana työskentelyvaiheessa. Tilanneseurannasta ja uusista toimenpiteistä sovitaan tarpeen mukaan.

Seurantapalaverit voidaan järjestää osapuolten ja/tai koko luokkayhteisön kesken. Tilannetta seurataan myös havainnoimalla kiusaajan ja kiusatun välistä arkea koulussa. Havainnoijina voivat sovitusti olla luokkayhteisön ja/tai opettajakunnan jäsenet. Mikäli kiusaamista havaitaan edelleen tai tilanteeseen liittyy jokin huoli, siihen puututaan välittömästi.

Oppilas ja opiskelija, mikäli kohtaat kiusaamista, häirintää tai väkivaltaa:

- kerro asiasta jollekin koulun aikuiselle (ryhmänohjaajalle, opettajalle, kuraattorille, psykologille, terveydenhoitajalle tai rehtorille). Kerro mitä on tapahtunut ja keitä tilanteessa on ollut mukana. Mikäli et tunnista kaikkia asianosaisia koulun työntekijät auttavat. Jos kertominen tuntuu vaikealta, voit ottaa kaverin avuksi tai pyytää huoltajia ottamaan yhteyttä koulun aikuisiin. Tärkeää on, että koulussa saadaan mahdollisimman pian tieto tapahtuneesta, jotta koulun aikuiset voivat puuttua tilanteeseen.

Huoltaja, mikäli saat tiedon koulussa tapahtuneesta kiusaamis-, häirintä- tai väkivaltatilanteesta:

- ota yhteyttä kouluun (esim. ryhmänohjaajaan, kuraattoriin tai rehtoriin). Kerro mitä on tapahtunut ja keitä tilanteessa on ollut mukana. Koulussa selvitetään asia ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin. Kaikkiin kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteisiin puututaan koulussa.

Häirintä

- Häirintä voi tapahtua puhelimen ja netin kautta tai se voi olla myös kiusaamisen tunnusmerkit täyttävää yksittäiseen tai useampaan henkilöön kohdistuvaa käytöstä. Usein häirintä-sanalla viitataan seksuaaliseen häirintään, joka on tarkoituksellista, ei-toivottua, yksipuolista seksuaalisväritteistä käyttäytymistä tai sukupuoleen perustuvaa syrjintää.

Seksuaalinen häirintä

- sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä.
- henkilön altistaminen seksuaalissävytteiselle materiaalille.

- henkilön fyysistä tai psyykkistä koskemattomuutta loukkaava, halventava, nöyryyttävä, ahdistava, uhkaava tai vihamielinen ilmapiiri esim. seksuaalisesti vihjailevin elein ja ilmein tai sanallisesti luotuna.
- sosiaalisessa mediassa
- Häirinnälle on tyypillistä sen toistuvuus, mutta häirintää voi olla myös yksittäinen teko.

Oppilas ja opiskelija, mikäli kohtaat seksuaalista häirintää koulussa:

- kerro asiasta jollekin koulun aikuiselle (luokanvalvojalle, ryhmänohjaajalle, opettajalle, kuraattorille, psykologille, terveydenhoitajalle tai rehtorille). Kerro mitä on tapahtunut ja keitä tilanteessa on ollut mukana. Mikäli et tunnista kaikkia asianosaisia koulun työntekijät auttavat. Jos kertominen tuntuu vaikealta, voit ottaa kaverin avuksi tai pyytää huoltajia ottamaan yhteyttä koulun aikuisiin. Tärkeää on, että koulussa saadaan mahdollisimman pian tieto tapahtuneesta, jotta koulun aikuiset voivat puuttua tilanteeseen.

Huoltaja, mikäli saat tiedon koulussa tapahtuneesta seksuaalisesta häirinnästä:

- ota yhteyttä kouluun (esim. luokanvalvojaan, ryhmänohjaajaan, kuraattoriin, terveydenhoitajaan, psykologiin tai rehtoriin). Kerro mitä on tapahtunut ja keitä tilanteessa on ollut mukana. Koulussa selvitetään asia ja ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin. Kaikkiin seksuaalisen häirinnän tilanteisiin puututaan koulussa.

b) Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Toimintaohjeet erilaisia onnettomuus-, vaara-, vahinko- ja uhkatilanteita varten on kuvattu koulun erillisessä *Turvallisuusohjelmassa*. Kriisin sattuessa koulun turvallisuudesta vastaava ryhmä kokoontuu sopimaan toiminnasta ja työnjaosta. Toiminta- ja tiedotusvastuu on rehtorilla. Jos kriisitilanne näyttää lähtökohtaisesti vaativan myös psykososiaalisen tuen käynnistämistä, kutsutaan koolle myös kriisiryhmä. Ryhmä laatii toimintasuunnitelman ja ohjeistaa henkilökuntaa ja oppilaita toiminnasta. Koulun oman kriisityön tueksi on käytettävissä yksityiskoulujen kriisityön tukiryhmä, johon rehtori ottaa yhteyden koulun oman kriisiryhmän kokoontumisessa sovitusti tarpeen mukaan.

3. Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Keskeisinä toimintaperiaatteina yksilökohtaisessa työssä ovat vapaaehtoisuus, luottamuksensuoja ja hyväksikäyttökielto. Yhteistyö opiskelijan sekä hänen huoltajansa kanssa on ensiarvoisen tärkeää. Kaikki yksilökohtainen opiskelijahuollon työ perustuu vapaaehtoisuuteen, eikä laki tunne käsitettä ”pakkoauttaminen”. Opetuksen tai koulutuksen järjestäjän palveluksessa olevat henkilöt ja opiskeluterveydenhuollon ammattihenkilöt ovat kuitenkin velvollisia viipymättä ilmoittamaan salassapitosäännösten estämättä kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos he tehtävässään ovat saaneet tietää nuoresta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä. Lastensuojeluilmoitus (25§) tehdään ensisijaisesti yhteistyössä nuoren ja hänen huoltajiensa kanssa.

Yksilökohtaisen opiskelijahuollon tavoitteena on opiskelijan kokonaisvaltaisen kehityksen, terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuranta ja tukeminen. Erityinen huomio kiinnitetään varhaiseen tukeen ja ongelmien ennaltaehkäisyyn. Toimintatavoissa keskeistä on arvostava ja luottamukseen perustuva kohtaaminen sekä nuoren omien mielipiteiden ja toivomusten huomioiminen hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten ominaisuuksiensa mukaisesti. Opiskeluhuolto toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa, mutta huoltajalla ei ole oikeutta kieltää nuorta käyttämästä opiskeluhuollon palveluja. Huoltajan tai vajaavaltaisen edustajan oikeus osallistua nuorta koskevan asian käsittelyyn tai tiedonsaantiin voidaan myös evätä painavasta syystä, jos nuori niin toivoo ja jos opiskeluhuoltoon kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö arvioi sen olevan nuoren edun mukaista. Yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelemiseksi voidaan perustaa myös monialainen asiantuntijaryhmä. Asian käsittely asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan suostumukseen. Mikäli opiskelijalla ei ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, suostumuksen antaa huoltaja.

Opiskelijalle on taattava tarpeellinen opiskeluhuollon tuki kurinpitorangaistuksen yhteydessä (lukiolaki 26§). Lisäksi toimenpiteistä on tarvittaessa ilmoitettava sijaintikunnan sosiaalihuollon viranomaiselle. Tarpeelliset opiskeluhuollon tukitoimet voivat tilanteesta riippuen olla esimerkiksi yksilökohtaista kuraattorin, psykologin tai terveydenhuollon palvelua. Jossain tilanteessa myös monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen voi olla perusteltua.

Opetuksenjärjestäjä ylläpitää monialaisen yksilökohtaisen opiskeluhuollon rekisteriä. Rekisteriin tallennetaan laadittavat oppilas- ja opiskeluhuollon kertomukset sekä muut tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä opiskelijaa koskevat asiakirjat. Opiskeluhuoltokertomus laaditaan aikajärjestyksessä eteneväksi, ja siihen kirjataan oppilas- ja opiskelijahuoltolain 2§:n mukaiset asiat yksittäisestä opiskelijasta ja hänen asiastaan. Mikäli rekisteristä annetaan tietoja sivulliselle,

asiakirjaan on merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä laillisella perusteella tai yksilöidyllä suostumuksella tietoja on luovutettu. Opiskeluhuoltokertomus säilytetään hyvän arkistointitavan mukaisesti.

Opiskeluhuoltotyöhön osallistuvilla henkilöillä sekä lain mukaan opetuksen tai koulutuksen järjestämisestä vastaavalla viranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen asianmukaisen opetuksen ja koulutuksen järjestämiseksi tarvittavat välttämättömät tiedot (lukiolaki 32§).

Yhteistyö koulun ulkopuolisten palveluiden ja yhteistyökummppaneiden kanssa toteutetaan yksilökohtaisen opiskeluhuollon puitteissa yksittäiselle opiskelijalle annettavien palvelujen muodossa tai monialaisena yhteistyönä monialaisen verkoston kanssa. Monialainen yhteistyö moniammatillisen verkoston kanssa tarkoittaa verkostoa, jossa on jäseniä esim. opetustoimesta, sosiaali- ja terveystoimesta, opiskelijoiden huoltajia sekä tarvittaessa muita tahoja. Moniammatillinen verkostotyö lisää osaamista, resursseja ja mahdollisuuksia sekä karsii turhia päällekkäisiä toimintoja. Myös eri koulutustaustoista tuleva asiantuntemus tukee ja edesauttaa yhteistyötä. Monialaiselle verkostotyölle on olemassa erilaisia työtapoja. Monialaista verkostotyötä koskee tietojen salassapito ja tietojen suojaaminen asianmukaisesti.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa työskentelevät täysipäiväisesti kuraattori, psykologi ja Helsingin kaupungin kautta terveydenhoitaja ja lääkäri (1pvä/vko). He ovat kiinteä osa koulun opiskeluhuoltoryhmää, ja tekevät tarvittaessa yhteistyötä opiskelijan tukemiseksi ja tarvittavien koulun ulkopuolisten tukipalveluiden järjestymiseksi. Kuraattorin, psykologin ja terveydenhoitajan vastaanotolle pääsee opiskelijan oman, huoltajien tai koulun työntekijän yhteydenoton kautta. Yksittäisen opiskelijan opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi kootaan tarvittaessa monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan tai, ellei opiskelijalla poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 19 §).

Opinto-ohjauksen kanssa tehdään yhteistyötä opiskelijan opintojen ja opiskelijan tulevaisuuden suunnittelussa, kun se on tarpeen opiskelijan hyvinvoinnin kannalta. Opinto-ohjauksellista tukea voivat olla esimerkiksi opinto-ohjelman muutokset, opiskeluajan pidentäminen, yo-kirjoitusten suunnittelu ja opiskelupaikan vaihtoon ohjaaminen. Opiskelijan hyvinvointi ja terveys tulee huomioida myös jatko-opintojen suunnittelussa ja jatko-opintoihin haettaessa.

Opiskelijan sairauden vaatimassa hoidossa tehdään yhteistyötä tarvittaessa opiskeluterveydenhuollon ja opiskelijaa hoitavan tahon kanssa. Tarvittaessa järjestetään opiskelijan suostumuksella palaveri, jossa paikalla ovat opiskelija, huoltaja ja tilanteen mukaan koulun ja hoitavan tahon edustajia. Yhdessä opiskelijan ja huoltajien kanssa sovitaan mahdollisista sairauden vaatimista toimenpiteistä koulussa sekä tiedottamisen tarpeesta koululla. Opiskelijoiden on mahdollista - koululääkärin resurssien salliessa - varata aika koululääkärin vastaanotolle sairaanhoitopalveluiden saamiseksi. Muuten opiskeleija ohjataan sairaanhoitopalveluihin oman terveysaseman lääkärille. Ulkopaikkakuntalaisten, jotka opiskelevat Helsingissä, on mahdollista hakeutua myös Helsingin terveysasemapalveluiden piiriin. Erityisruokavalioista (mahd. lääkärintodistus) ilmoitetaan koulun terveydenhoitajalle, joka toimitta tiedon koulun ruokahuoltoon.

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Huoltajilla on ensisijainen vastuu nuoren kasvatuksesta. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa opiskelijan kasvatuksesta ja opetuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Toimivan kodin ja koulun yhteistyön kautta huoltajat voivat osaltaan tukea nuortensa tavoitteellista oppimista ja

koulunkäyntiä. Vuorovaikutus kodin kanssa lisää opettajan opiskelijatuntemusta ja auttaa häntä opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Yhteisvastuullisen kasvatuksen tavoitteena on edistää nuorten oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja hyvinvointia koulussa. Kodin ja koulun opiskeluhuollollista yhteistyötä toteutetaan sekä yhteisö- että yksilötasolla yhteistyössä opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Yksittäistä opiskelijaa koskevien tarvittavien opiskelijahuollollisten tukitoimien suunnittelussa tulee kuulla nuorta ja huoltajaa. Opiskeluhuoltotyötä ohjaavat kaikkien osapuolien kunnioittaminen, luottamuksellisuus sekä eri osapuolien tietojensaantia ja salassapitoa koskevat säädökset.

Hyvän yhteistyön lähtökohtana on keskinäinen arvostus. Arvostukseen perustuvassa vuorovaikutuksessa opettajat, muut koulun työntekijät, huoltajat ja opiskelijat rakentavat yhteistä ymmärrystä nuoren hyvästä koulunkäynnistä ja oppimisesta. Kodin kanssa tehtävä yhteistyö muodostaa jatkumon, joka alkaa varhaiskasvatuksessa, etenee esiopetuksen kautta perusopetukseen ja jatkuu lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa kodin ja oppilaitoksen yhteistyönä.

Yhteistyön päämäärä on oppimisen, terveen kasvun ja kehityksen tukeminen nuoren oppimispolun aikana. Tämä toteutuu sekä tukemalla yksittäistä opiskelijaa, että kehittämällä luokan ja koko koulun yhteisöllisyyttä. Vanhempien ja koulun hyvä yhteistyö mahdollistaa aikuisten keskinäisen sosiaalisen verkoston kehittymisen ja tukee yhteisen vastuun ottamista nuoren hyvästä arjesta. Aikuisten hyvä yhteistyö ja vuorovaikutus ovat myös mallina nuorille.

Koulun ja kodin yhteistyötä tehdään monin tavoin. Kodin ja koulun yhteistyöhän kuuluu myös aktiivinen tiedottaminen koulun asioista. Opettaja ja huoltajat voivat yhdessä neuvotella, miten yhteistyötä käytännössä tehdään ja miten tietoja vaihdetaan. Vanhempainillat, juhlat, avoimien ovien päivät ja yhteiset retket ovat tästä esimerkkejä. Kirjalliset tiedotteet esim. Wilmassa ja koulujen kotisivuilla, sähköpostiviestit ja puhelinkeskustelut ovat myös osa yhteistyötä.

Kun jokin asia koulutyössä askarruttaa, on ensimmäiseksi aina hyvä ottaa yhteys aineenopettajaan tai ryhmänohjaajaan. Opiskeluhuoltoa tehdään yhteistyössä opettajien kanssa. Koulun rehtori vastaa koulun työstä ja opetuksen järjestäjä koulujen toiminnasta. Myös aluehallintoviraston puoleen voi kääntyä, jos on tarpeen selvittää, onko toiminta säädösten mukaista. Opiskelijalle ja huoltajalle annetaan mahdollisuus opiskeluhuollon suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin.

Yksilökohtaista opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhuollossa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 11 ja 18 §.) Toimintatavoissa keskeistä on arvostava ja luottamukseen perustuva kohtaaminen sekä nuoren omien mielipiteiden ja toivomusten huomioiminen hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten ominaisuuksiensa mukaisesti. Opiskeluhuolto toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa, mutta huoltajalla ei ole oikeutta kieltää nuorta käyttämästä opiskeluhuollon palveluja. Huoltajan tai vajaavaltaisen edustajan oikeus osallistua nuorta koskevan asian käsittelyyn tai tiedonsaantiin voidaan myös evätä painavasta syystä, jos nuori niin toivoo ja jos opiskeluhuoltoon kuuluva sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö arvioi sen olevan nuoren edun mukaista.

Yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhuollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi voidaan koota monialainen asiantuntijaryhmä. Asian käsittely asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan suostumukseen. Ryhmän kokoaa se opetushenkilöstön tai opiskeluhuollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan tai, ellei opiskelijalla poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 19 §).

5. Opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 26 §).

Opetustoimen hallinnonalalla ei ole yleistä valtakunnallista valvontaorganisaatiota, vaan toiminnan laatu varmistetaan ennen kaikkea arvioinnin avulla. Arviointi on paitsi ulkopuolista arviointia, ennen kaikkea opetuksen- ja koulutuksenjärjestäjien oma-arviointia ja sen pohjalta tapahtuvaa omavalvontaa. Yksityisissä oppilaitoksissa opiskeluhuoltosuunnitelman arviointia koordinoi yksityiskoulujen yhteinen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Ohjausryhmässä on nimetty omavalvonnan vastuuhenkilö. Oppilaitostasolla suunnitelman toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa opiskeluhuoltoryhmä. Opiskeluhuollon suunnitelman mukaisen kokonaisuuden toteutumista arvioidaan tarkastelemalla palveluiden saatavuutta, tavoittavuutta ja vaikuttavuutta. Arvioinnin välineinä käytetään tilastoja, kyselyitä ja laadullista arviointia. Seurantatietoja hyödynnetään vuosittaisen toimintasuunnitelmatyön yhteydessä koulujen opiskeluhuoltoryhmissä sekä johtoryhmissä. Yksityiset oppilaitokset tekevät myös yhteistyötä toiminnan laadun arvioinnissa.

4.4. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja.

Pohjois-Haagan yhteiskoululla on suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. LINKKI Kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa käytetään vain lainmukaisia keinoja, ja näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon. Niitä ei saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään.

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa

omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja -kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia. Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun.

Opiskelijoita informoidaan heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.
2. Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurissamme pyritään ottamaan opetusjärjestelyissä huomioon opiskelijoiden erilaiset tarpeet, erityisesti urheilijan kaksoisuraa toteuttavien opiskelijoiden kohdalla. Yhdenvertaisuutta toteutamme arvioimalla jokaisen opiskelijan osaamista samoilla kriteereillä. Yhtenäisen arvioinnin toteutumista seurataan säännöllisesti. Lukuvuoden alussa käydään läpi yhteisesti sovitut asiat yleisellä ja ainekohtaisella tasolla. Lukuvuoden lopuksi tarkastellaan sovittujen asioiden toteutumista ja tehdään johtopäätökset jatkoa varten.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.

Seuraavaa yhteenvetoa arvioinnin toteuttamisesta opintojaksoittain käytetään työkaluna arvioinnin totetumista seurattaessa sekä uusia opettajia perehdyttäessä.

Arvioinnin yhteiset käytänteet

1. Opintojakson alussa opettaja tiedottaa tavoitteista ja arvioinnista
2. Kurssin aikana opettaja antaa palautetta (kannustaa, korjaa virheitä). Opiskelijat tekevät itsearviointia opettajan tuella. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa oppimista ja osaamista.
3. Opintojakson lopussa on mahdollisesti koe tai muu näyte osaamisesta.
4. Arvosanan perusteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely suhteessa opintojakson tavoitteisiin.
5. Pakolliset opinnot ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot arvioidaan arvosanalla 4-10.
6. Osa koulukohtaisista valinnaisista opinnoista arvioidaan numeroarvosanalla 4-10, osa suoritusmerkinnällä. Kunkin opintojakson kohdalla kerrotaan arviointitapa.
7. Temaattiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä.
8. Kirjainten selitykset on koottu seuraavaan lukuun.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintään O-kirjaimella.

Koonti käytetyistä kirjainmerkinnöistä :

- O = Oppilas on osallistunut opetukseen, mutta opintojakson suorituksia on tekemättä, poissaolot selvittämättä tms.
- K = Opintojakso on keskeytynyt; asiaan ei voi enää palata, eikä suorituksia voi enää täydentää.
- S = Opintojakso on hyväksytysti suoritettu.
- H = Opintojakso on hylätty (koskee koulukohtaisia valinnaisia ja temaattisia opintoja).
- X = Urheiluvalmennuksessa oleva opiskelija käyttää tämän opintojakson kohdalla oikeuttaan vähentää pakollisia opintojaksoja.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Hylätyn opintojakson voi suorittaa joko osallistumalla uusintakokeeseen tai aloittamalla opintojakson opinnot uudelleen, kun se on tarjolla. Uusintakoe järjestetään jokaisen jakson jälkeen. Opintojakson uusintakokeeseen voi osallistua vain kerran. Korotuskoe järjestetään kaksi kertaa lukuvuoden aikana, ja opiskelijalta voidaan vaatia erikseen sovittavia lisätehtäviä. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]*lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä.* (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2-oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2-oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2-oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2-opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Koulun ulkopuoliset hyväksiluettavat suoritukset merkitään kohtaan Aktiivipolku.

Esimerkkejä hyväksiluettavista suorituksista ovat

- kahden opintopisteen arvoisia koulutuksia: isoskoulutus, partiojohtajan koulutus, saaristolaivurikoulutus tai muut vastaavat koulutukset.
- yhden opintopisteen suorituksia: ajokortti, hygieniapassi, tulityökortti, työturvallisuuskortti, anniskelupassi tai muu vastaava suoritus, esim. ensiapukoulutus.

Myös muut vastaavat koulutukset hyväksytään. Tähän kohtaan merkitään myös erilaiset korkeakoulujen kurkistuskurssit.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen,

4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	*joista voi olla hylättyjä opintoja enintään*
2–5 opintopistettä	*0 opintopistettä*
6–11 opintopistettä	*2 opintopistettä*
12–17 opintopistettä	*4 opintopistettä*
18 opintopistettä tai enemmän	*6 opintopistettä*

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja

oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista.

Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*
2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*

- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisesti päätettävät asiat on kuvattu muissa arviointiluvun alaluvuissa tai opintojaksojen yhteydessä.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*

- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä

paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan hyvinvointiosaamisen kehittymistä. Tässä opintojaksossa hyvinvointiosaaminen korostuu siinä, että opiskelijaa autetaan asettamaan opiskelussaan tavoitteita ja saavuttamaan niitä häntä itseään tyydyttävällä tavalla. Opintojaksossa käytetään materiaaleja ja menetelmiä, jotka antavat opiskelijalle paitsi tietoa fyysisestä, psyykkisestä, sosiaalisesta ja henkisestä hyvinvoinnista, niin parhaimmassa tapauksessa myös oivalluksia siihen, kuinka löytää tasapaino omassa elämässä näillä osa-alueilla. Mahdollisuuksien mukaan tutustumme yksilön hyvinvointiin liittyviin tekijöihin korkeakoulu- tai työelämäyhteistyön kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämä opintojakso suoritetaan opintojen aluksi ennen muita opintojaksoja, ja se arvioidaan lopuksi arvosanalla 4 - 10. Perustana ovat jakson aikana tehdyt työt. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus ja rakentava ote työprosessissa.

Opintojakson aikana painopiste on siis oppimisprosessissa. Se koostuu palautteen antamisesta ja vastaanottamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tässä jaksossa erityisesti suullisten ja kirjallisten tekstien tulkitsijana ja tuottajana.

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla, ja tämä arviointi perustuu tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Kokonaisuuden arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen ja rakentava työskentely opintojakson aikana. Myös opintojaksossa luettava kokonaisteos kytketään jakson arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijan käsitys monimuotoisista teksteistä ja vuorovaikutuksesta tekstien kautta syvenee. Hänen monilukutaitonsa sekä kykynsä toimia vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti lisääntyvät. Hän harjaantuu tarkkailemaan ja kehittämään omia taitojaan kuuntelijana ja puhujana. Tässä opintojaksossa opiskelija edistyy lukijana ja kirjoittajana erilaisissa ympäristöissä. Lisäksi hän oppii jakson kuluessa antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Tutuiksi tulevat lukion äidinkielen opiskelun käytänteet, kuten kokonaisteoksen lukuprosessin rytmittäminen jakson aikana.

Tämä opintojakso suoritetaan opintojen aluksi ennen muita jaksoja, ja koska se pohjustaa yleensäkin äidinkielen opintojen työskentelyä ja työskentelytapoja, sitä ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti ilman painavaa syytä. Opintojakso on pakollinen.

Kieli- ja tekstitietoisuus + Vuorovaikutus 1 (moduulit 2+3), 2 op (ÄI02)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä. Opitaan suunnittelemaan, muokkaamaan ja laatimaan puhuttuja ja kirjoitettuja asiatekstejä, antamaan ja vastaanottamaan palautetta sekä arvioimaan omia puhe- ja kirjoitustaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämä opintojakso arvioidaan jakson päätteeksi arvosanalla 4 - 10. Perustana ovat jakson aikana tehdyt työt. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus ja rakentava ote työprosessissa. Tätä opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti ilman painavaa syytä.

Opintojakson aikana painopiste on oppimisprosessissa. Se koostuu palautteen antamisesta ja vastaanottamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tässä jaksossa erityisesti suullisten ja kirjallisten tekstien tulkitsijana ja tuottajana.

Opintojakso arvioidaan sen lopussa numeroarvosanalla, ja tämä arviointi perustuu tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Kokonaisuuden arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen ja rakentava työskentely opintojakson aikana. Myös opintojaksossa luettava kokonaisteos kytketään jakson arviointiin. Opintojakson arvosanaan vaikuttaa myös aikataulujen noudattaminen tai noudattamatta jättäminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tarkentaa käsitystään kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistä. Opintojakson aikana perehdytään Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielen käyttötapoihin eri yhteyksissä sekä tarkastellaan suomen kielen kehitysvaiheita. Lisäksi perehdytään kielen rakenteisiin ja niiden käyttöön suullisissa ja kirjoitetuissa teksteissä sekä tullaan tietoisiksi omista tyylivalinnoista ja hiotaan niitä. Luetaan ja kirjoitetaan fiktiivisiä ja tietotekstejä. Puheviestinnän taitoja harjoitellaan pitämällä tietoiskuja, alustuksia ja puheenvuoroja, joissa voidaan hyödyntää myös draaman keinoja. Luetaan vähintään yksi kokonaisteos.

Opintojakson suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain opettajan kanssa huolellisesti yhteistyössä suunnitellen. Opintojakso on pakollinen.

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI04)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin. Opiskelussa syvennetään käsitystä kaunokirjallisuudesta ja sen vaikutuskeinoista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämä opintojakso suositellaan suoritettavaksi vasta opintojaksojen ÄID01 ja ÄID02 jälkeen, ja se arvioidaan jakson päätteeksi arvosanalla 4 - 10. Perustana ovat jakson aikana tehdyt työt. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus ja rakentava ote työprosessissa sekä luettava teos, jonka käsittely kytketään muihin tehtäviin. Erikseen sovittaessa opintojakso on mahdollista suorittaa kokonaan tai osin itsenäisesti.

Arviointi koostuu palautteen antamisesta ja vastaanottamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä erityisesti tekstien tulkitsijana ja tuottajana.

Opintojakson lopussa tehtävä numeroarviointi perustuu tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, joihin voi kuulua esimerkiksi digitaalisen sisällön tuottamista, sekä aktiivinen ja rakentava työskentely opintojakson aikana. Arviointiin vaikuttaa myös luettava teos ja sen käsittely. Arvosanan perustana ovat työt, jotka arvioidaan erikseen opintojakson kuluessa ja jotka ovat sekä suullisia että kirjallisia. Arvosanaan vaikuttaa myös aikataulujen noudattaminen tai noudattamatta jättäminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa käsityksen kirjallisuuden lajeista ja kaunokirjallisuuden lajien synnystä. Kurssilla tutustutaan eri kirjallisuuden lajeihin ja opetellaan lukemaan ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä kontekstissaan. Tekstejä analysoidaan

käyttämällä kirjallisuudentutkimuksen käsitteitä. Tuotetaan myös omia tekstejä ja tarkastellaan erilaisia kirjallisuuden, elokuvan, teatterin tai pelien kerronnan keinoja. Lisäksi tutustutaan esseeseen tekstilajina. Luetaan yksi tai useampia kaunokirjallisia kokonaisteoksia.

Opintojakson suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain opettajan kanssa huolellisesti yhteistyössä suunnitellen. Opintojakso on pakollinen, ja se suositellaan suoritettavaksi vasta opintojaksojen ÄI01 ja ÄI02 jälkeen.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI05)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa laaja-alaisista osaamisen alueista korostuu erityisesti yhteiskunnallinen osaaminen. Sen oleellisia osia ovat medialukutaito, vaikuttaminen, argumentointi, omien tekstien tuottaminen sekä vuorovaikutustaitojen kehittäminen, jotka tukevat myös työelämätaitoja. Samalla kehitetään siis kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa, tekstien tuottamisen taitoja, monilukutaitoa sekä kielitietoisuutta ja vuorovaikutustaitoja. Nämä taas tukevat opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Tässä opintojaksossa tarkastellaan erityisesti mediaa osana vaikuttamista ja tutustutaan mahdollisuuksien mukaan työelämän toimijoihin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erityisesti eettisyys otetaan huomioon opintojakson aiheiden ja aineistojen valinnassa yhteiskunnallisuuden ja ajankohtaisuuden lisäksi. Opiskelu lisää ymmärrystä esimerkiksi aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Luonnollisestikin opintojaksossa painottuvien mediataitojen sekä tiedonhankinta-

ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämä opintojakso suositellaan suoritettavaksi vasta edellisten opintojaksojen (ÄID01, ÄID02, ÄID03) jälkeen, ja se arvioidaan jakson päätteeksi arvosanalla 4 - 10. Perustana ovat jakson aikana tehdyt työt. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus ja rakentava ote työprosessissa sekä luettava teos, jonka käsittely kytketään muihin tehtäviin. Opettajan kanssa erikseen sovittavalla tavalla opintojakso on mahdollista suorittaa kokonaan tai osin itsenäisesti.

Opintojakson aikana painopiste on vaikuttamisessa sekä vaikuttajan että vaikuttamisen kohteen näkökulmasta. Se koostuu palautteen antamisesta ja vastaanottamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä erityisesti tekstien tulkitsijana ja tuottajana.

Opintojakson lopussa tehtävä numeroarviointi perustuu tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, joihin voi kuulua esimerkiksi digitaalisen sisällön tuottamista, sekä aktiivinen ja rakentava työskentely opintojakson aikana. Arviointiin vaikuttavat myös luettava teos ja sen käsittely. Arvosanan perustana ovat erilliset työt, jotka arvioidaan jakson kuluessa ja jotka ovat sekä suullisia että kirjallisia. Nämä puolestaan kytkeytyvät esille nouseviin, ajankohtaisiin aiheisiin ja luettavaan teokseen. Arvosanaan vaikuttaa myös kurssin aikataulujen noudattaminen tai noudattamatta jättäminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija harjaantuu vaikuttavien tekstien tuottajana ja vastaanottajana ja tulee tietoiseksi erilaisista vaikuttamisen keinoista. Tutustutaan argumentointitapoihin ja retorisiin keinoihin. Lisäksi opiskelijat syventävät kulttuurista lukutaitoaan ja oppivat arvioimaan tekstejä niiden tavoitteen ja arvomaailman näkökulmasta. Opiskelijat tutustuvat myös sananvapauteen, sensuuriin, tekijänoikeuksiin ja viestinnän etiikkaan liittyviin kysymyksiin. Opintojaksossa luetaan ja tuotetaan, eritellään ja arvioidaan erilaisia kantaaottavia tekstejä. Vaikuttamista ja yhteiskunnallista osallistumista sekä eettisyyttä tarkastellaan erityisesti median kautta. Opiskelijat lukevat vähintään yhden opintojakson teemoihin liittyvän kaunokirjallisen tai tietoteoksen.

Koska opintojaksojen ÄID01, ÄID02 ja ÄID03 tehdyt työt pohjustavat myöhempiä työskentelytapoja, tämä opintojakso suositellaan suoritettavaksi vasta edellä mainittujen opintojaksojen jälkeen. Mahdollisesta itsenäisestä opiskelusta painavin perustein päätetään henkilökohtaisesti opettajan kanssa. Opintojakso on pakollinen, ja se suositellaan suoritettavaksi vasta edellisten opintojaksojen (ÄI01, ÄI02, ÄI04) jälkeen.

Kirjoittaminen 1 + Vuorovaikutus 2 (moduulit 6+7), 2 op (ÄI06)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelu lisää ymmärrystä ihmiskunnan haasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Tekstien tarkastelu ihmiskuvan, maailmankuvan, arvo- ja aatemaailman ilmentäjinä sekä tekstin ilmestymisajankohdan että nykyajan kontekstissa kytkeytyvät kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämä opintojakson voi suorittaa ennen opintojaksoa ÄID04, ja se arvioidaan jakson päätteeksi arvosanalla 4 - 10. Perustana ovat jakson aikana tehdyt työt. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus ja rakentava ote työprosessissa sekä luettavat teokset, joiden käsittely kytketään opintojakson muihin tehtäviin. Erikseen sovittaessa ja painavista syistä tämä opintojakso on mahdollista suorittaa kokonaan tai osin itsenäisesti.

Arviointi koostuu palautteen antamisesta ja vastaanottamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä erityisesti tekstien tulkitsijana ja tuottajana.

Opintojakson lopussa tehtävä numeroarviointi perustuu tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat

voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, joihin voi kuulua esimerkiksi digitaalisen sisällön tuottamista, sekä aktiivinen ja rakentava työskentely opintojakson aikana. Arviointiin vaikuttavat myös luettavat teokset ja niiden käsittely. Arvosanan perustana ovat opintojakson kuluessa tehtävät työt, jotka ovat sekä suullisia että kirjallisia. Arvosanaan vaikuttaa myös aikataulujen noudattaminen tai noudattamatta jättäminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden konteksteja. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylisiä ja -lajisia tekstejä.

Opintojakson suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain opettajan kanssa huolellisesti yhteistyössä suunnitellen. Opintojakso on pakollinen, ja sen voi suorittaa ennen opintojaksoa ÄI05.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI08)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tässä opintojaksossa laaja-alaisista osaamisen alueista korostuu erityisesti monitieteinen ja luova osaaminen, joka harjaantuu omien tekstien tuottamisen, erilaisten kaunokirjallisten ja tieteellisten aineistojen käsittelyn sekä vuorovaikutustaitojen kehittämisen myötä. Samalla kehitetään siis edelleen syvällisemmin kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa, tekstien tuottamisen taitoja, monilukutaitoa sekä kielitietoisuutta ja vuorovaikutustaitoja. Kulttuurin ja erityisesti nykykirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oleellisia ovat kulttuurinen konteksti sekä poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti. Opintojaksossa hankitaan välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen

sekä oman ja muiden elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Nämä elämänhallintaan liittyvät taidon taas tukevat lukion loppuvaiheen opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Tavoitteena on myös antaa eväitä jatko-opinnoissa tapahtuvaa opiskelua varten. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämä opintojakso suoritetaan lukion loppuvaiheessa, ja se arvioidaan jakson päätteeksi arvosanalla 4 10. Perustana ovat jakson aikana tehdyt kirjalliset ja suulliset työt. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus, harrastuneisuus ja rakentava ote työprosessissa. Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää apuna myös toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta), menettelystä sovitaan kunakin vuonna erikseen.

Opintojakson aikana arviointi koostuu palautteen antamisesta ja vastaanottamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään erityisesti suullisten ja kirjallisten tekstien tulkitsijana ja tuottajana. Vuorovaikutustaitojen arvioinnissa ovat oleellisia koko ryhmän opetuskeskustelut ja mahdolliset pienemmissä ryhmissä tapahtuvat ryhmä- / tavoitekeskustelut.

Opintojakso arvioidaan sen lopussa numeroarvosanalla, ja tämä arviointi perustuu tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Kokonaisuuden arviointiin vaikuttavat kurssiohjelmassa opettajan ilmoittamat tai kurssin alussa opiskelijoitten kanssa sovitut, monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen ja rakentava työskentely opintojakson aikana. Myös opintojaksossa luettavat kokonaisteokset kytketään opintojakson arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää käsitystään nykykirjallisuudesta, -kulttuurista ja erilaisista kertomuksista. Hän vahvistaa lukion loppuvaiheessa tarvittavia analyysi- ja tulkintataitojaan erilaisten tekstien avulla. Jaksossa tarkastellaan, kuinka myytit ja klassiset kertomukset näkyvät kirjallisuuden aiheissa ja teemoissa nykyäänkin ja kuinka ne näkyvät myös mediassa. Keskeisiä käsitteitä ovat monilukutaito, intertekstuaalisuus, identiteetti ja ideologia. Opiskelijat analysoivat ja tulkitsevat kaunokirjallisuutta ja kirjoittavat sen pohjalta. Lisäksi mahdollisuuksien mukaan opiskelijat harjoittelevat julkiseen keskusteluun osallistumista erilaisissa vuorovaikutustilanteissa hyödyntäen esimerkiksi yliopisto- ja korkeakouluyhteyksiä sekä yhteyksiä työelämään. Opintojaksossa luetaan vähintään kaksi kaunokirjallista kokonaisteosta, jotka nivoutuvat edellä mainittuihin kurssin painopisteisiin.

Koska opintojakso on viimeinen pakollinen ja siinä työstetään aiemmin opittuja taitoja, sitä suositellaan suorittamaan lukion loppuvaiheessa ennen ylioppilaskirjoituksia. Samasta syystä sen suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain opettajan kanssa huolellisesti yhteistyössä suunnitellen. Opintojakso on pakollinen.

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI09)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelussa syvennetään ja monipuolistetaan puhe- ja vuorovaikutustaitoja. Opitaan tarkastelemaan tietoisesti erilaisia vuorovaikutustilanteita sekä arvioimaan itseä ja muita esiintyjinä ja ryhmässä viestijöinä. Lisäksi ymmärretään puheviestinnän kulttuurisidonnaisuus. Vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla4 - 10. Arvosanaan vaikuttavat ennen kaikkea aktiivinen työskentely, opintojakson aikana tehdyt harjoitukset ja arvioitavat suoritukset sekä itsearviointi. Kirjallista koetta ei pidetä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson voi suorittaa millä vuosiasteella tahansa. Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan. Opiskelija kehittää kykyään ennakoida, mukauttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä. Opiskelija saa tietoa valtakunnallisesta puheviestintätaitojen päättökokeesta.

Opintojakson voi suorittaa missä lukion vaiheessa vain. Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin. Käsitellään ajankohtaisia teemoja ja ilmiöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämä opintojakso suoritetaan lukion loppuvaiheessa, ja se arvioidaan jakson päätteeksi arvosanalla 4 - 10. Perustana ovat jakson aikana tehdyt kirjalliset ja suulliset työt. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus, harrastuneisuus ja rakentava ote työprosessissa. Koska opintojakson on tarkoitus antaa käytännön harjoitusta ylioppilaskokeeseen, sitä ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti kuin hyvin painavasta syystä ja opettajan kanssa huolellisesti suunnitellen.

Opintojakson aikana arviointi koostuu palautteen antamisesta ja vastaanottamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään erityisesti suullisten ja kirjallisten tekstien tulkitsijana ja tuottajana.

Opintojakso arvioidaan sen lopussa numeroarvosanalla, ja tämä arviointi perustuu tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä, erityisesti asiatyylisiä tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin kulttuurin, median ja yhteiskunnallisen keskustelunaiheisiin.

Koska opintojaksossa valmistaudutaan yo-kokeisiin, sitä ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti kuin painavasta syystä. Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa*
- *osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *erilaisia tapoja tulkita tekstejä*
- *tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa*
- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana keskitytään ajankohtaisten asioiden ja ilmiöiden käsittelyyn erilaisten multimodaalisten tekstien ja kaunokirjallisten teosten kautta. Pyritään syventämään kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen taitoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittämisellä tuetaan opiskelijan aktiivisuutta ja myöhempiä työelämätaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittyminen edellyttää tässä opintojaksossa pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä. Opintojakson aineistot ja aiheet voivat olla opiskelijoitten yhteisesti valitsemilta tieteenaloilta kunkin ryhmän kiinnostuksen mukaan. Luovuutta pyritään tukemaan monipuolisella palautteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämä opintojakso suositellaan suoritettavaksi joko lukion toisena, kolmantena tai neljäntenä opintovuonna, ja sen päätteeksi annetaan arvosana (4 - 10), jonka perustana ovat jakson aikana tehdyt kirjalliset ja suulliset työt. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus,

harrastuneisuus ja rakentava ote työprosessissa. Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää apuna myös toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta), menettelystä sovitaan kunakin vuonna erikseen.

Opintojakson aikana arviointi koostuu palautteen antamisesta ja vastaanottamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään erityisesti suullisten ja kirjallisten tekstien tulkitsijana ja tuottajana. Vuorovaikutustaitojen arvioinnissa ovat oleellisia koko ryhmän opetuskeskustelut ja mahdolliset pienemmissä ryhmissä tapahtuvat ryhmä- / tavoitekeskustelut.

Opintojakso arvioidaan sen lopussa numeroarvosanalla, ja tämä arviointi perustuu tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Kokonaisuuden arviointiin vaikuttavat opettajan jakson alussa ilmoittamat ja / tai opiskelijoitten kanssa sovitut, monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen ja rakentava työskentely opintojakson aikana. Myös opintojakson alussa sovitut kokonaisteokset kytketään opintojakson arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tämä opintojakso suositellaan suoritettavaksi luokion loppuvaiheessa, joko toisena, kolmantena tai neljäntenä opintovuonna sen mukaan, miten se on sovitettavissa omaan ohjelmaan. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelijan kulttuurinen ja kriittinen lukutaito syvenevät. Syvennetään taitoa lukea tekstejä eläytyvästi, analyyttisesti ja kriittisesti vertaillen ja eritellen. Kerrataan myös kielen ja kirjallisuuden tarvittavaa käsitteistöä sekä luetaan erilaisia mediatekstejä sekä tekstejä kauno- ja tietokirjallisuudesta. Kirjoitetaan analyyseja ja harjoitellaan lukutaidon yo-koetta varten.

Koska opintojakso perustuu käytännön harjoitteluun ja kasvokkain tapahtuvaan ohjaukseen, sitä ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti muusta kuin hyvin perustellusta syystä. Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Äidinkieli ja kirjallisuus jatko-opintoihin valmistautumisen ja jatko-opiskelun välineenä sekä työelämässä, 2 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Orientoidutaan jatko-opiskelussa vaadittaviin taitoihin.
- Valmentaudutaan ympäröivän yhteiskunnan monimuotoisiin haasteisiin äidinkielen ja kirjallisuuden näkökulmasta.
- Tutustutaan muihin samanhenkisiin, tavoitteellisiin nuoriin.
- Kehitetään omaa kirjoittamista ja harjoitellaan omien ja muiden tekemien tekstien analysoimista.
- Vahvistetaan ja tarkastellaan omia lukustrategioita.
- Harjoitellaan rohkeutta ilmaista itseä paitsi pienelle ryhmälle, niin myös isommalle joukolle esimerkiksi sähköisessä mediassa.
- Hankitaan virikkeitä ja inspiraation aineksia omaan kirjoittamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käsitellään blogeja ja muita mediatekstejä, tietotekstejä, runoja, novelleja, esseitä jne. opiskelijoitten toiveitten mukaan.
- Harjoitellaan jatko-opinnoissa tarvittavaa kirjoitustaitoa ja tutustutaan eri tieteenalojen kieleen.
- Opetellaan antamaan vertaispalautetta ja -tukea opinnoissa.

- Tutustutaan ammattikirjoittamiseen: voidaan tehdä vierailuja ja kutsua vieraita.
- Sisältöseikkoja voidaan painottaa kunkin opiskelijaryhmän toiveiden mukaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa korostuvat opiskelijan itseohjautuvuus ja sen tukeminen. Parhaimmillaan jakson aikana saadaan eväitä itsetuntemuksen ja -tunnon vahvistamiseen. Jatko-opiskelun ja työelämän tavoitteet ehkä selkiytyvät, ja samalla vahvistetaan kontakteja samanhenkisiin opiskelijatovereihin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa osallistutaan mahdollisuuksien mukaan keskusteluun koulun ulkopuolella esimerkiksi verkossa. Edelleen keskustelukumppaneina voivat olla asiantuntijat työ- ja opiskelumaailmasta. Näin vahvistetaan käsitystä työelämästä ja siitä, kuinka ammattiin on eri polkuja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan käsitystä siitä, kuinka eri tieteenaloilla on erilainen kieli. Voidaan tutustua kunkin opiskelijaryhmän kiinnostuksen mukaisesti eri aloihin ja saada lisää kosketuspintaa siihen, mikä on mahdollisesti oma kiinnostuksen kohde. Painopiste on kuitenkin aloilla, joilla kirjoittaminen ja lukeminen ovat oleellisia sekä alaa opiskeltaessa että varsinaista työtä tehtäessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämä opintojakso suoritetaan lukion puolivälin jälkeen, ja arvioinnin perustana ovat jakson aikana tehdyt kirjalliset ja suulliset työt. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus, harrastuneisuus ja rakentava ote työprosessissa. Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää apuna myös toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta), menettelystä sovitaan kunakin vuonna erikseen. Opintojakson suorittaminen voi korottaa lukion päättötodistuksen arvosanaa, muttei alenna sitä.

Opintojakson aikana arviointi koostuu palautteen antamisesta ja vastaanottamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään. Vuorovaikutustaitojen arvioinnissa ovat oleellisia koko ryhmän opetuskeskustelut ja mahdolliset pienemmissä ryhmissä tapahtuvat ryhmä- / tavoitekeskustelut.

Opintojakso arvioidaan sen lopussa numeroarvosanalla, ja tämä arviointi perustuu niiden tavoitteiden saavuttamiseen, jotka jakson alussa on yhteisesti sovittu. Opintojakson alussa yleiset tavoitteet kerrotaan opiskelijoille ja heidän kanssaan sovitaan arviointiin vaikuttavista yksityiskohdista. Sekä opettaja että opiskelijat voivat näin seurata tavoitteiden mukaista edistymistä. Kokonaisuuden arviointiin vaikuttavat kurssiohjelmassa opettajan ilmoittamat ja / tai kurssin alussa opiskelijoitten kanssa sovitut, monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen ja rakentava työskentely opintojakson aikana. Myös opintojakson alussa mahdollisesti sovitut kokonaisteokset ja mahdollisten vierailujen valmistelu kytketään opintojakson arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tässä opintojaksossa valmentaudutaan jatko-opinnoissa vaadittavaan ilmaisuun suullisesti ja kirjallisesti sekä rohkaistutaan esittämään ajatuksia julkisesti ja pienemmissä ryhmissä myös ryhmän ulkopuolella. Opiskelijoitten omia toiveita opintojakson sisällön toteuttamisessa pyritään toteuttamaan mahdollisuuksien rajoissa. Vahvistetaan taitoa lukea analyyttisesti, kriittisesti, eläytyvästi ja luovasti erilaisia tekstejä sekä varmennetaan kriittistä ja kulttuurista lukutaitoa sekä lukustrategioita. Kurssilla myös syvennetään käsitystä eri tiedon- ja tieteenalojen kielistä ja puhetavoista. Tutustutaan jatko-opiskeluun ja työelämään kirjoittamisen ja lukemisen näkökulmasta mahdollisesti vierailujen ja vierailijoitten myötä.

Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti, koska tärkeitä elementtejä ovat erityisesti elämyksellisyys, vertaispalaute ja ryhmän tuki. Opintojakso on suunniteltu toteutettavaksi opintojen puolivälin jälkeen, kun lukion päättökoe on lähellä ja jatko-opintosuunnitelmat alkavat selkiytyä. Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Arvosana voi vaikuttaa lukion päättötodistuksen arvosanaan korottavasti.

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*
- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan*

erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*
- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*

- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (STK01)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja syventämällä kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tulkitsemalla ja tuottamalla monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämä opintojakso suoritetaan opintojen aluksi ennen muita jaksoja ja se arvioidaan jakson päätteeksi arvosanalla 4 - 10. Perustana ovat jakson aikana tehdyt työt. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus ja rakentava ote työprosessissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijan käsitys monimuotoisista teksteistä ja vuorovaikutuksesta tekstien kautta syvenee. Opiskelija edistyy lukijana ja kirjoittajana erilaisissa ympäristöissä. Hänelle tulevat tutuksi lukion suomi toisenä kielenä opiskelun käytänteet, kuten kokonaisteoksen lukuprosessin rytmittäminen jakson aikana.

Tämä opintojakso suoritetaan opintojen aluksi ennen muita jaksoja eikä sitä suositella suoritettavaksi itsenäisesti ilman painavaa syytä. Opintojakso on pakollinen.

Kieli- ja tekstitietoisuus + Vuorovaikutus 1 (moduulit 2+3), 2 op (STK02)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen
- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*

- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monilukutaitoa ja kielitietoisuutta syvennetään tavoitteellisesti esim. opiskelemalla abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön eroja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan jakson päätteeksi arvosanalla 4 - 10. Arvosana perustuu monipuoliseen näyttöön, esim. kirjallisiin ja suullisiin tuotoksiin sekä aktiiviseen ja rakentavaan työskentelyyn opintojakson aikana. Arvosanaan vaikuttaa myös aikataulujen noudattaminen tai noudattamatta jättäminen. Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti ilman painavaa syytä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tarkentaa käsitystään kielellisestä ja kulttuurisesta identiteetistä. Opintojakson aikana perehdytään Suomen kielelliseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielen käyttötapoihin eri yhteyksissä sekä tarkastellaan suomen kielen kehitysvaiheita. Lisäksi perehdytään kielen rakenteisiin ja niiden käyttöön suullisissa ja kirjoitetuissa teksteissä sekä tullaan tietoisiksi omista tyylivalinnoista ja hiotaan niitä. Luetaan ja kirjoitetaan fiktiivisiä ja tietotekstejä. Puheviestinnän taitoja harjoitellaan pitämällä tietoiskuja, alustuksia ja puheenvuoroja.

Opintojakson suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain opettajan kanssa huolellisesti yhteistyössä suunnitellen. Opintojakso on pakollinen.

Kirjallisuus 1, 2 op (STK04)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tulkitsemalla ja tuottamalla erilaisia kaunokirjallisia tekstejä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy kielen kuvallisuuteen ja kulttuurisidonnaisuuteen ja samalla hän oppii arvostamaan ihmisten oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämä opintojakso suositellaan suoritettavaksi vasta edellisten opintojaksojen 1 ja 2 jälkeen, ja se arvioidaan jakson päätteeksi arvosanalla 4 - 10. Perustana ovat jakson aikana tehdyt työt. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus ja rakentava ote työprosessissa sekä luettava teos. Opintojakso suoritetaan ensisijaisesti lähiopetuksessa, mutta erikseen sovittaessa se on mahdollista suorittaa kokonaan tai osin itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa käsityksen kirjallisuuden lajeista ja kaunokirjallisuuden lajien synnystä. Kurssilla tutustutaan eri kirjallisuuden lajeihin ja opetellaan lukemaan ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä kontekstissaan. Tekstejä analysoidaan käyttämällä kirjallisuudentutkimuksen käsitteitä. Kurssilla tuotetaan myös omia tekstejä ja tarkastellaan erilaisia kirjallisuuden, elokuvan, teatterin tai pelien kerronnan keinoja.

Opintojakson suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain opettajan kanssa huolellisesti yhteistyössä suunnitellen. Opintojakso on pakollinen.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (STK05)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen ja tasa-arvoon perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita lukemalla yhteiskunnallisesti merkittävän tai ajankohtaisen kokonaisteoksen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kurssin teemat lisäävät ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antavat valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämä opintojakso suositellaan suoritettavaksi vasta edellisten opintojaksojen (1, 2, 3) jälkeen. Se arvioidaan jakson päätteeksi arvosanalla 4 - 10. Perustana ovat jakson aikana tehdyt työt sekä luettava teos. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus ja rakentava ote työprosessissa. Kurssi suoritetaan ensisijaisesti lähiopetuksessa, mutta erikseen sovittaessa se on mahdollista suorittaa kokonaan tai osin itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija harjaantuu vaikuttavien tekstien tuottajana ja vastaanottajana ja tulee tietoiseksi erilaisista vaikuttamisen keinoista. Kurssilla tutustutaan argumentointitapoihin ja retorisiin keinoihin. Opiskelijat tutustuvat sananvapauteen, sensuuriin, tekijänoikeuksiin ja viestinnän etiikkaan liittyviin kysymyksiin. Vaikuttamista ja yhteiskunnallista osallistumista sekä eettisyyttä tarkastellaan erityisesti median kautta. Opiskelijat lukevat opintojakson teemoihin liittyvän kaunokirjallisen tai tietoteoksen.

Koska edellisten opintojaksojen tehdyt työt pohjustavat myöhempiä työskentelytapoja, tämä opintojakso suositellaan suoritettavaksi vasta edellisten opintojaksojen jälkeen. Kurssi suositellaan suoritettavaksi lähiopetuksessa, mutta erikseen opettajan kanssa sovittaessa se on mahdollista suorittaa myös itsenäisesti. Opintojakso on pakollinen.

Kirjoittaminen 1 + Vuorovaikutus 2 (moduulit 6+7), 2 op (STK06)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*

- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee rakentavaa vuorovaikutusta kehittämällä esiintymistaitojaan, esim. puheenvuoron rakentamista, kohdentamista ja havainnollista esittämistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää monilukutaitoaan tuottamalla laajahkoja asiatekstejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan jakson päätteeksi arvosanalla 4 - 10. Perustana ovat jakson aikana tehdyt työt. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus ja rakentava ote työprosessissa. Arvosanaan vaikuttaa myös aikataulujen noudattaminen tai noudattamatta jättäminen. Opintojakso suoritetaan ensisijaisesti lähiopetuksessa, mutta erikseen sovittaessa se on mahdollista suorittaa kokonaan tai osin itsenäisesti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii tarkastelemaan tekstejä ja niiden kontekstejä. Opiskelija harjaantuu erittelemään, tulkitsemaan ja tuottamaan erityylisiä ja -lajisia tekstejä.

Opintojakson suorittaminen itsenäisesti on mahdollista vain opettajan kanssa huolellisesti yhteistyössä suunnitellen. Opintojakso on pakollinen.

Kirjallisuus 2, 2 op (STK08)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan*

- *kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta*
- *eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutkii kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa. Hän oppii tunnistamaan ja reflektoimaan suomalaisen kirjallisuuden kulttuuriperintöä ja arvoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monilukutaitoa kehitetään opiskelemalla eri aikakausien kaunokirjallisuutta eri näkökulmista katsoen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso suoritetaan lukion loppuvaiheessa, ja se arvioidaan jakson päätteeksi arvosanalla 4-10. Perustana ovat jakson aikana tehdyt kirjalliset ja suulliset työt. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus, harrastuneisuus ja rakentava ote työprosessissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää käsitystään nykykirjallisuudesta, -kulttuurista ja erilaisista kertomuksista. Hän vahvistaa lukion loppuvaiheessa tarvittavia analyysi- ja tulkintataitojaan erilaisten tekstien avulla. Jaksossa tarkastellaan, kuinka myytit ja klassiset kertomukset näkyvät kirjallisuuden aiheissa ja teemoissa nykyäänkin ja kuinka ne näkyvät myös mediassa. Keskeisiä käsitteitä ovat monilukutaito, intertekstuaalisuus, identiteetti ja ideologia. Opiskelijat analysoivat ja tulkitsevat kaunokirjallisuutta ja kirjoittavat sen pohjalta.

Opintojakso on pakollinen.

Vuorovaikutus 3, 2 op (STK09)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

Keskeiset sisällöt

- *kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö*
- *vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija syventää tietämystään vuorovaikutusosaamisen merkityksestä jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii rakentavaa vuorovaikutusta syventämällä kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja haastavissakin vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Arvosanaan vaikuttavat ennen kaikkea aktiivinen työskentely, opintojakson aikana tehdyt harjoitukset ja arvioitavat suoritukset sekä itsearviointi. Kirjallista koetta ei pidetä. Opintojakson voi suorittaa missä lukion vaiheessa vain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija syventää ja monipuolistaa puhe- ja vuorovaikutustaitojaan ja niihin liittyviä tietojaan. Opiskelija kehittää kykyään ennakoida, mukauttaa ja arvioida viestintäänsä erilaisissa

vuorovaikutustilanteissa. Opiskelija oppii arvioimaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa ja työelämässä.

Huom! Opintojakson voi suorittaa millä vuosiasteella tahansa. Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Kirjoittaminen 2, 2 op (STK10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*
- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*
- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämä opintojakso suoritetaan lukion loppuvaiheessa, ja se arvioidaan jakson päätteeksi arvosanalla 4 - 10. Perustana ovat jakson aikana tehdyt kirjalliset ja suulliset työt. Muita arvosanaan vaikuttavia tekijöitä ovat aktiivisuus, harrastuneisuus ja rakentava ote työprosessissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija syventää taitojaan tuottaa erilaisia tekstejä, erityisesti asiatyylisiä tekstejä. Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin kulttuurin, median ja yhteiskunnallisen keskustelun aiheisiin. Valmistaudutaan yo-kokeisiin.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (STK11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta*
- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija syventää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan. Hän oppii tulkitsemaan monimuotoisia asia- ja mediatekstejä sekä fiktiivisiä tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana keskitytään ajankohtaisten asioiden ja ilmiöiden käsittelyyn erilaisten multimodaalisten tekstien ja teosten kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Arviointiin vaikuttavat opintojakson alussa sovitut monipuoliset näytöt: kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset sekä aktiivinen ja rakentava työskentely opintojakson aikana. Opintojakson aikana luettava kokonaisteos vaikuttaa myös arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tämä opintojakso suositellaan suoritettavaksi lukion loppuvaiheessa. Opintojakson tavoitteena on, että opiskelijan kulttuurinen ja kriittinen lukutaito syvenevät. Sillä syvennetään taitoa lukea tekstejä eläytyvästi, analyyttisesti ja kriittisesti vertaillen ja eritellen.

Koska opintojakso on käytännön harjoituskurssi, sitä ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti muusta kuin hyvin perustellusta syystä. Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

7.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

*Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen***

sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Opintojaksot

Ruotsin kielen opiskelutaidot ja vuorovaikutusosaaminen (moduulit 1+2), 4 op (RUA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen
- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla. Opetellaan itseis- ja vertaisarviointia.

Hyvinvointiosaaminen

Pohditaan omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita kielenoppijana sekä laaditaan oma kieliprofiili.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Keskustellaan ruotsin kielen asemasta pohjoismaisena kielenä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan erilaisiin tekstityyppeihin ja opitaan hyödyntämään kieltenopiskelun apuvälineitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulikohtaiset tavoitteet ja sisällöt huomioon ottaen opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely, välitestit ja mahdollinen loppukoe. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kartoitetaan opiskelijan ruotsin kielen taidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita sekä analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja. Asetetaan tavoitteita ruotsin kielen opiskelulle ja etsitään autenttisia ruotsinkielisiä kielenkäyttöympäristöjä sekä keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin, harrastuksiin, kiinnostuksen kohteisiin ja kielenkäyttötarpeisiin.

Opintojaksolla harjoitellaan toimintaa kielelliseltä ja kulttuuriselta vaativuudeltaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa eri viestintäkanavia käyttäen. Syvennetään taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä sekä käydä merkitysneuvotteluja. Monipuolistetaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa tarvittavien strategioiden valikoimaa. Kurssilla käsitellään ihmissuhteisiin liittyviä teemoja ja niiden yhteydessä psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Tämä opintojakso suoritetaan ennen muita ruotsin opintojaksoja. Tätä opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti. Opintojakso on pakollinen.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisesti. Vahvistetaan itse- ja vertaisarviointitaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Pohditaan kulttuurin merkitystä ja miten se rikastuttaa elämää. Toteutetaan omaa luovuutta erilaisilla tehtävillä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan monenlaisiin kulttuurin alan teksteihin ja luodaan niitä itse.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennetään kulttuurin ymmärrystä tutustumalla kohdekielisten maiden eri taiteenaloihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulikohtaiset tavoitteet ja sisällöt huomioon ottaen opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely, välitestit ja mahdollinen loppukoe. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, ruotsinkieliset mediat sekä luova toiminta.

Opintojakso on pakollinen.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla sekä erityisesti argumentointitaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oppi- ja ajankohtaisten materiaalien avulla tutustaan eri vaikutusväyliin sekä pohditaan omia vaikuttamismahdollisuuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan lähdekritiikkiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulikohtaiset tavoitteet ja sisällöt huomioon ottaen opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely, välitestit ja mahdollinen loppukoe. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta ruotsin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

Opintojakso on pakollinen.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan vaativiin tieteenalan teksteihin. Harjoitellaan edelleen tiedonhankintaa ja lähteiden luotettavuuden arviointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan miten teknologiaa voi hyödyntää yhteiseksi hyväksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulikohtaiset tavoitteet ja sisällöt huomioon ottaen opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely, välitestit ja mahdollinen loppukoe. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

Opintojakso on pakollinen.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa, 2 op (RUA06)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla sekä erityisesti muodollisissa tilanteissa (esim. työhaastattelu). Tutustutaan esimerkkien avulla kielen eri rekistereihin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pohditaan, mitä hyötyä kielitaidosta on tulevaisuuden jatko-opinnoissa ja työelämässä. Kartoitetaan omia työelämävalmiuksia ja oman osaamisen hyödyntämistä tulevaisuudessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohditaan kansainvälisiä opiskelu- ja työmahdollisuuksia.

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien kartoittaminen ja kieliprofiilin täydentäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulikohtaiset tavoitteet ja sisällöt huomioon ottaen opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely, välitestit ja mahdollinen loppukoe. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa ruotsin kielellä myös muualla kuin Suomessa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Tutustutaan ruotsinkieliseen ansioluetteloon ja työpaikkahakemukseen. Harjoitellaan työpaikkahaastatteluun osallistumista ruotsiksi. Tutustutaan pohjoismaisiin opiskelumahdollisuuksiin. Käsitellään asioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin.

Opintojakso on pakollinen.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*

- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Lisätään tietoisuutta kestävästä kehityksestä , luonnon monimuotoisuudesta ja globaaleista ympäristöhaasteista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Korostetaan lähdekriittisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulikohtaiset tavoitteet ja sisällöt huomioon ottaen opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely, välitestit ja mahdollinen loppukoe. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Opintojaksolla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä.

Opintojaksolla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmista ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet. Opintojaksolla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin harjoittelemalla monipuolisesti erilaisia koemuotoja.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monipuolisilla puheharjoituksilla vahvistetaan kielitaitoa sekä kerrataan rekisterien käyttöä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämän opintojakson lopuksi annetaan kaksi arvosanaa (4-10): opintojakson aikaisesta työskentelystä ja Opetushallituksen ohjeiden mukaisesta suullisesta kokeesta, josta opiskelija saa erillisen todistuksen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Opintojaksolla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Tätä opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti. Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Niveltävä opintojakso, 2 op (RUA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija vahvistaa peruskoulun ruotsin oppimäärään perustuvaa osaamistaan
- opiskelija vahvistaa peruskoulun englannin oppimäärään perustuvaa osaamistaan opiskelija vankentaa ja monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan kielen eri osa-alueiden peruskoulussa opittuja asioita monipuolisin harjoituksin ja yksilöllisen opastuksen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohditaan omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely ja mahdolliset testit. Arviointi tapahtuu arvosanoilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Rakennamme siltaa peruskoulun ja lukion ruotsin opintojen väliin. Opintojaksolla on tarkoitettu erityisesti niille, jotka tarvitsevat vahvistusta sanastossa ja rakenteissa sekä työtapojen ja opiskelutaitojen hallinnassa.

Tätä opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti. Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Arvosana ei vaikuta oppiaineen päättöarviointiin.

Abien kertaava opintojakso, 2 op (RUA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää osaamistaan ylioppilaskokeessa tarvittavissa tiedoissa ja taidoissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla kaikkia koetyyppejä, samalla vahvistaen erilaisia kokeessa tarvittavia tietoja ja taitoja. Loppukoe koostuu yo-kokeen koetyyppejä vastaavista tehtävistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitetään ajattelun- ja analysointitaitoja käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annettava arvosana (4-10) perustuu preliminäärikokeeseen ja muihin opintojakson aikaisiin näyttöihin. Opintojaksolla menestyminen voi vaikuttaa päättöarviointia korottavasti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valitse tämä opintojakso, jos osallistut ruotsin ylioppilaskirjoituksiin. Valmistaudut ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla kaikkia koetyyppejä, samalla vahvistaen erilaisia kokeessa tarvittavia tietoja ja taitoja. Loppukoe koostuu yo-kokeen koetyyppejä vastaavista tehtävistä.

Tätä opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti. Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (moduulit 1+2), 4 op (RUB01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taito: Opiskelija kehittää omia vuorovaikutustaitojaan, rohkaistuu käyttämään ruotsin kielen taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen

suullista viestintää. Sosiaaliset taidot, yhteistyökyky ja yhdessä oppimisen taidot: Opiskelija kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunteminen ja käyttäminen sekä kieli-identiteetin rakentaminen: Opiskelija tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan kielen käyttäjänä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisen säätely ja jatkuva oppimistaitojen kehittäminen: Opiskelija kehittää omia opiskelustrategioitaan ja löytää itselleen sopivia työtapoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomalaisen ja pohjoismaisen kulttuuriperinnön tuntemus: Opiskelija syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksista toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson aikaiseen työskentelyyn, johon sisältyy monipuolisia oppimistehtäviä ja osasuorituksia (esim. palautettavat työt ja välitestit) sekä mahdollinen loppukoe. Opintojakso arvoidaan numerolla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Syvennetään vapaamuotoisia ja tuttavallisia matkailuun ja arkeen liittyviä vuorovaikutustaitoja. Käsiteltävät aihepiirit liittyvät nuorten omiin kiinnostuksen kohteisiin sekä tarpeisiin käyttää kieltä myös suullisissa viestintätilanteissa. Aihepiirejä valitaan myös yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Opintojaksolla harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia käyttäen ja niistä suoriutumiseen tarvittavia strategioita. Harjoitellaan taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. pohditaan eri näkökulmista, mitä on hyvä elämä ja mikä merkitys hyvinvoinnilla ja ihmissuhteilla on ihmisen elämässä.

Tämä opintojakso suoritetaan ennen muita pakollisia ruotsin opintojaksoja. Tätä opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti. Opintojakso on pakollinen.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB03)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*

- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taito: Opiskelija pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää niistä pääasiat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaito digiajassa: Opiskelija osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa ja tuntee ruotsinkielisiä medioita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomalaisen ja pohjoismaisen kulttuuriperinnön tuntemus sekä kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen: Opiskelija tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson aikaiseen työskentelyyn, johon sisältyy monipuolisia oppimistehtäviä ja osasuorituksia (esim. palautettavat työt ja välitestit) sekä mahdollinen loppukoe. Opintojakso arvioidaan numerooöa 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Tutustutaan kielialueen kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

Opintojakso on pakollinen.

Ympäristömme, 2 op (RUB04)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eettinen toimijuus globaalissa media- ja teknologiamaailmassa: Opiskelija osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaito digiajassa: Opiskelija osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Demokratiataidot, vaikuttaminen turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hyväksi: Opiskelija harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstin tuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson aikaiseen työskentelyyn, johon sisältyy monipuolisia oppimistehtäviä ja osasuorituksia (esim. palautettavat työt ja välitestit) sekä mahdollinen loppukoe. Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla kehitetään erilaisten tekstilajien tulkintaa ja tuottamista. Aihepiireinä ovat kulttuurisesti moninainen elinympäristö sekä yhteiskunnan ajankohtaiset ilmiöt, joita tarkastellaan ensisijaisesti nuorten näkökulmasta.

Opintojakso on pakollinen.

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB05)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Huolenpito itsestä ja muista: Opiskelija kehittää elämänhallintataitojaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taito: Opiskelija rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Osaamisen käyttäminen oman ja yhteiskunnan hyväksi sekä uudistumiskyky, työelämävalmiudet ja yrittäjämäinen asenne: Opiskelija kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen. Lisäksi opiskelija pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmijaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson aikaiseen työskentelyyn, johon sisältyy monipuolisia oppimistehtäviä ja osasuorituksia (esim. palautettavat työt ja välitestit) sekä mahdollinen loppukoe. Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä pohditaan jatkoopintoja ja tulevaisuudensuunnitelmia. Tutkitaan mahdollisuuksia opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Opintojakso on pakollinen.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB06)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Rakentavan viestinnän taito: Opiskelija osaa rakentaa dialogia ja toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteisssa.

Kielitietoisuus: Opiskelijalle pyritään tarjoamaan erilaisissa ympäristöissä monipuolisia ja aitoja ruotsinkielisiä kontakteja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämän opintojakson lopuksi annetaan kaksi arvosanaa (4-10): opintojakson aikaisesta työskentelystä ja Opetushallituksen ohjeiden mukaisesta suullisesta kokeesta, josta opiskelija saa erillisen todistuksen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB07)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoitellaan demokratiataitoja: vaikuttamista turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hyväksi: Lisätään opiskelijan ymmärrystä eettisyyden, vastuullisuuden ja sanavapauden merkityksestä sosiaalisen median käytössä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Lisätään luonnon monimuotoisuuden arvostusta ja tutkimustietoon perustuvaa ilmasto-osaamista: Opiskelija jatkaa tutustumista ekologisesti, taloudellisesti sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävään elämäntapaan ottaen huomioon omat tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Tietoisuutta kestävän elämäntavan ja kehityksen tärkeydestä luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä lisätään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opintojakson aikaiseen työskentelyyn, johon sisältyy monipuolisia oppimistehtäviä ja osasuorituksia (esim. palautettavat työt ja välitestit) sekä mahdollinen loppukoe. Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Opintojaksolla käsitellään eri tekstilajien tekstejä, kuten fiktiivisiä tai ei-fiktiivisiä, kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä. Opintojaksolla jatketaan oppimäärän pakollisten opintojaksolla teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen

huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet. Opintojaksolla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin harjoittelemalla monipuolisesti erilaisia koetehtävätyyppejä.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Niveltävä opintojakso, 2 op (RUB08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija vahvistaa peruskoulun ruotsin oppimäärään perustuvaa osaamistaan
- opiskelija vankentaa ja monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan kielen eri osa-alueiden peruskoulussa opittuja asioita monipuolisin harjoituksin ja yksilöllisen opastuksen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohditaan omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely ja mahdolliset testit. Arviointi tapahtuu arvosanoilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Rakennamme siltaa peruskoulun ja lukion ruotsin opintojen väliin. Kurssi on tarkoitettu erityisesti niille, jotka tarvitsevat vahvistusta sanastossa ja rakenteissa sekä työtapojen ja opiskelutaitojen hallinnassa.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Arvosana ei vaikuta oppiaineen päättöarviointiin.

Abien kertaava opintojakso, 2 op (RUB09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää osaamistaan ylioppilaskokeessa tarvittavissa tiedoissa ja taidoissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla kaikkia koetyyppejä, samalla vahvistaen erilaisia kokeessa tarvittavia tietoja ja taitoja. Loppukoe koostuu yo-kokeen koetyyppejä vastaavista tehtävistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitetään ajattelun- ja analysointitaitoja käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annettava arvosana (4-10) perustuu preliminäärikokeeseen ja muihin opintojakson aikaisiin näyttöihin. Opintojaksolla menestyminen voi vaikuttaa päättöarviointia korottavasti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valitse tämä opintojakso, jos osallistut ruotsin ylioppilaskirjoituksiin. Valmistaudut ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla kaikkia koetyyppejä samalla vahvistaen erilaisia kokeessa tarvittavia tietoja ja taitoja. Loppukoe koostuu yo-kokeen koetyyppejä vastaavista tehtävistä.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Tämän opintojakson suoritus voi vaikuttaa päättöarvosanaan korottavasti. Tätä opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti.

Ykkösen kielet urheilijoille, 10 op (URHE01)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.3. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan

monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.*

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

Kieliopinnot vahvistavat ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, *A-oppimäärä*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, *A-oppimäärä*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, *B1-oppimäärä*	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, *B1-oppimäärä*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1(A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, *B2-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, *B2-oppimäärä*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, *B3-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, *B3-oppimäärä*	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, *B3-oppimäärä*	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*

- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen

todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja englanti globaalina kielenä (moduulit 1+2), 4 op (ENA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*

- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla; opetellaan itse- ja vertaisarviointia.

Hyvinvointiosaaminen

Pohditaan omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita kielenoppijana sekä laaditaan oma kieliprofiili.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Keskustellaan englannin kielen asemasta globaalina kielenä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan erilaisiin tekstityyppeihin ja opitaan hyödyntämään kieltenopiskelun apuvälineitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulikohtaiset tavoitteet ja sisällöt huomioon ottaen opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely, välitestit ja mahdollinen loppukoe. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana kartoitetaan opiskelijan kielitaidon eri osa-alueiden osaamista ja kehittämisen kohteita, analysoidaan ja arvioidaan omia kieltenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita englannin opiskelulle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta, englannin kieltä globaalina ilmiönä sekä kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät opiskeluun, nuoren elämänpiiriin ja kielenkäyttötarpeisiin. Jokainen opiskelija luo oman kieliprofiilinsa.

Tämä opintojakso suoritetaan ennen muita pakollisia englannin opintojaksoja. Tätä opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti. Opintojakso on pakollinen.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA03)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Paikallinen lisäys

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla. Vahvistetaan itse- ja vertaisarviointitaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Pohditaan kulttuurin merkitystä ja miten kulttuuri rikastuttaa elämää; toteutetaan omaa luovuutta erilaisilla tehtävillä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan monenlaisiin kulttuurin alan teksteihin sekä luodaan niitä itse.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennetään kulttuurista ymmärrystä tutustumalla kohdekielisten maiden eri taiteenaloihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulikohtaiset tavoitteet ja sisällöt huomioon ottaen opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely, välitestit ja mahdollinen loppukoe.Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta. Aihepiireinä ovat erilaiset kulttuuriset ilmiöt, englanninkieliset mediat sekä luova toiminta.

Opintojakso on pakollinen.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA04)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla sekä erityisesti argumentointitaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oppi- ja ajankohtaisten materiaalien avulla tutustutaan eri vaikutusväyliin sekä pohditaan omia vaikuttamismahdollisuuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan lähdekritiikkiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulikohtaiset tavoitteet ja sisällöt huomioon ottaen opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely, välitestit ja mahdollinen loppukoe. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta englannin kielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa.

Opintojakso on pakollinen.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmäss*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan vaativiin tieteenalojen teksteihin. Harjoitellaan edelleen tiedonhankintaa ja lähteiden luotettavuuden arviointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan miten teknologiaa voi hyödyntää yhteiseksi hyväksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulikohtaiset tavoitteet ja sisällöt huomioon ottaen opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely, välitestit ja mahdollinen loppukoe. Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa opiskelijoita kiinnostavista tiedon- ja tieteenaloista. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmista sekä englannin kielen asemaa kansainvälisenä tieteen ja teknologian kielenä. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista.

Opintojakso on pakollinen.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*

- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla. Harjoitellaan kielen käyttöä muodollisissa tilanteissa (esim. työhaastattelu), tutustutaan esimerkkien avulla kielen eri rekistereihin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pohditaan mitä hyötyä kielitaidosta on tulevaisuuden jatko-opinnoissa ja kartoitetaan omia työelämävalmiuksia ja oman osaamisen hyödyntämistä tulevaisuudessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohditaan kansainvälisiä opiskelu- ja työmahdollisuuksia.

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien kartoittaminen ja kieliprofiilin täydentäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulikohtaiset tavoitteet ja sisällöt huomioon ottaen opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely, välitestit ja mahdollinen loppukoe.Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Laaditaan englanninkielinen ansioluettelo ja työpaikkahakemus. Harjoitellaan työpaikkahaastatteluun osallistumista englanniksi. Harjoitellaan ulkomaiseen opiskelupaikkaan hakemista. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä.

Opintojakso on pakollinen.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Lisätään tietoisuutta kestävän kehityksen merkityksestä , luonnon monimuotoisuudesta ja globaaleista ympäristöhaasteista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Korostetaan lähdekriittisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulikohtaiset tavoitteet ja sisällöt huomioon ottaen opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely, välitestit ja mahdollinen loppukoe.Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ylioppilaskoetta ajatellen ENA07 on ehdottoman tärkeä, sillä koetehtävissä tämän opintokokonaisuuden aihepiirit ja sanasto ovat hyvin yleisiä. Opintojakson aikana syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa englantia erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Analysoidaan tai tuotetaan eri tekstilajien tekstejä. Jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monipuolisilla puheharjoituksilla vahvistetaan kielitaitoa erilaisissa tilanteissa sekä kerrataan rekisterien käyttöä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Tämän opintojakson lopuksi annetaan kaksi arvosanaa (4-10): opintojakson aikaisesta työskentelystä ja Opetushallituksen ohjeiden mukaisesta suullisesta kokeesta, josta opiskelija saa erillisen todistuksen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jos haluat kerrata yo-koetta varten suullisesti, valitse ENA08. Opintojakson aikana vahvistetaan sanavarastoa, harjoitellaan erilaisten rekisterien käyttöä ja hiotaan mielipiteiden ilmaisua suullisesti ja kirjallisesti. Opintojaksolla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kerrataan myös pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Tätä kurssia ei ole suositeltavaa suorittaa itsenäisesti. Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Niveltävä opintojakso, 2 op (ENA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija vahvistaa peruskoulun englannin oppimäärään perustuvaa osaamistaan
- opiskelija vankentaa ja monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan kielen eri osa-alueiden peruskoulussa opittua ainesta monipuolisin harjoituksin ja yksilöllisen opastuksen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohditaan omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiin vaikuttavat opintojakson aikainen työskentely ja mahdolliset testit. Arviointi tapahtuu arvosanoilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Rakennamme siltaa peruskoulun ja lukion englannin opintojen väliin. Kurssi on tarkoitettu erityisesti niille, jotka tarvitsevat vahvistusta sanastossa ja rakenteissa sekä työtapojen ja opiskelutaitojen hallinnassa.

Tätä kurssia ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti. Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Arvosana ei vaikuta oppiaineen päättöarviointiin.

Abien kertaava opintojakso, 2 op (ENA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää osaamistaan ylioppilaskokeessa tarvittavissa tiedoissa ja taidoissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla kaikkia koetyyppejä, samalla vahvistaen erilaisia kokeessa tarvittavia tietoja ja taitoja. Loppukoe koostuu yo-kokeen koetyyppejä vastaavista tehtävistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitetään ajattelun- ja analysointitaitoja käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annettava arvosana (4-10) perustuu preliminäärikokeeseen ja muihin opintojakson aikaisiin näyttöihin. Opintojaksolla menestyminen voi vaikuttaa päättöarviointia korottavasti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valitse tämä opintojakso, jos osallistut englannin ylioppilaskirjoituksiin. Valmistaudut ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla kaikkia koetyyppejä, samalla vahvistaen erilaisia kokeessa tarvittavia tietoja ja taitoja. Loppukoe koostuu yo-kokeen koetyyppejä vastaavista tehtävistä.

Tätä opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti. Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Ykkösen kielet urheilijoille, 10 op (URHE01)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.3.2. Vieraat kielet, saksa, A-oppimäärä (VKSAA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja saksa eurooppalaisena kielenä (moduulit 1+2), 4 op (SAA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen
- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*

- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla. Opetellaan itse- ja vertaisarviointia.

Hyvinvointiosaaminen

Pohditaan omia vahvuuksia ja kehittämisen kohteita kielen oppijana sekä laaditaan oma kieliprofiili.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Keskustellaan opiskeltavan kielen asemasta ja merkityksestä eurooppalaisessa viitekehyksessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan erilaisiin tekstityyppeihin ja opitaan hyödyntämään kieltenopiskelun apuvälineitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jos yläasteella jäi aukkoja saksan kieleen niin ensimmäisen opintojakson aikana pääset paikkaamaan ne. Tässä opintojaksossa rakennat sanavaraston, jolla pystyt kertomaan jokapäiväisen elämäsi keskeisistä asioista. Muita aiheita ovat psyykkinen ja fyysinen hyvinvointi sekä vuorovaikutus toisten kanssa. Keskustellaan myös digitalisaatiosta ja sen vaikutuksesta hyvinvointiin.

Rakennepuolella kerrataan perusteellisesti kaikki aika- ja sijamuodot - tämän kurssin jälkeen osaat taivuttaa verbit ja substantiivit oikein!

Opit myös arvioimaan omaa osaamistasi, asettamaan omia tavoitteita sekä ottamaan vastuuta omasta opiskelustasi tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi saat varmuutta saksan ääntämiseen ja puheeseen.

Opintojakso on pakollinen.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla. Vahvistetaan itse- ja vertaisarviointitaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Pohditaan kulttuurin merkitystä ja miten se rikastuttaa elämää. Toteutetaan omaa luovuutta erilaisilla tehtävillä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan monenlaisiin kulttuurin alan teksteihin sekä luodaan niitä itse.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennetään kulttuurista ymmärrystä tutustutumalla kohdekielisten maiden eri taiteenaloihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Arviointi perustuu työskentelyyn, loppukokeeseen ja opintojaksossa tehtävään laajahkoon työhön. Opintojakson aikana tehdään myös itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Onko saksalainen kulttuuri vain makkaraa ja olutta? Tämä opintojakso keskittyy tutkimaan eri kulttuurinaloja ja ilmiöitä. Käytetään saksankielistä mediaa ja tehdään eri tekstilajien tuotoksia. Vankistat sanavarastoasi ja opit keskustelemaan ja esittämään mielipiteitäsi mm. elokuvista, kirjoista, musiikista ja kuvataiteesta. Tähän tarvitset paljon adjektiiveja, joten rakennepuolella keskitytään niiden käyttöön. Opintojakso SAA01 oltava suoritettuna ennen osallistumista.

Opintojakso on pakollinen.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla sekä erityisesti argumentointitaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Oppi- ja ajankohtaisten materiaalien avulla tutustutaan eri vaikutusväyliin. Pohditaan omia vaikuttamismahdollisuuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan lähdekritiikkiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kehitetään tiedonhankintataitoja ja kriittistä lukutaitoa sekä harjoitellaan aktiivista toimijuutta kohdekielellä. Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisista ilmiöistä käytäviin keskusteluihin erityisesti aktiivisen kansalaisuuden näkökulmasta. Pohditaan yksilöiden ja yhteisöjen vastuita ja toimintamahdollisuuksia, kuten ihmisoikeuskysymyksiä ja vaikuttamismahdollisuuksia kansalaisyhteiskunnassa. Harjaannutaan jakamaan omia tietoon tai mielipiteeseen perustuvia näkökantoja. Rakennepuolella kerrataan verbioppi. Opintojakso 1 oltava suoritettuna ennen osallistumista.

Opintojakso on pakollinen.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan vaativiin tieteen alan teksteihin. Harjoitellaan edelleen tiedonhankintaa ja lähteiden luotettavuuden arviointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Pohditaan, miten teknologiaa voi hyödyntää yhteiseksi hyväksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään tekstin tulkinnan ja tuottamisen sekä tiedonhankinnan taitoja hakemalla tietoa ajankohtaisista tiedon- ja tieteenaloista. Pohditaan erilaisia tulevaisuudenvisioita erityisesti teknologian ja digitalisaation näkökulmasta. Aihepiirit nousevat eri tiedon- ja tieteenaloista. Opintojakso 1 oltava suoritettuna ennen osallistumista.

Opintojakso on pakollinen.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla sekä erityisesti muodollisissa tilanteissa (esim. työhaastattelu).

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pohditaan, mitä hyötyä kielitaidosta on tulevaisuuden jatko-opinnoissa ja työelämässä. Kartoitetaan omia työelämävalmiuksia ja oman osaamisen hyödyntämistä tulevaisuudessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohditaan kansainvälisiä opiskelu- ja työmahdollisuuksia.

Hyvinvointiosaaminen

Kartoitetaan omia vahvuuksia ja täydennetään kieliprofiilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään käsitystä kielitaidosta työelämätaitona ja sosiaalisena pääomana. Tutustutaan tekstilajeihin, joita opiskelijat kohtaavat mahdollisissa jatko-opinnoissa tai työelämässä. Pohditaan jatko-opinto- tai urasuunnitelmia ja työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa. Käsitellään talousasioita, jotka liittyvät itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren elämänpiiriin, sekä laajempia talouden ilmiöitä. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yritysmaailman kontakteja, esimerkiksi vierailijoiden tai yritysvierailujen muodossa. Opintojakso 1 oltava suoritettuna ennen osallistumista.

Opintojakso on pakollinen.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Lisätään tietoisuutta kestävän kehityksen merkityksestä, luonnon monimuotoisuudesta ja globaaleista ympäristöhaasteista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Korostetaan lähdekriittisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana käsitellään ympäristöön liittyviä teemoja, kuten luonnon monimuotoisuus, globaalit ympäristökysymykset ja kestävät kulutustottumukset. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan ympäristöarvojaan, kehittämään taitoa toimia rakentavasti yhteisten ratkaisujen etsimiseksi sekä toimimaan eettisesti omassa elinpiirissään.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*

- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monipuolisilla puheharjoituksilla vahvistetaan kielitaitoa erilaisissa tilanteissa sekä kerrataan rekisterien käyttöä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Mahdollisia tapoja arvioida opiskelijan työskentelyä ovat mm. suullinen koe, opiskelijan työskentelyn havainnointi, itse- ja vertaisarviointi sekä opettajan ja opiskelijan keskustelu.

Opintojakson vapaa kuvaus

Haluatko vahvistaa suullista kielitaitoasi? Haluatko tulla toimeen saksan kielellä vaativammissakin tilanteissa? Tässä opintojaksossa syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti ja ymmärtää puhuttua kieltä. Vankennetaan puhumisen sujuvuutta sekä harjoitellaan valmistelua edellyttävää suullista tuottamista. Kerrataan myös oppimäärän pakollisissa oppijaksoissa käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Abien kertaava opintojakso, 2 op (SAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää osaamistaan ylioppilaskokeessa tarvittavissa tiedoissa ja taidoissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valmistaudutaan ylioppilaskokeeseen harjoittelemalla kaikkia koetyyppejä, samalla vahvistaen erilaisia kokeessa tarvittavia tietoja ja taitoja. Loppukoe koostuu yo-kokeen koetyyppejä vastaavista tehtävistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annettava arvosana (4-10) perustuu preliminäärikokeeseen ja muihin jakson aikaisiin näyttöihin. Opintojakson arvosana voi vaikuttaa päättöarviointia korottavasti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana valmistaudutaan saksan ylioppilaskokeeseen. Kerrataan sanastoa ja kielioppia, sekä harjoitellaan yo-kokeen eri tehtävätyyppejä, samalla vahvistaen erilaisia kokeessa tarvittavia tietoja ja taitoja. Loppukokeena on preliminääri eli harjoitusylioppilaskoe.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

7.3.3. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (SAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Tavoitteet

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Opintojaksot

Elämän tärkeitä asioita, 2 op (SAB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan vuorovaikutusta itselle tutuista aihepiireistä.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan omaa edistymistä uuden kielen oppimisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jos olet opiskellut saksaa yläasteella niin tästä opintojaksosta on hyvä aloittaa lukio-opiskelu. Ei haittaa jos olet ehtinyt unohtaa asioita, tässä jaksossa kerrataan! Myös lukiossa aloittaneet pääsevät vahvistamaan juuri opittuja asioita. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. Lisäksi

pohditaan saksan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa sekä tarkastellaan omia kielenopiskelutaitoja ja asetetaan tavoitteita omalla oppimiselle.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Monenlaista elämää, 2 op (SAB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Vertaillaan omaa ja opiskeltavan kielen kulttuuria sekä harjoitellaan omasta maasta kertomista kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tässä opintojaksossa verrataan saksalaista ja suomalaista viestintäkulttuuria ja mietitään niiden eroavaisuuksia. Opitaan kertomaan omasta maasta ja kulttuurista kohdekielellä. Puhumisen lisäksi myös kirjallinen tuottaminen lisääntyy.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (SAB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

o Opintojakson aiheiden pohjalta pohditaan omaa hyvinvointia ja terveyden edistämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja aktiivisen kuuntelun taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tässä opintojaksossa opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja opitaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Kulttuurin pyörteissä, 2 op (SAB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Syvennetään kulttuurista ymmärrystä tutustumalla kohdekielisten maiden eri taiteenaloihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Tutustutaan monenlaisiin kulttuurin alan teksteihin sekä luodaan niitä itse.

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan kulttuurin merkitystä ja miten se rikastuttaa elämää. Toteutetaan omaa luovuutta erilaisilla tehtävillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tässä opintojaksossa vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin yleissivistävästi ottaen huomioon ajankohtaiset ja nuoria kiinnostavat näkökulmat.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (SAB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

o Harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla sekä erityisesti muodollisissa tilanteissa (esim. työhaastattelu).

Vuorovaikutusosaaminen

o Pohditaan, mitä hyötyä kielitaidosta on tulevaisuuden jatko-opinnoissa ja työelämässä. Kartoitetaan omia työelämävalmiuksia ja oman osaamisen hyödyntämistä tulevaisuudessa.

Hyvinvointiosaaminen

o Kartoitetaan omia vahvuuksia ja täydennetään kieliprofiilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Opitaan kommunikoimaan myös muodollisemmissa tilanteissa. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yritysmaailman kontakteja, esimerkiksi vierailijoiden tai yritysvierailujen muodossa.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Medioiden maailmassa, 2 op (SAB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Vahvistetaan vuorovaikutusta painottaen kirjallista viestintää.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Harjoitellaan digiajan monilukutaitoa ja lähdekritiikkiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään ajankohtaisia aiheita ja tutustutaan kohdekielisiin medioihin. Harjoitellaan myös lähdekritiikkiä.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Yhteinen maapallomme, 2 op (SAB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

o Lisätään tietoisuutta kestävän kehityksen merkityksestä, luonnon monimuotoisuudesta ja globaaleista ympäristöhaasteista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Korostetaan lähdekriittisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson teemoja ovat luonto, erilaiset asuinympäristöt, globaalit ympäristökysymykset ja kestävät kulutustottumukset. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan ympäristöarvojaan ja eettisiä valintojaan.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Viesti puhuen ja kirjoittaen, 2 op (SAB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Vahvistetaan erilaisia vuorovaikutustaitoja monipuolisin menetelmin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan kansainvälistä osaamista ja yhteistyötä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kerrataan arkielämän viestintätilanteita sekä suullisesti että kirjallisesti sekä syvennetään ja laajennetaan taitoja. Vahvistetaan kuulunymmärtämisen ja keskustelun taitoja. Jakson aikana voidaan tehdä vierailuja tai olla verkkoyhteydessä kohdekulttuuriin (tai muualla oleviin) kohdekielen käyttäjiin.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (SAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- opiskelija löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- opiskelija hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Laajennetaan uuden opiskeltavan kielen kautta kulttuurien tuntemusta. Pohditaan mitä hyötyä on useamman vieraan kielen osaamisesta.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan omia vahvuuksia ja kehittämisen kohteita kielten oppijana. Laajennetaan omaa kieli-identiteettiä uuden kielen osalta.

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla. Opetellaan itse- ja vertaisarviointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Pohditaan sukulaiskielten yhteneväisyyksiä sekä miten aiemmin opittuja kieliä voi hyödyntää uuden kielen oppimisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia. Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10. Arvosanaa ei huomioida päättöarvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, jotka eivät ole aiemmin opiskelleet saksaa ja kielen opiskelu aloitetaan siis täysin alusta. Jos olet opiskellut saksaa jo yläkoulussa ei tämä opintojakso tuo sinulle uutta ja suositus on aloittaa lukion saksan opiskelu opintojaksosta perustason alkeet 3. Halutessasi voit kyllä suorittaa opintojakson vaikka itsenäisesti.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Matkalla maailmassa, 2 op (SAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan kielen käyttöä erilaisissa arjen asiointitilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

o Rohkaistaan käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia. Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10. Arvosanaa ei huomioida päättöarvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tässä opintojaksossa jatketaan saksan alkeiden opiskelua. Harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen ja arkiseen asioimiseen liittyvissä tilanteissa. Rohkaistut käyttämään jo oppimaasi kielitaitoa. Yläasteella jo saksaa opiskelleille nämäkin asiat ovat entuudestaan tuttuja. Voit kuitenkin halutessasi suorittaa tämän opintojakson, myös itsenäisesti.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

7.3.4. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia.

Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Tavoitteet

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Opintojaksot

Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (SAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*

- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Laajennetaan uuden opiskeltavan kielen kautta kulttuurien tuntemusta. Pohditaan mitä hyötyä on useamman vieraan kielen osaamisesta.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan omia vahvuuksia ja kehittämisen kohteita kielten oppijana. Laajennetaan omaa kieli-identiteettiä uuden kielen osalta.

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla. Opetellaan itse- ja vertaisarviointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Pohditaan sukulaiskielten yhteneväisyyksiä sekä miten aiemmin opittuja kieliä voi hyödyntää uuden kielen oppimisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tiesitkö, että saksa on Euroopan puhutuin kieli? Opi siis uutta kieltä ja avaa ovi Keski-Euroopan sydämeen! Tässä opintojaksossa tutustutaan saksan kieleen sekä saksankielisten maiden kulttuureihin ja tapoihin. Opetellaan kertomaan saksaksi itsestä, ystävistä, harrastuksista, perheestä ja koulusta. Verrataan saksaa sen sukukieliin englantiin ja ruotsiin, mikä helpottaa uuden kielen oppimista. Opintojakso on tarkoitettu opiskelijoille, jotka eivät ole aiemmin opiskelleet saksaa.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Matkalla maailmassa, 2 op (SAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan kielen käyttöä erilaisissa arjen asiointitilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

o Rohkaistaan käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matka saksankielisissä maissa jatkuu! Tässä opintojaksossa harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen ja arkiseen asioimiseen liittyvissä tilanteissa. Rohkaistut käyttämään jo oppimaasi kielitaitoa.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Elämän tärkeitä asioita, 2 op (SAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*

- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan vuorovaikutusta itselle tutuista aihepiireistä.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan omaa edistymistä uuden kielen oppimisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jos olet opiskellut saksaa yläasteella niin tästä opintojaksosta on hyvä aloittaa lukio-opiskelu. Ei haittaa jos olet ehtinyt unohtaa asioita, tässä jaksossa kerrataan! Myös lukiossa aloittaneet pääsevät vahvistamaan juuri opittuja asioita. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin. Lisäksi pohditaan saksan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa sekä tarkastellaan omia kielenopiskelutaitoja ja asetetaan tavoitteita omalla oppimiselle.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Monenlaista elämää, 2 op (SAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Vertaillaan omaa ja opiskeltavan kielen kulttuuria sekä harjoitellaan omasta maasta kertomista kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tässä opintojaksossa verrataan saksalaista ja suomalaista viestintäkulttuuria ja mietitään niiden eroavaisuuksia. Opitaan kertomaan omasta maasta ja kulttuurista kohdekielellä. Puhumisen lisäksi myös kirjallinen tuottaminen lisääntyy.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (SAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

o Opintojakson aiheiden pohjalta pohditaan omaa hyvinvointia ja terveyden edistämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja aktiivisen kuuntelun taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tässä opintojaksossa opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja opitaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Kulttuurin pyörteissä, 2 op (SAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Syvennetään kulttuurista ymmärrystä tutustumalla kohdekielisten maiden eri taiteenaloihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Tutustutaan monenlaisiin kulttuurin alan teksteihin sekä luodaan niitä itse.

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan kulttuurin merkitystä ja miten se rikastuttaa elämää. Toteutetaan omaa luovuutta erilaisilla tehtävillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tässä opintojaksossa vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin yleissivistävästi ottaen huomioon ajankohtaiset ja nuoria kiinnostavat näkökulmat.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (SAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla sekä erityisesti muodollisissa tilanteissa (esim. työhaastattelu).

Yhteiskunnallinen osaaminen

o Pohditaan, mitä hyötyä kielitaidosta on tulevaisuuden jatko-opinnoissa ja työelämässä. Kartoitetaan omia työelämävalmiuksia ja oman osaamisen hyödyntämistä tulevaisuudessa.

Hyvinvointiosaaminen

o Kartoitetaan omia vahvuuksia ja täydennetään kieliprofiilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Opitaan kommunikoimaan myös muodollisemmissa tilanteissa. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yritysmaailman kontakteja, esimerkiksi vierailijoiden tai yritysvierailujen muodossa.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Medioiden maailmassa, 2 op (SAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Harjoitellaan digiajan monilukutaitoa ja lähdekritiikkiä.

Vuorovaikutusosaaminen

o Vahvistetaan vuorovaikutusta painottaen kirjallista viestintää.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään ajankohtaisia aiheita ja tutustutaan kohdekielisiin medioihin. Harjoitellaan myös lähdekritiikkiä.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Yhteinen maapallomme, 2 op (SAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Lisätään tietoisuutta kestävän kehityksen merkityksestä, luonnon monimuotoisuudesta ja globaaleista ympäristöhaasteista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Korostetaan lähdekriittisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia. Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10, ja arvosana voi vaikuttaa päättöarviointia korottavasti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson teemoja ovat luonto, erilaiset asuinympäristöt, globaalit ympäristökysymykset ja kestävät kulutustottumukset. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan ympäristöarvojaan ja eettisiä valintojaan.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Viesti puhuen ja kirjoittaen, 2 op (SAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Vahvistetaan erilaisia vuorovaikutustaitoja monipuolisin menetelmin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan kansainvälistä osaamista ja yhteistyötä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Monipuolinen arviointi voi sisältää laajemman kokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- ja vertaisarviointia. Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10, ja arvosana voi vaikuttaa päättöarviointia korottavasti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kerrataan arkielämän viestintätilanteita sekä suullisesti että kirjallisesti sekä syvennetään ja laajennetaan taitoja. Vahvistetaan kuulunymmärtämisen ja keskustelun taitoja. Jakson aikana voidaan tehdä vierailuja tai olla verkkoyhteydessä kohdekulttuuriin (tai muualla oleviin) kohdekielen käyttäjiin.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

7.3.5. Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä (RAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion

jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Tavoitteet

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Opintojaksot

Elämän tärkeitä asioita, 2 op (RAB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta itselle tutuista aihepiireistä.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan omaa edistymistä uuden kielen oppimisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jos olet opiskellut ranskaa yläkoulussa niin tästä on hyvä aloittaa. Kertaamme vielä vanhoja asioita, joten ei haittaa, vaikka joku juttu on päässyt unohtumaan. Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Monenlaista elämää, 2 op (RAB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Vertaillaan omaa ja opiskeltavan kielen kulttuuria sekä harjoitellaan omasta maasta kertomista kohdekielellä.

Vuorovaikutusosaaminen

o Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla verrataan omaa ja ranskalaista kulttuuria sekä opetellaan kertomaan omasta kulttuurista kohdekielellä. Kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Opintojakson aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ranskankielisessä maailmassa. Voidaan hyödyntää erilaisia yhteistyötahoja kohdekielisten kontaktien luomiseksi

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (RAB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

o Kurssin aiheiden pohjalta pohditaan omaa hyvinvointia ja terveyden edistämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja aktiivisen kuuntelun taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla perusteltuja mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Kulttuurin pyörteissä, 2 op (RAB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Syvennetään kulttuurista ymmärrystä tutustumalla kohdekielisten maiden eri taiteenaloihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Tutustutaan monenlaisiin kulttuurin alan teksteihin sekä luodaan niitä itse.

Vuorovaikutusosaaminen

o Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan kulttuurin merkitystä ja miten se rikastuttaa elämää. Toteutetaan omaa luovuutta erilaisilla tehtävillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tässä opintojaksossa vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin yleissivistävästi ottaen huomioon ajankohtaiset ja nuoria kiinnostavat näkökulmat.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (RAB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

o Pohditaan, mitä hyötyä kielitaidosta on tulevaisuuden jatko-opinnoissa ja työelämässä. Kartoitetaan omia työelämävalmiuksia ja oman osaamisen hyödyntämistä tulevaisuudessa.

Vuorovaikutusosaaminen

o Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla sekä erityisesti muodollisissa tilanteissa (esim. työhaastattelu).

Hyvinvointiosaaminen

o Kartoitetaan omia vahvuuksia ja täydennetään kieliprofiilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. myös mahdollisuuksien mukaan hyödyntää yritysmaailman kontakteja, esimerkiksi vierailijoiden tai yritysvierailujen muodossa.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Medioiden maailmassa, 2 op (RAB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Vahvistetaan vuorovaikutusta painottaen kirjallista viestintää.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Harjoitellaan digiajan monilukutaitoa ja lähdekritiikkiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään ajankohtaisia aiheita ja tutustutaan kohdekielisiin medioihin. Harjoitellaan myös lähdekritiikkiä. Työskentelyyn voidaan käyttää esimerkiksi kohdekulttuurin radio- ja tv-kanavien ja lehdistön sivuja tai muita interaktiivisia nettiympäristöjä.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Yhteinen maapallomme, 2 op (RAB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

o Lisätään tietoisuutta kestävän kehityksen merkityksestä, luonnon monimuotoisuudesta ja globaaleista ympäristöhaasteista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Korostetaan lähdekriittisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson teemoja ovat luonto, erilaiset asuinympäristöt, globaalit ympäristökysymykset ja kestävät kulutustottumukset. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan ympäristöarvojaan ja eettisiä valintojaan.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Viesti puhuen ja kirjoittaen, 2 op (RAB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Vahvistetaan erilaisia vuorovaikutustaitoja monipuolisin menetelmin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan kansainvälistä osaamista ja yhteistyötä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan arkielämän viestintätilanteita sekä suullisesti että kirjallisesti sekä syvennetään ja laajennetaan taitoja. Vahvistetaan kuulunymmärtämisen ja keskustelun taitoja. Opintojaksolla voidaan tehdä vierailuja tai olla verkkoyhteydessä kohdekulttuuriin (tai muualla oleviin) kohdekielen käyttäjiin.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (yläkoulun kertaus), 2 op (RAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- opiskelija löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- opiskelija hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa

- opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Laajennetaan uuden opiskeltavan kielen kautta kulttuurien tuntemusta. Pohditaan mitä hyötyä on useamman vieraan kielen osaamisesta.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan omia vahvuuksia ja kehittämisen kohteita kielten oppijana. Laajennetaan omaa kieli-identiteettiä uuden kielen osalta.

Vuorovaikutusosaaminen

o Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla. Opetellaan itse- ja vertaisarviointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Pohditaan sukulaiskielten yhteneväisyyksiä sekä miten aiemmin opittuja kieliä voi hyödyntää uuden kielen oppimisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla 4-10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia. Opintojakson arvosana voi vaikuttaa päättöarviointia korottavasti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Parlez-vous francais? Opintojaksolla tutustutaan ranskan kielen levinneisyyteen ja asemaan maailmassa sekä hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia minidialogien avulla. Opit kertomaan ranskaksi itsestä, ystävistä, harrastuksista, perheestä ja koulusta. Tämä opintojakso toimii vapaaehtoisena kertauskurssina yläkoulussa ranskaa opiskelleille tai he voivat suorittaa opintojakson myös itsenäisesti opettajan kanssa sovitun mukaan. Muille ei opintojakson itsenäistä suorittamista suositella.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Opintojakson arvosana voi vaikuttaa päättöarviointiin korottavasti.

Matkalla maailmassa (yläkoulun kertaus), 2 op (RAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman lähipiirin ja arjen kuvailu
- sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa
- tavanomaiset asiointitilanteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan kielen käyttöä erilaisissa arjen asiointitilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

o Rohkaistaan käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla 4-10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia. Opintojakson arvosana voi vaikuttaa päättöarviointia korottavasti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matkamme jatkuu ranskan kielen parissa! Opintojaksolla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Tämä opintojakso toimii vapaaehtoisena kertauskurssina yläkoulussa ranskaa opiskelleille tai he voivat suorittaa opintojakson myös itsenäisesti opettajan kanssa sovitun mukaan. Muille ei opintojakson itsenäistä suorittamista suositella.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Opintojakson arvosana voi vaikuttaa päättöarviointiin korottavasti.

ABI-opintojakso, 2 op (RAB211)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- yo luetunymmärtämiset
- yo kuullunymmärtämiset

- ainekirjoitus
- Kieliopinkertaus

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla 4-10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia. Opintojakson arvosana voi vaikuttaa päättöarviointiin korottavasti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoittelemme ylioppilaskirjoituksia varten kertaamalla
- vanhoja yo kokeita
- kielioppia
- keskeistä sanastoa
- kuunteluita
- kirjoitelmia

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Opintojakson arvosana voi vaikuttaa päättöarviointiin korottavasti.

Ranskan taide ja kulttuuri, 2 op (TEO04)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.3.6. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (RAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa

myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Tavoitteet

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Opintojaksot

Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (RAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Laajennetaan uuden opiskeltavan kielen kautta kulttuurien tuntemusta. Pohditaan mitä hyötyä on useamman vieraan kielen osaamisesta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Pohditaan sukulaiskielten yhteneväisyyksiä sekä miten aiemmin opittuja kieliä voi hyödyntää uuden kielen oppimisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

o Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla. Opetellaan itse- ja vertaisarviointia.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan omia vahvuuksia ja kehittämisen kohteita kielten oppijana. Laajennetaan omaa kieli-identiteettiä uuden kielen osalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen kurssin aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Parlez-vous francais? Opintojaksolla tutustutaan ranskan kielen levinneisyyteen ja asemaan maailmassa sekä hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia minidialogien avulla. Opit kertomaan ranskaksi itsestä, ystävistä, harrastuksista, perheestä ja koulusta. Tämä opintojakso toimii vapaaehtoisena kertauskurssina yläkoulussa ranskaa opiskelleille tai he voivat suorittaa opintojakson myös itsenäisesti opettajan kanssa sovitun mukaan. Muille ei opintojakson itsenäistä suorittamista suositella.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Matkalla maailmassa, 2 op (RAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan kielen käyttöä erilaisissa arjen asiointitilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

o Rohkaistaan käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numereolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen kurssin aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Matkamme jatkuu ranskan kielen parissa! Opintojaksolla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ja tavanomaisissa asiointitilanteissa. Tämä opintojakso toimii vapaaehtoisena kertauskurssina yläkoulussa ranskaa opiskelleille tai he voivat suorittaa opintojakson myös itsenäisesti opettajan kanssa sovitun mukaan. Muille ei opintojakson itsenäistä suorittamista suositella.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Elämän tärkeitä asioita, 2 op (RAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta itselle tutuista aihepiireistä.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan omaa edistymistä uuden kielen oppimisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Jos olet opiskellut ranskaa yläkoulussa niin tästä on hyvä aloittaa. Kertaamme vielä vanhoja asioita, joten ei haittaa, vaikka joku juttu on päässyt unohtumaan. Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Monenlaista elämää, 2 op (RAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Vertaillaan omaa ja opiskeltavan kielen kulttuuria sekä harjoitellaan omasta maasta kertomista kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla verrataan omaa ja ranskalaista kulttuuria sekä opetellaan kertomaan omasta kulttuurista kohdekielellä. Kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Opintojakson aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja ranskankielisessä maailmassa. Voidaan hyödyntää erilaisia yhteistyötahoja kohdekielisten kontaktien luomiseksi

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (RAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

o Kurssin aiheiden pohjalta pohditaan omaa hyvinvointia ja terveyden edistämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja aktiivisen kuuntelun taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opetellaan eri viestintäkanavia käyttäen toimimista keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan taitoa muotoilla perusteltuja mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Kulttuurin pyörteissä, 2 op (RAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Syvennetään kulttuurista ymmärrystä tutustumalla kohdekielisten maiden eri taiteenaloihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Tutustutaan monenlaisiin kulttuurin alan teksteihin sekä luodaan niitä itse.

Vuorovaikutusosaaminen

o Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan kulttuurin merkitystä ja miten se rikastuttaa elämää. Toteutetaan omaa luovuutta erilaisilla tehtävillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tässä opintojaksossa vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin yleissivistävästi ottaen huomioon ajankohtaiset ja nuoria kiinnostavat näkökulmat.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Opiskelu, työ ja tulevaisuus, 2 op (RAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

o Pohditaan, mitä hyötyä kielitaidosta on tulevaisuuden jatko-opinnoissa ja työelämässä. Kartoitetaan omia työelämävalmiuksia ja oman osaamisen hyödyntämistä tulevaisuudessa.

Vuorovaikutusosaaminen

o Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla sekä erityisesti muodollisissa tilanteissa (esim. työhaastattelu).

Hyvinvointiosaaminen

o Kartoitetaan omia vahvuuksia ja täydennetään kieliprofiilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. myös mahdollisuuksien mukaan hyödyntää yritysmaailman kontakteja, esimerkiksi vierailijoiden tai yritysvierailujen muodossa.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Medioiden maailmassa, 2 op (RAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Harjoitellaan digiajan monilukutaitoa ja lähdekritiikkiä.

Vuorovaikutusosaaminen

o Vahvistetaan vuorovaikutusta painottaen kirjallista viestintää.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa käsitellään ajankohtaisia aiheita ja tutustutaan kohdekielisiin medioihin. Harjoitellaan myös lähdekritiikkiä. Työskentelyyn voidaan käyttää esimerkiksi kohdekulttuurin radio- ja tv-kanavien ja lehdistön sivuja tai muita interaktiivisia nettiympäristöjä.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Yhteinen maapallomme, 2 op (RAB309)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

o Lisätään tietoisuutta kestävän kehityksen merkityksestä, luonnon monimuotoisuudesta ja globaaleista ympäristöhaasteista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Korostetaan lähdekriittisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla 4-10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia. Opintojakson arvosana voi vaikuttaa päättöarviointiin korottavasti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson teemoja ovat luonto, erilaiset asuinympäristöt, globaalit ympäristökysymykset ja kestävät kulutustottumukset. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan ympäristöarvojaan ja eettisiä valintojaan.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Opintojakson arvosana voi vaikuttaa päättöarviointiin korottavasti.

Viesti puhuen ja kirjoittaen, 2 op (RAB310)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Vahvistetaan erilaisia vuorovaikutustaitoja monipuolisin menetelmin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan kansainvälistä osaamista ja yhteistyötä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla 4-10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia. Opintojakson arvosana voi vaikuttaa päättöarviointiin korottavasti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan arkielämän viestintätilanteita sekä suullisesti että kirjallisesti sekä syvennetään ja laajennetaan taitoja. Vahvistetaan kuulunymmärtämisen ja keskustelun taitoja. Opintojaksolla voidaan tehdä vierailuja tai olla verkkoyhteydessä kohdekulttuuriin (tai muualla oleviin) kohdekielen käyttäjiin.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Opintojakson arvosana voi vaikuttaa päättöarviointiin korottavasti.

ABI-opintojakso, 2 op (RAB311)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luetunymmärtämiset
- Kuullunymmärtämiset
- Ainekirjoitukset
- Kieliopinkertaus

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan asteikolla 4-10. Monipuolinen arviointi riippuen opintojakson aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää päättökokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia. Opintojakson arvosana voi vaikuttaa päättöarviointiin korottavasti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoittelemme ylioppilaskirjoituksia varten kertaamalla
- vanhoja yo kokeita
- kielioppia
- keskeistä sanastoa
- kuunteluita
- kirjoitelmia

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Opintojakson arvosana voi vaikuttaa päättöarviointiin korottavasti.

Ranskan taide ja kulttuuri, 2 op (TEO04)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.3.7. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (EAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja

kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Paikallinen lisäys

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Tavoitteet

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Opintojaksot

Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen, 2 op (EAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla. Opetellaan itse- ja vertaisarviointia.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan omia vahvuuksia ja kehittämisen kohteita kielten oppijana. Laajennetaan omaa kieli-identiteettiä uuden kielen osalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Laajennetaan uuden opiskeltavan kielen kautta kulttuurien tuntemusta. Pohditaan mitä hyötyä on useamman vieraan kielen osaamisesta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Pohditaan sukulaiskielten yhteneväisyyksiä sekä miten aiemmin opittuja kieliä voi hyödyntää uuden kielen oppimisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen kurssin aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää kurssikokeen, pienempiä testejä, suullista

arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla tutustutaan espanjan kielen levinneisyyteen ja asemaan maailmassa sekä hahmotetaan uuden kielen suhde opiskelijoiden aiemmin opiskelemiin tai osaamiin kieliin. Kurssilla harjaantuu taito hyödyntää jo aiemmin hankittua kielitaitoa uuden kielen opiskelussa. Opitaan tunnistamaan kulttuurisia eroja ja yhtäläisyyksiä. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Matkalla maailmassa, 2 op (EAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan kielen käyttöä erilaisissa arjen asiointitilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

o Rohkaistaan käyttämään vähäistäkin kielitaitoa vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen kurssin aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää kurssikokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla harjoitellaan matkustamiseen liittyviä tilanteita ja tavanomaisia asiointitilanteita.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Elämän tärkeitä asioita, 2 op (EAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta itselle tutuista aihepiireistä.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan omaa edistymistä uuden kielen oppimisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen kurssin aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää kurssikokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla harjoitellaan vuorovaikutustaitoja eri viestintäkanavia käyttäen. Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Monenlaista elämää, 2 op (EAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

o Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Vertaillaan omaa ja opiskeltavan kielen kulttuuria sekä harjoitellaan omasta maasta kertomista kohdekielellä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

o Tutustutaan espanjankielisen maailman kielipolitiikkaan ja kielidiversiteettiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen kurssin aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää kurssikokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla kiinnitetään huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin vuorovaikutuksessa. Harjoitellaan pienimuotoista kirjallista viestintää. Kurssin aihepiirit käsittelevät viestintää kulttuurien välisissä kohtaamisissa Suomessa ja espanjankielisessä maailmassa.t

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Hyvinvointi ja huolenpito, 2 op (EAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

o Kurssin aiheiden pohjalta pohditaan omaa hyvinvointia ja terveyden edistämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

o Harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja aktiivisen kuuntelun taitoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

o Tutustutaan globaaleihin ympäristökysymyksiin ja ongelmiin oman kielen asettamia rajoja laajemmin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen kurssin aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää kurssikokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä keskusteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista. Pohditaan myös teknologian ja digitalisaation tuomia muutoksia vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Kulttuurin pyörteissä, 2 op (EAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

o Syvennetään kulttuurista ymmärrystä tutustumalla kohdekielisten maiden eri taiteenaloihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

o Tutustutaan monenlaisiin kulttuurin alan teksteihin sekä luodaan niitä itse.

Vuorovaikutusosaaminen

o Opintojaksolla harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla.

Hyvinvointiosaaminen

o Pohditaan kulttuurin merkitystä ja miten se rikastuttaa elämää. Toteutetaan omaa luovuutta erilaisilla tehtävillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Monipuolinen arviointi riippuen kurssin aihepiiristä ja tavoitteista. Monipuolinen arviointi voi sisältää kurssikokeen, pienempiä testejä, suullista arviointia, kirjoitelmia, pieniä projektitöitä, kuullun- ja luetunymmärtämistä sekä itse- että vertaisarviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla vahvistetaan monilukutaitoa. Tutustutaan kohdekielisen kielialueen tai alueiden kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin yleissivistävästi ottaen huomioon ajankohtaiset ja nuoria kiinnostavat näkökulmat. Mahdollisuuksien mukaan harjoitamme korkeakoulu-, työelämä- tai kansainvälistä yhteistyötä.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Espanjan arkkitehtuuri ja taide, 2 op (TEO05)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.4. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****,* ***eettistä ja ympäristöosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista.***

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. ***vuorovaikutusosaamista****. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

Matematiikan opiskelu tukee ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *sekä* ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.*

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*
- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	***Lyhyen oppimäärän moduuli***
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja toisaalta kehittämiskohteitaan sekä huomaamaan, että menestyksellinen matematiikan opiskelu vaatii pitkäjänteistä työntekoa ja sinnikkyyttä. Opetuksessa tuetaan epävarmuuden

sietokykyä ja vahvistetaan luottamusta, jolloin opiskelija oppii arvioimaan myös omia voimavarojaan ja suunnittelemaan ajankäyttöä. Opetuksessa kannustetaan vastuunottoon omasta oppimisesta luomalla työn tekemisen kulttuuri, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia. Opiskelutaitojen kehittymistä ohjataan tavoitteellisesti, jolloin opiskelija omaksuu matematiikan oppimista tukevia käytänteitä. (Hyvinvointiosaaminen)

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kertaa prosenttilaskennan periaatteet, osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa, syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan, kertaa potenssin laskusäännöt, vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä, ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet ja oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.

Sekä lyhyen matematiikan että pitkän matematiikan opinnot aloitetaan tällä opintojaksolla. Opintojaksoa ei suositella itsenäisesti opiskeltavaksi. Opintojakso on pakollinen.

7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*

- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Matematiikka on universaali kieli ja matematiikan opiskelu tulee globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaisia tavoitteita. MAA2-opintojaksolla Funktiot ja yhtälöt 1 opiskelijaa ohjataan käyttämään matematiikan merkintöjä sekä ajattelua tukevia havainnekuvia. Opiskelijaa tuetaan käyttämään korrekteja merkintöjä monipuolisesti, jotta hän voi tuottaa globaalisti ymmärrettävää matemaattista tekstiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu käsittelemään polynomi-, potenssi-, rationaali- ja juurifunktioita, osaa ratkaista em. funktioista muodostuvia yhtälöitä ja epäyhtälöitä sekä osaa käyttää teknisiä apuvälineitä näiden funktioiden tutkimisessa ja niihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Pohjatietoina opintojakso MAY1.

Geometria, 2 op (MAA03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*

- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Geometrian opintojaksolla käytetään monipuolisia työtapoja, joita toteutetaan pari- tai pienryhmätöinä. Nämä opetustilanteet vahvistavat opiskelijan vuorovaikutusosaamista. Opiskelija kehittää valmiuksiaan selittää oppimiaan asioita vertaisilleen sekä oppia uusia taitoja muilta opiskelijoilta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa sekä muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa kynällä ja paperilla, harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa käsitteleviä lauseita, osaa ratkaista geometrisia ongelmia käyttäen hyväksi kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia, yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa, osaa tarvittaessa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Pohjatietoina opintojaksot MAY1 ja MAA2.

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04)

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*

- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Geometrian opintojakson tavoin Analyyttisen geometrian ja vektoreiden opintojaksolla käytetään monipuolisia työtapoja, missä opetustilanteet vahvistavat opiskelijan vuorovaikutusosaamista. Opiskelija kehittää valmiuksiaan selittää oppimiaan asioita vartaisilleen sekä oppia uusia taitoja muilta opiskelijoilta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille, ymmärtää pistejoukon yhtälön käsitteen ja oppii tutkimaan yhtälöiden avulla pisteitä, suoria, käyriä ja ympyröitä sekä kuvaamaan niitä käsin koordinaatistossa ja tarvittaessa osaa käyttää teknisiä apuvälineitä pistejoukon yhtälön tutkimisessa sekä yhtälöiden, yhtälöryhmien, itseisarvoyhtälöiden ja epäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa, ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin, osaa tutkia kuvioiden ominaisuuksia vektoreiden avulla, osaa tutkia koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla.

Pohjatietoina opintojaksot MAY1 ja MAA2-MAA3.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*
- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*

- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Matematiikka on universaali kieli ja matematiikan opiskelu tulee globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaisia tavoitteita. MAA5-opintojaksolla Funktiot ja yhtälöt 2 opiskelija jatkaa MAA2-opintojaksolla alkanutta matematiikan merkintöjen sekä ajattelua tukevien havainnekuvien itsenäistä tuottamista. Opiskelijaa tuetaan käyttämään korrekteja merkintöjä monipuolisesti, jotta hän voi tuottaa globaalisti ymmärrettävää matemaattista tekstiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija, tutkii trigonometrisia funktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla, osaa ratkaista trigonometrisia yhtälöitä, osaa hyödyntää trigonometrisia funktioita mallintaessaan jaksollisia ilmiöitä ja tarvittaessa osaa käyttää teknisiä apuvälineitä trigonometristen funktioiden tutkimisessa ja trigonometristen yhtälöiden ratkaisemisessa, tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä, osaa hyödyntää eksponenttifunktiota mallintaessaan erilaisia kasvamisen ja vähenemisen ilmiöitä, osaa tarvittaessa käyttää teknisiä apuvälineitä eksponentti- ja logaritmifunktioiden tutkimisessa ja niiden muodostamien yhtälöiden ratkaisemisessa.

Pohjatietoina opintojaksot MAY1 ja MAA2-MAA4.

Derivaatta, 3 op (MAA06)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla MAA6 Derivaatta tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä lineaarisia sekä korkeaman asteen polynomiaalisia yhteyksiä. Näitä taitoja voidaan soveltavissa tehtävissä käyttää kestävän kehityksen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Nämä vahvistavat opiskelijoiden eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija omaksuu funktion raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan määritelmät, osaa määrittää erilaisten funktioiden derivaatat, osaa tutkia derivaatan avulla funktion kulkua ja määrittää sen ääriarvot, osaa tarvittaessa käyttää teknisiä apuvälineitä raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa ja yhtälöiden ja -epäyhtälöiden ratkaisemisessa sekä funktion derivaatan määrittämisessä sovellusongelmissa.

Pohjatietoina opintojaksot MAY1 ja MAA2-MAA5.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA07)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Integraalilaskennan opintojaksolla perehdytään integraalin käyttöön monipuolisesti eri luonnontieteiden näkökulmasta. Tämä vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista. Integraalilla on merkittävä osuus fysiikan opinnoissa ja myös muissa luonnontieteissä. Opintojaksola käyteyt esimerkit nivovat näiden oppiaineiden taitoja luovasti yhteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään alkeisfunktioiden integraalifunktioita, ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan, osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla, perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin ja osaa tarvittaessa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja integraalifunktion määrittämisessä sekä määrätyn integraalin laskemisessa sovellusongelmissa.

Pohjatietoina opintojaksot MAY1 ja MAA2-MAA6.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

MAA8-opintojaksolla Tilastot ja todennäköisyys vahvistetaan opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista, sillä opintojakson taitoja tarvitaan laajasti muissa oppiaineissa ja jatko-opinnoissa. Tilastojen käsittely erilaisissa tilanteissa luo pohjan eri tieteiden numeerisen datan käsittelyyn ja mahdollistaa yksinkertaisten kvantitatiivisten tutkimusten tekemisen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija osaa havainnollistaa diskreettejä ja jatkuvia tilastollisia jakaumia sekä määrittää ja tulkita jakaumien tunnuslukuja, perehtyy kombinatorisiin menetelmiin, todennäköisyyden käsitteeseen ja todennäköisyyksien laskusääntöihin, osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän, ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja soveltamaan sitä, perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa, osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä jakaumien tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla.

Pohjatietoina opintojaksot MAY1 ja MAA2-MAA4.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA09)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Talosmatematiikalla on keskeinen rooli nyky-yhteiskunnassa ja opintojaksolla syvennetään mm. yhteiskuntaopissa opittuja taloustaitoja matemaattisin menetelmin. Tämä vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija, ymmärtää talouselämässä käytettyjä käsitteitä, kehittää matemaattisia valmiuksiaan oman taloutensa suunnitteluun, vahvistaa laskennallista pohjaansa yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun, soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn sekä osaa käyttää teknisiä apuvälineitä laskelmien tekemisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa.

Pohjatietoina opintojaksot MAY1 ja MAA2-MAA4.

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

3D-Geometrian opintojaksolla aiempien Geometrian ja Analyyttisen geometrian opintojaksojen tapaan käytetään monipuolisia työtapoja ja -välineitä. Nämä opetustilanteet vahvistavat opiskelijan vuorovaikutusosaamista. Opiskelija kehittää valmiuksiaan selittää oppimiaan asioita vertaisilleen sekä oppia uusia taitoja muilta opiskelijoilta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa ja syventää avaruusgeometrian ja vektorilaskennan tuntemustaan ja osaamistaan, oppii kuvaamaan pisteitä, suoria ja tasoja kolmiulotteisessa koordinaatistossa, tutustuu kahden muuttujan funktioon sekä tarvittaessa osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.

Pohjatietoina opintojaksot MAY1 ja MAA2-MAA4.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja*
- *oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja*
- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta*
- *käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.*

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Matematiikka on universaali kieli ja matematiikan opiskelu tulee globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaisia tavoitteita. Algoritmien ja lukuteorian opintojaksolla opiskelijaa ohjataan ajattelemaan algritmisesti sekä tuottamaan globaalisti ymmärrettäviä matemaattisia todistuksia käyttäen korrekteja merkintöjä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää algoritmista ajatteluaan, osaa tutkia ja selittää, kuinka algoritmit toimivat , tutustuu yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointiin, hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin, osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla, osaa tarvittaessa käyttää teknisiä apuvälineitä lukujen ominaisuuksien tutkimisessa.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Analyysin ja jatkuvan jakauman opintojaksolla perehdytään derivaatan käyttöön monipuolisesti eri luonnontieteiden näkökulmasta. Tämä vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista. Funktion muutosnopeus on tärkeä mittari sekä fysiikan että kemian opinnoissa ja myös muissa luonnontieteissä. Opintojaksolla käyteyt esimerkit nivovat näiden oppiaineiden taitoja luovasti yhteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija, syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan, osaa tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita, täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen sekä osaa tarvittaessa käyttää teknisiä apuvälineitä tässä apuna.

Pitkän matematiikan kertaus, 2 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu käyttämään opittuja tietoja ja taitoja monipuolisissa ongelmanratkaisutilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksojen MAY1, MAA2-MAA12 aihepiirien tietojen yhteensovittamista ja sovelluksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tämä opintojakso vahvistaa opiskelijan omaa käsitystä itsestään oppijana ja täten tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista. Opintojaksolla pyritään luomaan myönteinen kuva omista vahvuuksista ja pyritään saavuttamaan oma potentiaali tulevissa ylioppilaskirjoituksissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan pitkän matematiikan keskeiset asiat ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Pohjatietoina kaikki pakolliset pitkän matematiikan opintojaksot. Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Tekniset apuvälineet, 2 op (MAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään erilaisia teknisiä apuvälineitä matematiikan, fysiikan ja kemian ongelmien ratkaisussa. Opiskelija oppii tuottamaan matemaattista tekstiä teknisillä apuvälineillä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Symbolisen laskennan ohjelmistot, taulukkolaskennan ohjelmistot, matemaattisen tekstin tuottaminen ja käsittely

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Teknisten apuvälineiden opintojaksolla käytetään monipuolisia työtapoja, joita toteutetaan pari- tai pienryhmätöinä. Nämä opetustilanteet vahvistavat opiskelijan vuorovaikutusosaamista. Opiskelija kehittää valmiuksiaan selittää oppimiaan asioita vartaisilleen sekä oppia uusia taitoja muilta opiskelijoilta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käytetään monia sellaisia sähköisiä työvälineitä, joiden käyttötaitoa tarvitaan myös työelämässä melkein alalla kuin alalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opitaan käyttämään erilaisia tietokoneohjelmia apuvälineinä matematiikan, fysiikan ja kemian tehtävien ratkaisemisessa. Lisäksi opitaan tuottamaan matemaattista tekstiä tietokoneella.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Matematiikka on universaali kieli ja matematiikan opiskelu tulee globaali- ja kulttuuriosaamisen laaja-alaisia tavoitteita. MAB2-opintojaksolla Lausekkeet ja yhtälöt opiskelijaa ohjataan käyttämään matematiikan merkintöjä sekä ajattelua tukevia havainnekuvia. Opiskelijaa tuetaan käyttämään korrekteja merkintöjä monipuolisesti, jotta hän voi tuottaa globaalisti ymmärrettävää matemaattista tekstiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, ymmärtää lineaarisen riippuvuuden, verrannollisuuden ja toisen asteen polynomifunktion käsitteet, vahvistaa yhtälöiden ratkaisemisen taitojaan ja oppii ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä, osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomifunktion tutkimisessa ja polynomiyhtälöihin sekä polynomifunktioihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Pohjatietona opintojakso MAY01. Opintojakso on pakollinen.

Geometria, 2 op (MAB03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Geometrian opintojaksolla käytetään monipuolisia työtapoja, joita toteutetaan pari- tai pienryhmätöinä. Nämä opetustilanteet vahvistavat opiskelijan vuorovaikutusosaamista. Opiskelija kehittää valmiuksiaan selittää oppimiaan asioita vartaisilleen sekä oppia uusia taitoja muilta opiskelijoilta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista, vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan, osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen, osaa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Pohjatietoina opintojaksot MAY01 ja MAB02. Opintojakso on pakollinen.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla MAB4 Matemaattisia malleja tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä lineaarisia sekä eksponentiaalisia yhteyksiä. Näitä taitoja voidaan soveltavissa tehtävissä käyttää kestävän kehityksen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Nämä vahvistavat opiskelijoiden eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla, tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta, tutustuu ennusteiden tekemiseen mallien pohjalta, osaa käyttää teknisiä apuvälineitä polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusongelmien yhteydessä.

Pohjatietoina opintojaksot MAY01 ja MAB02. Opintojakso on pakollinen.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*

- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

MAB5-opintojaksolla Tilastot ja todennäköisyys vahvistetaan opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista, sillä opintojakson taitoja tarvitaan laajasti muissa oppiaineissa ja jatko-opinnoissa. Tilastojen käsittely erilaisissa tilanteissa luo pohjan eri tieteiden numeerisen datan käsittelyyn ja mahdollistaa yksinkertaisten kvantitatiivisten tutkimusten tekemisen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja, arvioi erilaisia regressiomalleja mm. taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla, perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin, osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä diskreettien jakaumien tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

Pohjatietoina opintojaksot MAY01, MAB02, MAB03 ja MAB04. Opintojakso on pakollinen.

Talousmatematiikka (moduulit 6+7), 2 op (MAB06)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen
- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*

- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Talosmatematiikalla on keskeinen rooli nyky-yhteiskunnassa ja opintojaksolla syvennetään mm. yhteiskuntaopissa opittuja taloustaitoja matemaattisin menetelmin. Tämä vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää prosenttilaskennan taitojaan, ymmärtää talouselämässä käytettyjä käsitteitä, kehittää matemaattisia valmiuksiaan oman taloutensa suunnitteluun, vahvistaa laskennallista pohjaansa yrittäjyyden ja taloustiedon opiskeluun, soveltaa tilastollisia menetelmiä aineistojen käsittelyyn, osaa käyttää teknisiä apuvälineitä laskelmien tekemisessä ja yhtälöiden ratkaisemisessa sovellusongelmissa. Kurssin aikan tutustutaan mahdollisuuksien mukaan arvonlisäveroihin pienyrityksen (esim. antikvariaatin) näkökulmasta.

Pohjatietoina opintojaksot MAY01, MAB02, MAB04 ja MAB05. Opintojakso on pakollinen.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Matemaattisen analyysin opintojaksolla perehdytään derivaatan käyttöön monipuolisesti eri luonnontieteiden näkökulmasta. Tämä vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista. Funktion muutosnopeus on tärkeä mittari sekä fysiikan että kemian opinnoissa ja myös muissa luonnontieteissä. Opintojaksola käyteyt esimerkit nivovat näiden oppiaineiden taitoja luovasti yhteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin, ymmärtää derivaatan käsitteen muutosnopeuden mittana, osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla, osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon, osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion kulun tutkimisessa ja funktion derivaatan sekä suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellustehtävissä.

Pohjatietoina opintojaksot MAY01, MAB02, MAB03 ja MAB04. Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla MAB9 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat käytetään monipuolisesti hyväksi erilaisia tietokoneohjelmia, joiden avulla voidaan tuottaa ja analysoida erilaisia jakaumia. Näitä jakaumia ja niistä saatua dataa käytetään myös yhteiskuntatieteissä sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa. Tämä vahvistaa opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittelytaitojaan, osaa määrittää tilastollisia tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä jatkuvien jakaumien avulla hyödyntäen teknisiä apuvälineitä, osaa käyttää teknisiä apuvälineitä digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa, todennäköisyysjakauman odotusarvon ja keskihajonnan määrittämisessä, todennäköisyyksien laskemisessa annetun jakauman ja parametrien avulla sekä luottamusvälin laskemisessa. Opintojakso on suoraan jatkoa opintojaksolle MAB5.

Pohjatietoina opintojaksot MAY01, MAB02, MAB03, MAB04 ja MAB05. Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Lyhyen matematiikan kertaus, 2 op (MAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kerrata lyhyen matematiikan oppimäärä
- valmistautua ylioppilaskirjoituksiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- MAY1
- MAB2
- MAB3
- MAB4
- MAB5
- MAB6/7
- (MAB8 ja MAB9)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tämä opintojakso vahvistaa opiskeijan omaa käsitystä itsestään oppijana ja täten tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista. Opintojaksolla pyritään luomaan myönteinen kuva omista vahvuuksista ja näin pyritään saavuttamaan oma potentiaali tulevissa ylioppilaskirjoituksissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan lyhyen matematiikan keskeiset asiat ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

Pohjatietoina kaikki pakolliset lyhyen matematiikan opintojaksot. Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Tekniset apuvälineet, 2 op (MAB11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjaantuu käyttämään erilaisia teknisiä apuvälineitä matematiikan, fysiikan ja kemian ongelmien ratkaisussa.
- Opiskelija oppii tuottamaan matemaattista tekstiä teknisillä apuvälineillä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Symbolisen laskennan ohjelmistot
- Taulukkolaskennan ohjelmistot
- Matemaattisen tekstin tuottaminen ja käsittely

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskeltavia erilaisia teknisiä apuvälineitä ja tietokoneohjelmia käytetään myös muissa oppiaineissa kuin matematiikassa. Tämä vahvistaa opiskelijan monitieteistä osaamista. Opintojaksossa ratkaistaan tehtäviä mm. opintojaksojen MAY1, MAB2 ja MAB3 asioista. Se puolestaan tukee opiskelijan luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opitaan käyttämään erilaisia tietokoneohjelmia apuvälineinä matematiikan, fysiikan ja kemian tehtävien ratkaisemisessa. Lisäksi opitaan tuottamaan matemaattista tekstiä tietokoneella.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

7.5. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

*Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

*Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

*Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**, **globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.*

*Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.*

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*
- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*

- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä (moduulit 1+2), 2 op (FY01)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen
- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustutaan energiantuotantoon fysiikan näkökulmasta. Nämä tiedot auttavat opiskelijaa näkemään energiantuotantoon liittyviä kysymyksiä ja ratkaisuja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan energiantuotantoon ja siihen liittyviin kysymyksiin fysiikan näkökulmasta. Näillä tiedoilla saadaan valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan päätöksentekoon.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija pääsee etsimään tietoa ja arvioimaan tiedon luotettavuutta. Tietoa voidaan etsiä esimerkiksi opiskelijalle mielenkiintoisesta aiheesta. Tietoa voidaan myös kerätä tieto- ja viestintäteknologian avulla esimerkiksi tietokoneavusteisella mittausohjelmistolla.

Monilukutaitoa opitaan erilaisten kuvaajien ja kaavioiden tulkitsemisen ja tuottamisen avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan Suomessa ja lähes kaikkialla maailmalla käytettyyn SI-järjestelmään. Lisäksi tarkastellaan joitakin SI-järjestelmän ulkopuolisia yksiköitä ja opitaan niiden muuntaminen SI-järjestelmän mukaisiin yksiköihin ja toisin päin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla 4-10. Arvosanaan vaikuttavat kokeen lisäksi tuntiaktiivisuus, mahdollisten oppilastöiden suoritus ja raportointi sekä annettujen kotitehtävien suoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan ensimmäisellä opintojaksolla opiskelija saa kuvan fysiikan kokeellisesta luonteesta ja tutustuu kvantitatiiviseen mallintamiseen. Keskeisenä näkökulmana on, miten uutta tietoa rakennetaan tekemällä havaintoja ja kokeita fysiikalle ominaisella tavalla. Lisäksi perehdytään siihen, miten energiaa tuotetaan, siirretään ja käytetään sekä mitä vaikutuksia näillä toiminnoilla on ympäristöön, yhteiskuntaan ja ihmisten hyvinvointiin. Eritoten energian käsitteen ilmeneminen näissä yhteyksissä sekä se, miten energian käsite jäsentää ja täsmentää aiheesta käytävää keskustelua ja siihen liittyviä näkemyksiä.

Opintojakso FYS01 antaa vankan pohjan fysiikan valinnaisille opintojaksoille. Opintojakso on pakollinen.

Lämpö, 2 op (FY03)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa perehdytään lämpövoimakoneiden toimintaan. Lämpövoimakoneiden toiminnan ymmärtäminen lisää opiskelijoiden **globaali- ja kulttuuriosaamista** ja auttaa opiskelijoita ymmärtämään teollisen vallankumouksen merkitystä ihmiskunnan kannalta.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opetellaan erilaisten lämmönsiirtotapojen toiminta. Lämmönsiirtotapojen toiminnan sisäistäminen lisää opiskelijoiden **hyvinvointiosaamista** auttamalla heitä ymmärtämään tilanteenmukaisen pukeutumisen merkitystä hyvinvoinnin ja terveyden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla 4-10. Arvosanaan vaikuttavat kokeen lisäksi tuntiaktiivisuus, mahdollisten oppilastöiden suoritus ja raportointi sekä annettujen kotitehtävien suoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tutkitaan termodynaamisia systeemejä, energian siirtymistä systeemien välillä ja energian siirtymisen vaikutuksia. Keskeiset sisällöt liittyvät esimerkiksi energiantuotantoon, ilmastonmuutokseen ja rakentamiseen. Opintojakso antaa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Voima ja liike, 2 op (FY04)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*

- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan fysiikan merkitykseen liikenneturvallisuudessa esimerkiksi voiman impulssin yhteydessä. Liikenneturvallisuuteen voidaan viitata myös opiskelijan oppiessa lepo- ja liikekitkan erot. Liikenneturvallisuuteen liittyvien fysiikan lainalaisuuksiin perehtyminen vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla 4-10. Arvosanaan vaikuttavat kokeen lisäksi tuntiaktiivisuus, mahdollisten oppilastöiden suoritus ja raportointi sekä annettujen kotitehtävien suoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan tasaista ja muuttuvaa liikettä. Opintojaksolla perehdytään voimaan olennaisena kappaleiden välisiä vuorovaikutuksia kuvaavana suureena ja siihen, miten Newtonin II lakia käytetään mallinnettaessa voiman vaikutusta liiketilan muutokseen. Energiaa ja liikemäärää tarkastellaan mekaniikan keskeisinä käsitteinä ja säilyvinä suureina.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*

- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla pohditaan äänen merkitystä lääketieteessä, mistä esimerkkeinä voidaan käyttää ultraäänikuvantamista. Lisäksi tutustutaan meluun, sen määritelmään ja haittoihin sekä siltä suojautumiseen. Näitä tietoja opiskelija voi pohtia ja käyttää hyödyksi omassa arjessaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla 4-10. Arvosanaan vaikuttavat kokeen lisäksi tuntiaktiivisuus, mahdollisten oppilastöiden suoritus ja raportointi sekä annettujen kotitehtävien suoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään edellisessä moduulissa omaksuttuja tietoja ja taitoja. Opintojaksossa perehdytään harmoniseen vuorovaikutukseen ja gravitaatiovuorovaikutukseen sekä niiden aiheuttamiin liikeilmiöihin. Lisäksi tutkitaan ja mallinnetaan ääntä ja ääni-ilmiöitä mekaanisina aaltoliikkeinä.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso. Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi ennen opintojaksoa FY3 Voima ja liike.

Sähkö, 2 op (FY06)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*

- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan sähkön turvalliseen käyttöön. Opiskelijoiden **hyvinvointiosaamista** vahvistaa oikeiden toimintamallien tuntemus sähkölaitteiden käytössä ja sähkövikoja kohdattaessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla tehdään kytkentöjä ryhmätyönä. Kytkentöjen tekemisen yhteydessä oppilaiden **vuorovaikutusosaaminen** vahvistuu, kun he oppivat käyttämään sähkökytkentöihin liittyvää kieltä käytännön tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla 4-10. Arvosanaan vaikuttavat kokeen lisäksi tuntiaktiivisuus, mahdollisten oppilastöiden suoritus ja raportointi sekä annettujen kotitehtävien suoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään keskeisimpiin sähköistä vuorovaikutusta kuvaaviin malleihin sekä sähköenergian ja sähkötekniikan käsitteisiin. Opiskelija saa perustiedot yksinkertaisten virtapiirien suunnittelusta ja tutkimisesta. Opintojaksossa käsitellään myös sähköturvallisuutta ja tutustutaan sähkötekniikan sovelluksiin.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

Keskeiset sisällöt

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla yksi keskeisistä sisällöistä on sinimuotoisen vaihtovirran tuotanto generaattorin avulla. Tästä erityisesimerkkinä tarkastellaan tuulivoimalaitoksen toimintaa. Tuulivoimalaitos on ympäristöystävällinen energiantuotantotapa ja sen toimintaperiaatteen tunteminen vahvistaa opiskelijan **eettisyys ja ympäristöosaamista.**

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla 4-10. Arvosanaan vaikuttavat kokeen lisäksi tuntiaktiivisuus, mahdollisten oppilastöiden suoritus ja raportointi sekä annettujen kotitehtävien suoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään sähkömagnetismiin ilmiöalueena, jossa sähköiset ja magneettiset vuorovaikutukset esiintyvät rinnakkain. Opintojaksolla käsitellään ajasta riippuvia sähkömagneettisia ilmiöitä, joista keskeisin on sähkömagneettinen induktio. Tarkastellaan myös sähkömagneettista säteilyä ja erityisesti sen tutuinta lajia, valoa. Sähkömagnetismiin perustuvien sovellusten tarkastelussa keskitytään niiden merkitykseen yhteiskunnan kehityksen mahdollistajana.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso. Opintojakson aikana on tarkoitus vierailla korkeakoulun tiloissa esimerkiksi Helsingin yliopiston fysiikan laitoksen hiukkaskiihdyttimellä.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

Keskeiset sisällöt

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan ydinvoiman toimintaperiaatteeseen. Ydinvoimalan toimintaperiaatteen ymmärtäminen vahvistaa oppilaiden **yhteiskunnallista osaamista** ja antaa valmiuksia keskustella energiapolitiikasta monipuolisemmin.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan eri ionisoivan säteilyn lajeihin, niiden biologisiin vaikutuksiin ja käyttöön lääketieteessä. Ionisoivan säteilyn käytön ja vaikutusten ymmärtäminen vahvistaa opiskelijoiden **hyvinvointiosaamista.**

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroasteikolla 4-10. Arvosanaan vaikuttavat kokeen lisäksi tuntiaktiivisuus, mahdollisten oppilastöiden suoritus ja raportointi sekä annettujen kotitehtävien suoritus.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään kvanttifysiikan käsitteelliseen ja teoreettiseen rakenteeseen sekä niiden kokeelliseen pohjaan. Keskeistä on aineen rakenne ja perusvuorovaikutukset sekä se, miten nämä vaikuttavat aineen ominaisuuksiin. Opintojakso käsittelee kvanttifysiikan teknologisia sovelluksia sekä sitä, miten kvanttifysiikka ilmenee alkeishiukkastason ilmiöistä nanomittakaavaan ja aina kosmisen mittakaavan ilmiöihin saakka. Tarkastelun kohteena ovat myös erilaiset radioaktiiviseen hajoamiseen, ionisoivaan säteilyyn ja kvantittumiseen perustuvat teknologiat.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Fysiikan kertaava opintojakso, 2 op (FY09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan lukion fysiikan opintojaksojen sisältöjä
- Harjoitellaan monipuolisten vastausten laadintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suureyhtälöiden käyttö ja yhdistäminen
- Suureyhtälöiden symbolinen ratkaiseminen laskinohjelmalla
- Erilaisten fysiikan kaaviokuvien piirto koneella
- Kokeellisen datan käsittely, esittäminen ja analysointi tietokoneella
- Hyvän ja monipuolisen yo-koevastauksen laadinta
- Ainerajat ylittäviin fysiikan tehtäviin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan ainerajat ylittäviin tehtäviin ja fysiikan käyttöön ainerajat ylittävissä tehtävissä. Lisäksi syvennetään ja terävöitetään ylioppilaskirjoituksissa tarvittavien teknisten apuvälineiden käytön osaamista. Molemmat edellä mainituista vahvistavat opiskelijoiden **monitieteistä ja luovaa osaamista.**

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan hyväksytyksi tai hylätyksi opiskelijan osallistumisen mukaan. Poissaolojen määrä ei saa ylittää 7 h opintojaksolla. Opiskelijan on osallistuttava fysiikan preliminääriin opintojakson lopussa saadakseen hyväksytyn arvosanan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Fysiikan ylioppilaskirjoituksiin valmistava opintojakso. Harjoitellaan koko lukion fysiikan oppimäärän hallintaa ja vastaamista yo-kysymyksiin.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

7.6. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa

opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee ***hyvinvointiosaamisen*** *tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja ***monitieteistä osaamista*** *tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

*Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

*Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.*

*Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*
- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia, minä ja yhteiskunta (moduulit 1+2), 2 op (KE01)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen
- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*
- *Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*
- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa.

Opiskelija saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän eläntavan edistämisessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Opintojakson aikana opiskelija tekee arviointia omasta opiskelustaan sekä

saa palautetta opettajalta tehtyjen ja palautettujen tehtävien kautta. Kokeellinen työskentely mahdollistaa opiskelijalle vertaisarvioinnin harjoittelun. Kemian arvosana määräytyy kokeen, tuntityöskentelyn,palautettujen tehtävien ja mahdollisten työselostusten sekä esitelmien perusteella. Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija saa yleiskuvan kemian opinnoista lukiossa ja niiden tärkeydestä yhteiskunnan, hyvinvoinnin ja terveyden näkökulmista.

Kemian opinnot alotetaan tällä opintojaksolla ja sitä ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti. Opintojakso on pakollinen.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

Keskeiset sisällöt

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta.

Opintojakson keskeisiin sisältöihin kuuluvien yhdisteryhmien sekä isomerian havainnollistamisessa voidaan käyttää esimerkkeinä tunnettuja lääkeaineita, kosmeettisia aineita ja fysiologisesti vaikuttavia aineita (esim. talidomidi, kofeiini, ibuprofeiini, vitamiinit).

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta.

Hiiliyhdisteiden kemia on myös kansainvälistä (esim. molekyyli- ja rakennekaavat sekä reaktioiden esittäminen). Hiiliyhdisteiden käyttö etuineen ja haittoineen koskettaa kaikkia maanosia ja kulttuureita. YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita pohditaan kemian näkökulmasta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Opintojakson aikana opiskelija tekee arviointia omasta opiskelustaan sekä saa palautetta opettajalta tehtyjen ja palautettujen tehtävien kautta. Kokeellinen työskentely mahdollistaa opiskelijalle vertaisarvioinnin harjoittelun. Kemian arvosana määräytyy kokeen, tuntityöskentelyn, palautettujen tehtävien ja mahdollisten työselostusten sekä esitelmien perusteella. Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijalle muodostuu syvempi käsitys kemiallisten mallien ja molekyylien maailmasta. Opintojaksolla käytetään laskutehtävien ratkaisemisessa ja molekyylien mallinnuksessa sopivia tietokoneohjelmia esim. Marvin Sketch, kaavaeditori.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso. Opintojakso suositellaan suoritettavaksi järjestyksessä toisena opintojaksona kemiassa.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*
- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*
- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

Keskeiset sisällöt

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet*
- *saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa*
- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*
- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen.

Työskentely pareittain ja pienryhmissä kehittää ja vahvistaa vuorovaikutustaitoja. Tuotosten (esim. tulos, johtopäätös, esitelmä) esittäminen koko ryhmälle tukee niin ajattelutaitojen kuin esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Opintojakson aikana opiskelija tekee arviointia omasta opiskelustaan sekä saa palautetta opettajalta tehtyjen ja palautettujen tehtävien kautta. Kokeellinen työskentely mahdollistaa opiskelijalle vertaisarvioinnin harjoittelun. Kemian arvosana määräytyy kokeen, tuntityöskentelyn,palautettujen tehtävien ja mahdollisten työselostusten sekä esitelmien perusteella. Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tutustuu kemian laskennalliseen maailmaan ja kemian reaktiotyyppeihin. Opintojaksolla hyödynnetään aikaisemmilla opintojaksoilla käyttöönotettuja laskenta- ja molekyylimallinnusohjelmia. Yhteistyötä voidaan tehdä korkeakoulujen tai yritysten järjestämien mm. sopivien laboratoriotyöpajojen muodossa.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso. Opintojakso suositellaan suoritettavaksi kolmantena kemian opintojaksona.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Keskeiset sisällöt

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Opintojakson aikana opiskelija tekee arviointia omasta opiskelustaan sekä saa palautetta opettajalta tehtyjen ja palautettujen tehtävien kautta. Kokeellinen työskentely mahdollistaa opiskelijalle vertaisarvioinnin harjoittelun. Kemian arvosana määräytyy kokeen, tuntityöskentelyn,palautettujen tehtävien ja mahdollisten työselostusten sekä esitelmien perusteella. Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija saa käsityksen energian merkityksestä ja osuudesta kemiallisissa reaktioissa. Hapetus-pelkistysreaktioiden, sähkökemiaan ja metallien kemiaan tutustuminen ovat opintojakson keskeistä sisältöä. Opintojaksolla hyödynnetään aikaisemmilla opintojaksoilla käyttöönotettuja laskenta- ja molekyylimallinnusohjelmia. Yhteistyötä voidaan tehdä korkeakoulujen tai yritysten järjestämien mm. sopivien laboratoriotyöpajojen muodossa.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso. Opintojakso suositellaan suoritettavaksi neljäntenä kemian opintojaksona.

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa*
- *osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä*
- *osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia*
- *tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

Keskeiset sisällöt

- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät*
- *homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä*
- *happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla*
- *reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella*
- *tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää luonnon ja terveyden kannalta tärkeiden puskurisysteemien olemassaolon ja niihin vaikuttavia olosuhteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Opintojakson aikana opiskelija tekee arviointia omasta opiskelustaan sekä saa palautetta opettajalta tehtyjen ja palautettujen tehtävien kautta. Kokeellinen työskentely mahdollistaa opiskelijalle vertaisarvioinnin harjoittelun. Kemian arvosana määräytyy kokeen, tuntityöskentelyn,palautettujen tehtävien ja mahdollisten työselostusten sekä esitelmien perusteella. Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelijan käsitys tasapainoreaktioista täsmentyy sekä reaktioiden esittäminen graafisina esityksinä syvenee.Opintojaksolla hyödynnetään aikaisemmilla opintojaksoilla käyttöönotettuja laskenta- ja molekyylimallinnusohjelmia. Graafisten kuvaajien piirtämisessä hyödynnetään esim Geogebra-laskenta - ja piirrosohjelmaa. Yhteistyötä voidaan tehdä korkeakoulujen tai yritysten järjestämien mm. sopivien laboratoriotyöpajojen muodossa.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso. Opintojakso suositellaan suoritettavaksi viidentenä kemian opintojaksona.

Kemian opintojaksojen kertaus, 2 op (KE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Pyrkimys koota yhteen opintojaksojen keskeinen sisältö ja kokonaisuuksien syvempi ymmärtäminen
- Ymmärtää laajemmin kemian eri opintojaksojen syy- ja seuraussuhteita.
- Lähitieteiden kanssa yhteisten ja oppiainerajat ylittävien tehtävien käsittely.
- Ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Orgaanisten yhdisteiden kertaaminen
- Kemian laskutehtävien kertaaminen, syventäminen ja yhdistäminen eri opintojaksoilta.
- Kemiallisten reaktioiden kertaaminen ja yhdistely eri opintojaksoilta.
- Kemiallisen tasapainon kertaaminen ja syventäminen.
- Aineen rakenteen ja ominaisuuksien tuntemuksen kertaaminen ja syventäminen.
- Harjoitella ja syventää kemian keskeisten sisältöjen merkitystä oppiainerajat ylittävissä ongelmanratkaisuissa ja tehtävissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tunnistaa annetun palautteen perusteella omat vahvuutensa ja kehittää niitä kemiallisen tiedon syventämisessä. Opiskelija pystyy asettamaan tavoitteita ja kulkemaan niitä kohti. Opiskelija saa varmuutta ylioppilastehtävien tasoisten tehtävien vastaamisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija on utelias ja motivoitunut oppimaan sekä merkityksiä etsien että yhdistäen asioita uudenlaisilla tavoilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson lopussa järjestetään koe, jossa vastataan ylioppilaskokeen tasoisiin tehtäviin esim. prelikoe. Suoritetusta opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla kerrataan ja syvennetään lukion kemian opintojaksojen sisältöjä ja valmistaudutaan ylioppilaskirjoitusten ainereaalin kokeeseen.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Opintojakso suoritetaan viimeisenä kemian opintojaksona ennen ylioppilaskirjoituksia.

7.7. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan ***hyvinvointiosaamista.*** *Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Vuorovaikutusosaamisen *osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin ***monitieteistä ja luovaa osaamista****. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Biologian opetus kehittää opiskelijan ***ympäristöosaamista*** *ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa* ***eettisyyttä*** *vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*

- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*
- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*
- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii opintojaksolla argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Vuorovaikutusosaamista kehitetään pari- ja ryhmätyöskentelyllä. Esitelmä ja sen rakentava kommentointi kehittää vuovaikutustaitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista.** Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä. Aloittelevaa lukiolaista ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan ja tällä tavoin huolehtimaan nyös omasta jaksamisestaan. Ensimmäisellä opintojaksolla opitaan opiskelemaan biologiaa.

Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden

erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojakson arvosanan perustuu monipuoliseen arviointiin. Kokeen lisäksi arvosanaan vaikuttavat ryhmässä valmistunut esitelmä sekä aktiivinen työskentely, jota seurataan mm. palautettujen tehtävien ja muiden tuotosten avulla.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaaminen ovat myös arvioinnin kohteena.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeinen teema opintojaksolla on evoluutio ja sen merkitys. Opintojaksolla perehdytään elämän edellytyksiin ja eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Opintojaksolla tutustutaan myös biologian tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä luonnontieteellieen ajatteluun.

Biologian opinnot aloitetaan tällä opintojaksolla. Opintojaksoa ei suositella itsenäisesti opiskeltavaksi. Opintojakso on pakollinen.

Ekologia ja ympäristö (moduulit 2+3), 2 op (BI02)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*

- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ekologia ja ympäristö -opintojaksolla ympäristö- ja eettinen osaaminen ovat keskeisessä roolissa. Luonnon monimuotoisuutta uhkaavia ja ympäristön tilaa heikentäviä tekijöitä tarkastellaan monipuolisesti sekä yhdessä että yksilö- ja parityöskentelun keinoin. Opiskelijoita haastetaan pohtimaan kestävän kehityksen mukaisia eettisiä ratkaisuja sekä yhteiskunnan että yksilön tasolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Ekologia ja ympäristö -opintojaksolla opiskelijaa ohjataan kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä. Opiskelijat haastetaan pohtimaan elämäntapamme vaikutuksia ympäristöön sekä paikallisella että koko maapallon tasolla erilaisilla yksilöllisesti ja ryhmissä tehtävillä harjoituksilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojakson arvosanan perustuu monipuoliseen arviointiin. Kokeen lisäksi arvosanaan vaikuttavat tehty tutkimustyö ja aktiivinen työskentely, jota seurataan mm. palautettujen tehtävien ja muiden tuotosten avulla.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen ovat myös arvioinnin kohteena.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarkastelee ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta sekä sitä uhkaavia tekijöitä Suomessa ja muualla maailmassa. Opintojakso perehdyttää erilaisiin ekologisiin ympäristöongelmiin. Opintojaksolla tehdään itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa pienimuotoinen ekologiaa tai ympäristön tilaa koskeva tutkimus tai kehittämisprojekti. Mikäli sopiva yhteistyökumppani on tarjolla, tämä voidaan tehdä yhteistyössä korkeakoulun tai muun ulkopuolisen tahon kanssa.

Opintojakso on pakollinen.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisolu*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn sekä kirjallisissa harjoituksissa että käytännön laboroinneissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojakson arvosanan perustuu monipuoliseen arviointiin. Kokeen lisäksi arvosanaan vaikuttavat tehty tutkimustyö ja aktiivinen työskentely, jota seurataan mm. palautettujen tehtävien ja muiden tuotosten avulla.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen on myös arvioinnin kohteena.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on auttaa opiskelijaa syventämään ymmärrystä solun rakenteesta ja toiminnasta. Opintojaksolla tarkastellaan myös solun toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita.

Opiskelijan kannattaa suorittaa tämä opintojakso ennen Biologian sovellukset -opintojaksoa.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Ihmisen biologia, 2 op (BI05)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*
- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden eritys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*
- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn mm. ihmisen elintoimintoja mittaavan tutkimusen avulla.

Hyvinvointiosaaminen

Ihmisbiologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista.** Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Samalla kun opiskelemme elimistön rakennetta ja toimintaa, perehdymme terveyteen ja hyvinvointiin liittyviin valintoihin.

Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ihmisbiologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa. Samalla kun opiskelemme elimistön rakennetta ja toimintaa, käsittelemme terveyttä ja hyvinvointia. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojakson arvosanan perustuu monipuoliseen arviointiin. Kokeen lisäksi arvosanaan vaikuttavat tehty tutkimustyö ja aktiivinen työskentely, jota seurataan mm. palautettujen tehtävien ja muiden tuotosten avulla.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Hyvinvointiosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä moniteteinen- ja luova osaaminen ovat myös arvioinnin kohteena.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot, lisääntyminen sekä perimän ja ympäristön merkitys ihmisen terveyteen. Opintojaksolla tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan. Omaan elimistöön tutustutaan myös pienimuotoisen, omaa elimistöä mittaavan tutkimuksen kautta. Opintojakson yhteydessä pyritään tekemään fyysinen tai virtuaalivierailu korkeakoulussa.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Biologian sovellukset, 2 op (BI06)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*
- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*
- *mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa*

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- *tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot*
- *DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu*
- *DNA:n sisältämän informaation selvittäminen*
- *geenien siirto- ja muokkausmenetelmät*

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla

sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Näihin sovelluksiin tutustutaan luokkaopetukssen keinoin, mutta mahdollisuuksien mukaan teemme myös vierailun koulun ulkopuolelle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Bioteknologian sovelluksia käsitellään myös globaalin oikeudenmukaisuuden näkökulmasta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Biologian sovellukset -opintojakso kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista.** Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa. Samalla kun opintojaksolla tutustutaan tapoihin, joilla ihminen muokkaa eliöitä ja ympäristöä biologian sovellusten avulla, kehitetään halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Kehittyvää terveysteknologiaa käsitellään myös eettisestä näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojakson arvosanan perustuu monipuoliseen arviointiin. Kokeen lisäksi arvosanaan vaikuttavat tehty tutkimustyö ja aktiivinen työskentely, jota seurataan mm. palautettujen tehtävien ja muiden tuotosten avulla.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen ovat myös arvioinnin kohteena.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen tulevaisuuden ongelmien ratkaisemisessa. Opintojaksolla perehdytään biologian erilaisiin sovelluksiin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa ja luonnonvarojen kestävän kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geeniteknologian ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Opintojaksolla opiskelija suunnittelee ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeen tai tutkimuksen. Kurssin yhteydessä pyritäään järjestämään vierailu korkeakoulussa tai bioteknologiaa hyödyntävässä yrityksessä.

Opiskelijan kannattaa suorittaa Solu ja perinnöllisyys -opintojakso ennen Biologian sovelluksia.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Biologiaa laboratoriossa, 2 op (BI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää tietojaan biologiasta
- opiskelija osaa keskeisiä laboratoriotyöskentelyn työtapoja
- opiskelija osaa suunnitella ja toteuttaa tieteellisen kokeen sekä tulkita kokeen tuloksia
- opiskelija osaa esittää tieteellistä tietoa työselostuksen muodossa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Turvallinen työskentely laboratoriossa
- mikroskopointi
- kasvien, eläinten tai elinten preparointi,
- kemialliset analyysit
- elävien solujen tutkiminen ja mallintaminen
- elävien kasvien ja mikrobien sekä ihmisen elintoimintojen tutkiminen
- Maastotyöskentely (mikäli vuodenaika on sopiva): näytteiden otto, aineiston keruu näytealoilta
- Tutkimuksen vaiheet tutkimusongelman määrittelystä ja hypoteesin laadinnasta raportin kirjoittamiseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Laboratoriotyöskentely harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamisen osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia. Ryhmissä tapahtuva kokeellinen työ tarjoaa vuorovaikutusosaamisen kehittämiseen erinomaiset puitteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta ei järjestetä koetta, vaan se arvioidaan työselostusten ja tuntiaktiivisuuden perusteella. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään palautetta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen vaiheet. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat laboratoriotyöskentelyn erilaiset menetelmät sekä sään salliessa tutustuminen maastotyöskentelyn työtapoihin. Myös vierailu koulun ulkopuoliseen tutkmuslaitokseen on mahdollinen.

Solu ja perinnöllisyys -opintojakso sekä Ihmisen biologia -opintojakso kannattaa suorittaa ennen tätä opintojaksoa. Nämä opintojaksot suorittaneilla on etusija, mikäli kaikille halukkaille ei ole tilaa.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Biologian kertaava opintojakso, 2 op (BI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija harjaantuu vastaamaan eri tehtävätyyppeihin
- opiskelija saa varmuutta sähköiseen ylioppilaskokeeseen vastaamiseen
- opiskelija syventää tietojaan biologiasta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion biologian oppimäärän keskeiset sisällöt
- ylioppilaskirjoitusten tehtävätyyppeihin tutustuminen
- vastaustekniikan hiominen
- sähköisten ylioppilaskirjoitusten sovellusohjelmien käytön kertaus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen auttaa opiskelijaa valmistautumaan ylioppilaskirjoituksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista.** Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Ylioppilaskirjoituksiin valmistauduttaessa hyvinvointiosaaminen on keskeistä myös opiskelijan jaksamisen kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Erityisesti tällä opintojaksolla palautteen avulla pyritään tukemaan valmistautumista ylioppilaskirjoituksiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edelyttää aktiivisuutta ja riittävää määrää palautettuja kertaavia tehtäviä sekä osallistumista mahdolliseen preliminäärikokeeseen, jollainen pyritään järjestämään ennen ylioppilaskirjoituksia. Hyvin suoritettu kurssi saattaa korottaa biologian arvosanaa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on kerrata lukion oppimäärää ja valmistautua ainereaalikokeen sähköiseen biologian kokeeseen.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Retkeily- ja erätaito, 2 op (LI10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.8. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

*Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

*Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.*

*Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

*Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.*

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*

- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*
- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*
- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE01)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Maailma muutoksessa -opintojakso vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa. Sekä ilmastonmuutos että globaaleihin kehityskysymyksiin liittyvät teemat tarjoavat tilaisuuden tämän laaja-alaisen osaamisen osa-alueen edistämiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Maailma muutoksessa - opintojakso tukee opiskelijan **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Esitelmän teko ja esittely yhdessä muiden kanssa kehittää opiskelijan vuorovaikutus osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan.

Opintojasko arvioidaan numerolla 4 - 10. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Loppukokeen lisäksi arviointiin vaikuttavat mm. ryhmässä valmisteltu esitelmä, tehtävien teko ja mahdolliset nimistökokeet kurssin aikana.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ongelmien tarkasteluun. Sen aikana seurataan ajankohtaisuutisointia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan globaaleja riskialueita etenkin ympäristöriskien että ihmiskunnan riskien kannalta. Opintojakso käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä ja mahdollisuuksia hillitä, varautua, ennakoida sekä sopeutua riskeihin. Ilmastonmuutos on näkyvästi esillä. Keskeisiä näkökulmia ovat ekososiaalinen kestävyys, kiertotalous ja globaalit kehityskysymykset.

Maantieteen opiskelu aloitetaan tällä opintojaksolla. Itsenäistä suoritusta ei suositella tälle kurssille. Opintojakso on pakollinen.

Sininen planeetta, 2 op (GE02)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*
- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opintojaksossa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin. Monitieteistä ja luovaa osaamista kehitetään sekä yksilöllisissä että ryhmissä toteutettavissa tehtävissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Loppukokeen lisäksi arvosanaan vaikuttavat mm. annettujen tehtävien palautus ja ryhmässä laadittu esitelmä.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan luonnonmaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Opintojaksolla tutustutaan luonnonmaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan luonnonmaisemia ja niiden syntyä. Opintojakso perehdyttää luonnonmaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso. Opintojakso suositellaan suoritettavaksi toisena maantieteen opintojaksona eli pakolisen opintojakson jälkeen.

Yhteinen maailma, 2 op (GE03)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*
- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*
- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*
- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opintojakso lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa. Luonnonvaroihin ja globaaleihin kehityskysymyksiin liittyvät teemat tarjoavat tilaisuuden keskusteluihin ja harjoituksiin, joilla kehitetään eettistä ja ympäristöosaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Opintojakso tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi. Luonnonvaroihin ja globaaleihin kehityskysymyksiin liittyvät teemat tarjoavat tilaisuuden keskusteluihin ja harjoituksiin, joilla kehitetään globaaliosaamista. Kulttuuripiireihin ja identiteetteihin tutustuminen kuuluu opintojakson aihepiireihin.

Hyvinvointiosaaminen

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4 - 10. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Loppukokeen lisäksi arviointiin vaikuttavat mm. ryhmänä tehty esitelmä ja tehtävien suorittaminen.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan ihmismaantieteen ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta. Keskeisenä näkökulmana on luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta. Opintojaksolla tutustutaan ihmismaantieteen tutkimusmenetelmiin ja harjoitellaan geomediaa hyväksi käyttäen tulkitsemaan ihmistoiminnan jäsentymistä maapallolla. Opintojakso perehdyttää ihmismaantieteellisen tiedon käyttöön yhteiskunnassa ja arkielämässä.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Geomedia - tutki, osallistu ja vaikuta itse, 2 op (GE04)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*

- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**. Aluesuunnittelu ja omat vaikutusmahdollisuudet ovat opitojakson sisältöjä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin. Geomediataitoja kehitetään sekä yhteisillä harjoituksilla että tutkielman tai projektin avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan.

Opintojakso arvioidaan Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Loppukokeen lisäksi keskeisiä arvioitavia kohteita ovat opintojaksolla tuotettu tutkielma tai projektityö ja sen työstäminen.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso perehdyttää aiemmilla opintojaksoilla hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia opintojaksolla ovat osallistuva suunnittelu, maailmanlaajuiset kehitystrendit ja geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso. Opintojakso suositellaan suoritettavaksi vasta opintojaksojen 1 - 3 jälkeen.

Maantieteen kertaava opintojakso, 2 op (GE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää tietoja maantieteestä
- harjaantua vastaamaan eri tehtävätyyppopintojaksojeeihin
- saada varmuutta sähköiseen ylioppilaskokeeseen vastaamiseen ja sovellusohjelmien käyttöön

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksojen keskeisten sisältöjen kertaus
- Ylioppilaskirjoituksien tehtävätyyppeihin tutustuminen
- Vastaustekniikan hiominen
- Karttatehtäviin vastaaminen
- Sähköisten ylioppilaskirjoitusten ohjelmien käytön kertaus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin. Kertaava opintojakso kehittää taitoa soveltaa aikaisemmin opittua.

Hyvinvointiosaaminen

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä. Tämä on erityisen tärkeää vamistauduttaessa maantieteen ylioppilaskirjoituksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson aikana opiskelija saa palautetta, joka tukee valmistautumista ylioppilaskirjoituksiin.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää annettujen tehtävien tekemistä ja mahdolliseen preliminäärikokeeseen osallistumista. Hyvin suoritettu opintojakso voi vaikuttaa korottavasti maantieteen arvosanaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on kerrata lukion oppimäärää ja valmistautua ainereaalikokeen sähköiseen maantieteen kokeeseen.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

7.9. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan ***vuorovaikutusosaamista sekä*** *kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Filosofiaan kuuluu perinteisesti ***monitieteistä ja luovaa osaamista*** *vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. ***Eettinen*** *pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa* ***ympäristöosaamisen*** *tavoitteita.*

Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen *näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*
- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*

- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*

- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan keskustelu- ja argumentointitaitoja esimerkiksi väittelyjen muodossa. Lisäksi perehdytään tiedon ja totuuden kriteereihin, argumenttien muodostamiseen sekä argumentoinnissa tapahtuviin yleisimpiin virheisiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso on sukellus tieteen syntyyn ja varhaisvaiheisiin. Kurssilla perehdytään tieteenfilosofian perusteisiin sekä erilaisiin tietoteoreettisiin ja tutkimuksellisiin lähestymistapoihin, mm. kvantitatiivisiin ja kvalitatiivisiin menetelmiin, sekä tieteen eri osa-alueisiin ja tieteellisen kokeen järjestämisen perusperiaatteisiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Filosofian ensimmäinen opintojakso korostaa tutkitun ja perustellun tiedon merkitystä keskustelukulttuurin ja yhteiskunnallisen toiminnan perustana. Se opettaa erottamaan toisistaan perustellut ja perustelemattomat näkemykset. Lisäksi se opettaa kuuntelemisen ja vastaamisen taitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojakso arvioidaan tuntiaktiivisuuden, tunnilla tehtävien tehtävien sekä kurssikokeen perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on kurkistus filosofian maailmaan. Sillä pohditaan esimerkiksi olevaisen olemusta ja alkuperää, elämän tarkoitusta sekä sitä, mitä kaikkea me ihmiset voimme sanoa todella tietävämme. Opintojaksolla harjoitellaan myös keskustelun ja argumentoinnin tuiki tärkeitä taitoja. Opintojaksolla pyritään tutustumaan myös yliopistofilosofian harjoittamiseen osallistumalla esimerkiksi yliopistojen verkkoluentoihin.

Opintojakso on pakollinen.

Etiikka, 2 op (FI02)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Filosofisen etiikan opintojakso antaa hyvät perusvalmiudet tarkastella käytännöllisiä eettisiä kysymyksiä analyyttisesti ja erilaisia teoreettisia näkökulmia peilaten sekä täsmällisiä käsitteitä käyttäen. Ympäristönäkökulma korostuu laajasti erityisesti opintojakson käytännöllisessä osiossa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Etiikan opintojaksolla käsitellään globaalin oikeudenmukaisuuden, kuten vaikkapa varallisuuden jakautumisen teemoja. Lisäksi keskustellaan erilaisten kulttuurien erilaisista arvolähtökohdista ja eettisistä periaatteista.

Hyvinvointiosaaminen

Etiikan opiskelu tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Tärkeää on oppia myös erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin elämäntapoihin ja ajattelumalleihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Arviointi pohjautuu tuntiaktiivisuuteen, opintojaksolla tehtävään esitelmään, kurssikokeeseen sekä tunnilla tehtäviin muihin monipuolisiin tehtäviin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla keskitytään hyvän ja pahan sekä oikean ja väärän teemoihin. Opintojakson alkupuolella hankitaan pohdinnoille teoreettista pohjaa ja loppukurssi pohjautuu oppilaiden etiikan ajankohtaisista kysymyksistä itse laatimiin esitelmiin sekä erityisesti niiden pohjalta yhdessä käytäviin keskusteluihin. Opintojaksolla tututstutaan yliopistofilosofiaan seuraamalla ja analysoimalla yliopiston verkkoluentoja.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntafilosofian opintojakso antaa opiskelijalle perustiedot erilaisista poliittisista taustaideologioista ja niiden syntyyn keskeisesti vaikuttaneista ajattelijoista. Näin ollen se on erinomaisen yleissivistävä ja hyödyllinen opintojakso jokaiselle aktiivisesti yhteiskunnallista keskustelua ja politiikkaa seuraavalle kansalaiselle. Opintojaksolla myös keskustellaan paljon, joten se kehittää kykyä muotoilla omia näkemyksiä ymmärrettäviksi argumenteiksi sekä kykyä puntaroida omia ja muiden esittämiä näkemyksiä erilaisista näkökulmista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yhteiskuntafilosofian opintojakson teemat ovat vahvasti sosiaali- ja ympäristöeettisiä . Kurssilla seurataan tiivisti ajankohtaista yhteiskunnallista keskustelua ja pohditaan erityisesti ilmastopolitiikkaan liittyviä kysymyksiä ja haasteita

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskuntafilosofian opintojakso on toteutukseltaan keskusteleva, kuten kaikki filosofian opintojaksot. Se antaa valmiuksia kuunnella ja analysoida muiden esittämiä näkemyksiä sekä myös valmiuksia muotoilla omia näkemyksiä ymmärrettävään ja selkeään muotoon. Opintojaksolla seurataan myös paljon lehdistössä ja muualla mediassa sekä somessa käytävää yhteiskunnallista keskustelua, joten se kehittää medialukutaitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvionti pohjautuu monipuoliseen tuntityöskentelyyn sekä kurssikokeeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla keskustellaan klassisista ja ajankohtaisista yhteiskunnallisista aiheista ja tarkastellaan niitä yhteiskuntafilosofisten teorioiden ja käsitteistön näkökulmasta. Opintojaksoon kuuluu vierailukäynti/vierailija, sillä katsellaan päivänpolttavia dokumentteja ja pohditaan niiden herättämiä ajatuksia yhdessä. Kurssi antaa uusia välineitä ymmärtää ja jäsentää uutisia ja maailman tapahtumia. Opintojaksolla tutustutaan myös yliopistofilosofiaan verkkoluentoa seuraamalla.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Totuus, 2 op (FI04)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*

- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Totuus-opintojakso antaa oppilaalle perustietoa tieteen historiasta ja tieteen kriteereistä. Se antaa teoreettisia ja käsitteellisiä välineitä erottaa totuus ja tieto disinformaatiosta. Tällaiset taidot ovat äärimmäisen arvokkaita tänä populimismin ja infotulvan aikana, jota joskus "totuuden jälkeiseksi" ajaksikin kuulee kutsuttavan.

Vuorovaikutusosaaminen

Totuus-opintojakso vahvistaa argumentatiivista osaamista ja auttaa erittelemään ihmisten keskustelussa käyttämiä retorisia menetelmiä. LIsäksi kurssilla keskustellaan ja väitellään ajankohtaisista teemoista, ja se harjaannuttaa oman kannan ja toisten kannan kuulemisen taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Arvionti pohjautuu monipuoliseen tuntityöskentelyyn sekä kokeeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

FIL04-opintojaksolla tarkastellaan tiedon ja totuuden perusteita ja olemusta. Lisäksi pohditaan tieteellisen tutkimuksen perusperiaatteita ja kriteereitä. Opintojakso antaa valmiuksia erottaa tosiasiaväitteitä valheellisesta informaatiosta. Opintojaksolla katsotaan myös yliopistotasoinen verkkoluento ja analysoidaan sen sisältöä.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

7.10. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä

ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Hyvinvointiosaamisen *näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.*

Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan ***vuorovaikutusosaamista****. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan ***monitieteistä ja luovaa osaamista****. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta ***yhteiskunnallista osaamista****. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja ***eettisissä*** *kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien* ***ympäristöosaamisen*** *kehittymistä.*

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Tavoitteet

.

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*

- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*
- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*

- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

PS01-opintojaksolla käsitellään psyykkistä itsesäätelyä; erilaisia hallintakeinoja ja defenssimekanismeja. Tämän tiedon avulla opiskelijat saavat valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja.

Vuorovaikutusosaaminen

Psykologian opetuksessa vuorovaikutusosaamista kehittävät dialogiset ja reflektiiviset menetelmät. Näiden menetelmien sisäistäminen kehittää sosiaalisia vuorovaikutustaitoja ja tunteidensäätelytaitoja sekä empatiakykyä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Psykologian opiskelu kehittää yhteiskunnallista osaamista kuten urasuunnittelua ja työelämätaitoja antamalla valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä opiskelussa ja työelämässä menestymiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvostelulla 4-10. Arviointi perustuu tuntityöskentelyyn ja kokeeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

PS01-opintojakson keskeinen teema on ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmasta. Myös oppimista ja opiskelua tarkastellaan psykologisesta näkökulmasta. Opintojaksolla tutustutaan myös psykologiatieteen tapaan hankkia tietoa.

Opintojaksolla pyritään tutustumaan myös yliopiston psykologian opiskeluun osallistumalla esimerkiksi yliopistojen verkkoluentoihin.

Psykologian opinnot aloitetaan tällä opintojaksolla. Opintojaksoa ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi. Opintojakso on pakollinen.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*

- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

PS02-opintojaksolla hyvinvointiosaamista voi kehittää omaa itsetuntemusta lisäämällä ymmärrystä ihmisen kehitykseen vaikuttavista tekijöistä. PS2 kurssin sisällöt tukevat opiskelijan identiteetin rakentamista ja antavat valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kehityspsykologian opintojakso antaa valmiuksia opiskelijalle pohtia oman identiteetin muodostamista ja siihen liittyen oman maailmankuvan ja maailmankatsomuksen rakentumista. Tähän liittyy erottamattomasti myös eettisten kysymysten pohdinta ja ympäristöosaamiseen liittyvien kysymysten työstäminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehityspsykologian opintojaksolla opiskleija saa valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta esimerkiksi individualististen ja kollektiivisten kulttuurien vaikutusta yksilön arvojen ja asenteiden muodostumiseen. Tämä kehittyyää globaalia- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvostelulla 4-10. Arviointi perustuu tuntityöskentelyyn ja kokeeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

PS02-opintojaksolla tarkastellaan ihmisen kehityksen eri osa-alueita; biologista, kognitiivista, emotionaalista ja vuorovaikutuksen kehitystä lapsuudessa ja nuoruudessa. Myös aikuisuuden ja vanhuuden kehitystehtäviä tarkastellaan, mutta kurssi painottuu lapsuuden ja nuoruuden kehityksen tarkasteluun. Opintojaksolla tarkastellaan myös identiteetin muotoutumista. Kurssilla tutustutaan myös kehityspsykologiseen tutkimukseen.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*
- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- *työmuistin ja säilömuistin toiminta*
- *muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen*
- *perustietoa muistin hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä*

Kieli

- *kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä*
- *perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä*

Päätöksenteko

- *nopea ja hidas ajattelu*
- *esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista*

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*
- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*

- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

PS03-opintojakson opiskelu auttaa opiskelijaa hahmottamaan ihmisen tiedonkäsittelyn perustan olevan biologinen. Kaiken psyykkisen toiminnan perusta on biologinen. Opintojaksolla tulee esille psykologian monitieteinen luonne. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä sekä monilukutaitoa. Lisäksi oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvostelulla 4-10. Arviointi perustuu tuntityöskentelyyn ja kokeeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

PS03-opintojakson keskeinen teema on tiedonkäsittely. Opintojaksolla perehdytään tiedonkäsittelyn yleisiin periaatteisiin. Opintojaksolla tutustutaan havaitsemisen, tarkkaavaisuuden ja muistin perusmekanismeihin. Vaativista kognitiivisista toiminnoista perehdytään kieleen ja päätöksentekoon. Opintojaksolla tarkastellaan myös aivojen rakennetta ja toimintaa sekä tarkastellaan kognitiivisten toimintojen hermostollista perustaa.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*

- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*
- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

PS04-opntojaksolla opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

PS04-opntojakson opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa ja lisää tunneälyä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvostelulla 4-10. Arviointi perustuu tuntityöskentelyyn ja kokeeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

PS04-opintojakson keskeisiä teemoja ovat tunteet, psyykkinen hyvinvointi sekä mielenterveys. Opintojaksolla perehdytään tunteiden muodostumiseen ja säätelyyn hyvinvoinnin osatekijänä. Opintojaksolla tutustutaan psyykkistä tasapainoa ylläpitäviin tekijöihin stressin ja kriisien uhatessa psyykkistä tasapainoa. Opintojaksolla perehdytään myös mielenterveyden määrittelyn erilaisiin ulottuvuuksiin ja erilaisiin mielenterveyden häiriöihin sekä niiden biologisiin ja psykologisiin hoitomuotoihin.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

PS05-opintojakson yhtenä keskeisenä teemana on persoonallisuuspsykologia. Opintojaksolla pohditaan, mitkä tekivät vaikuttavat yksilön persoonallisuuden kehittymiseen. Tämä psykologian kurssi kehittää opiskelijan reflektiivisiä ja dialogisia taitoja ja siten vuorovaikutusosaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

PS05-opintojakson sosiaalipsykologian osion sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan ja maailmankatsomuksen merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle ja tukevat myös ympäristöosaamisen kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvostelulla 4-10. Arviointi perustuu tuntityöskentelyyn ja kokeeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

PS05-opintojakson keskeisiä teemoja ovat ihmisen yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden hahmottaminen. Opintojaksolla käydään läpi perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitystä yksilön persoonallisuuden kehittymiselle. Persoonallisuutta tarkastellaan eri näkökulmista. Opintojaksolla tutustutaan myös älykkyyden psykologiaan. Opintojaksolla tarkastellaan myös kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan. Opintojaksolla tutustutaan myös joihinkin yksilöiden välisiin eroihin liittyviin tutkimuksiin.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Sosiaalisuus - psyyke ja yhteisö, 2 op (PS06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin keskeisenä tavoitteena on että opiskelija
- hahmottaa millainen tieteenala sosiaalipsykologia on?
- ymmärtää miten ryhmädynamiikka toimii: millaisia prosesseja tapahtuu ryhmän sisällä ja ryhmien välillä?
- ymmärtää mitä on sosiaalinen vaikuttaminen: hän hahmottaa miten meihin vaikutetaan ja miten me voimme vaikuttaa toisiin ihmisiin?
- ymmärtää perustiedot ihmissuhteisiin liittyvistä tekijöistä. Esimerkiksi miksi toiset haluavat hallita toisia ja toiset haluavat alistua? Millaisia rooleja omaksumme eri elämäntilanteissa?
- tarkastelee, miksi toisen ihmisen ymmärtäminen ja hyväksyminen saattaa olla niin vaikeaa?

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustutaan sosiaalipsykologian keskeiseen käsitteistöön, kysymyksenasetteluun ja # sovelluksiin erityisesti lukiolaisen ikäkauden näkökulmasta
- tarkastellaan sosiaalista vuorovaikutusta yksilöiden, ryhmien, kansojen ja kulttuurien välisissä suhteissa pohditaan
- pohditaan, miten sosiaalinen vuorovaikutus ja kulttuuri vaikuttavat ihmisen käyttäytymiseen ja psyykkiseen kehitykseen
- perehdytään sosiaaliseen kognitioon,
- perehdytään psykologiseen vaikuttamiseen
- perehdytään asenteenmuodostukseen.
- lisäksi käsitellään yhteisöjen ongelma- ja konfliktitilanteiden psykologisia taustatekijöitä
- käsitellään sosiaalipsykologian merkitystä pienryhmissä ja yhteiskunnassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

PS06-opintojakson keskeinen sisältö liittyy sosiaalipsykologiaan ja ryhmädynamiikkaan. Kurssin opiskelu vahvistaa opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

PS06-opintojakson opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja eettisissäkysymyksissä. Tämän kurssin sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien ympäristöosaamisen kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan S (suoritettu) merkinnällä. Opintojakson arviointiin vaikuttaa esseiden ja projektien tekeminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

PS06-opintojakson keskeinen teema on ryhmädynamiikka. Keskeistä on selvittää, millaisia prosesseja tapahtuu ryhmän sisällä ja ryhmien välillä. Opintojaksolla perehdytään sosiaalipsykologian keskeisiin käsitteisiin ja kysymyksenasetteluun. Opintojaksolla toteutetaan pienimuotoinen asennetutkimus.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Psyykkinen valmennus, 2 op (LI12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Lukion psykologian kertaava opintojakso, 2 op (PS08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on, että kurssin aikana opiskelija hahmottaa kokonaisvaltaisesti psykologisia ilmiöitä ja pystyy yhdistämään eri kurssien tietoa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Psykologian kertauskurssilla pyritään käymään laaja-alaisesti läpi lukion keskeinen psykologian oppimäärä.
- Kurssin aikana harjoitellaan erilaisiin yo-tehtäviin vastaamista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

PS08-opintojaksolla kerrataan psykologian keskeistä sisältöä. Tärkeää on hahmottaa, että psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Keskeistä on myös kehittää taitoa soveltaa psykologista tietoa. Tämä edellyttää luovaa tiedonkäsittelyä

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Psykologian kertauskurssi antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta. Tämä kehittää siten globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan S (suoritettu) merkinnällä. Opintojakson hyväksytty suorittaminen edellyttää preliharjoitukseen/prelikokeeseen osallistumista tai tiettyjen tehtäviern tekemistä

Opintojakson vapaa kuvaus

PS08-opintojakson keskeisenä teemana on antaa opiskelijoille välineitä psykologian aineraaliin valmistautumisessa. Psykologian kertauskurssilla pyritään käymään laaja-alaisesti läpi lukion keskeinen psykologian oppimäärä. Opintojaksolla on tarkoitus auttaa opiskelijaa hahmottamaan kokonaisvaltaisesti psykologisia ilmiöitä ja yhdistelemään eri kurssien tietoa. Opintojaksolla harjoitellaan erilaisiin yo-tehtävätyyppeihin vastaamista.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

7.11. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

Historia vahvistaa opiskelijan ***hyvinvointiosaamista*** *kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

Vuorovaikutusosaaminen *näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

Historian opetuksessa korostetaan ***yhteiskunnallista osaamista*** *tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.*

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta ***eettisyyden ja ympäristöosaamisen*** *tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.*

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*
- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*
- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla voidaan tarkastella erilaisia ilmiöitä liittyen esimerkiksi talous- tai ympäristöhistoriaan. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä. Lisäksi historia tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi myös eettisestä tai ympäristöhistorian näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroin 4-10. Oppimisen arvioinnin perusteina ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta sekä oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttaminen.

Arvioinnissa kiinnitetään huomio keskeisten sisältöjen ja käsitteiden hallintaan, opiskelijan valmiuteen ilmaista tietonsa jäsentyneesti ja tulkita historiallista lähdeaineistoa kriittisesti. Oppimista arvioidaan esimerkiksi kokeella ja erilaisilla kurssitöillä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarkastelee yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa kulttuuriympäristössä. Opetuksen näkökulma on nykyisyyden selittämisessä sekä historiallisten ilmiöiden pitkän aikavälin tarkastelussa. Opintojaksolla tutustutaan yhteiskunnallis-taloudellisten rakenteiden keskeisiin muutoksiin sekä sosiaali- ja ympäristöhistoriaan maanviljelyksen alusta nykyaikaan. Lisäksi harjoitellaan monipuolisen historiallisen lähdeaineiston hyödyntämistä.

Opintojakso on pakollinen.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

- nykyaikaisen kilpaurheilun linkittyminen kansainväliseen politiikkaan 1900- ja 2000-luvuilla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso vahvistaa yhteiskunnallista osaamista valottamalla länsimaisen, demokraattisen kansalaisyhteiskunnan ja oikeusvaltion kehitystä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroin 4-10. Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä kuten itse- ja vertaisarviointia, erilaisia tehtäviä ja kokeita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson teemana on kansainvälinen politiikka ja se tutustuttaa monipuolisesti kansaivälisten suhteiden kehitykseen ja kriiseihin pääasiassa 1900-luvun alusta nykypäivään.

Opintojakso on pakollinen.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*

- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- kilpa- ja kuntourheilun linkittyminen osaksi suomalaista yhteiskuntaa ja kansallista identiteettiä 1800-luvun lopulta lähtien

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tutustuttaa opiskelijan oman kotiseudun ja lähipiirin historiaan ja vahvistaa näin vuorovaikutusosaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen vahvistuvat tutustuttaessa suomalaisen yhteiskunnan historialliseen kehitykseen.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamisen kannalta avaavaa opintojaksossa on perehtyminen suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan kehittymiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroin 4-10. Arvioinnissa voidaan käyttää monipuolisia menetelmiä kuten vertais- ja itsearviointia, erilaisia yksilö- ja ryhmätehtäviä sekä kokeita.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso käsittelee Suomen historiaa 1800-luvulta nykypäivään. Tarkasteltavina ovat mm. Suomen kansainvälisen aseman ja suomalaisen yhteiskunnan poliittinen ja taloudellinen kehitys. Mikäli sopiva yhteistyökumppani korkeakoulumaailmasta löytyy, voidaan opintojakso totetuttaa myös yhteistyötahon kanssa.

Opintojakso on pakollinen.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *• antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *• demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *• keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostuvat kulttuurin keskeiset ilmenemismuodot ja niiden kehityshistoria: taide, tiede, aatteet, elämäntapojen sekä maailmankuvan muutos. Vaikutteiden ja kulttuuri-ilmiöiden leviäminen merkitsee aina eri kulttuuripiirien vuorovaikutusta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa käsiteltävien kulttuuriartefaktien ja lähdemateriaalin monipuolisuus edellyttää lähtökohtaisesti niiden tarkastelua monitieteisillä ja luovilla tavoilla. Esimerkiksi taide-esineen sisällön ja merkityksen tarkastelu sekä kiinnittäminen historialliseen kontekstiinsa edellyttävät kriittisyyttä, intertekstuaalisuutta ja monilukutaitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Työtavoista päätetään opintojakson alussa ja arviointi tehdään työtapojen mukaan. Kokeen asemasta voidaan tuottaa esimerkiksi oppimispäiväkirjoja, esitelmiä, esseitä tai tutkielmia. Opintojakso arvioidaan numeroin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Perehdymme Euroopan kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä. Työtavoista päätetään opintojakson alussa ja arviointi tehdään työtapojen mukaan.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso syventää suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin juurien tuntemista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson työtavoista päätetään kurssin alussa ja arviointi tehdään työtapojen mukaan. Opintojakso arvostellaan numeroin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarkastelee Suomen alueen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Perehdymme yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan sekä ihmisten elämäntapaan ja elinkeinoihin historian eri vaiheissa. Kurssilla syvennytään myös lähiympäristön historian lähteisiin ja erilaisiin tutkimusmenetelmiin.

Opintojaksoon voi opiskelijoiden valinnan mukaan sisältyä Tallinnaan suuntautuva opintomatka. Muutkin vierailut, kuten käynnit museoissa ja historiallisilla paikoilla, voivat tulla kyseeseen.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Kurssi voidaan suunnitella opiskelijoiden kiinnostuksen ja tavoitteiden mukaan.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla tarkasteltavaksi kohteeksi valitaan yksi tai useampi edellä mainituista. Lisäksi harjoitellaan monipuolisesti historian ylioppilaskoetta varten keskittyen tämän kurssin teemoihin ja aihepiireihin. Lisäksi harjoitellaan kulttuurintutkimuksen peruskäsitteitä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina. Tämän lisäksi kurssilla luodaan monipuolinen katsaus myös nykypäivään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson työtavoista päätetään kurssin alussa ja arviointi tehdään työtapojen mukaan. Kokeen asemasta voidaan toteuttaa esimerkiksi oppimispäiväkirjoja, esitelmiä, esseitä tai tutkielmia. Opintojakso arvioidaan numeroin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten kulttuurien kohtaamista ja vuorovaikutusta historian eri aikoina. Keskeiset sisällöt ovat mm. kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet. Kurssi voidaan suunnitella opiskeloiden kiinnostuksen mukaan ja valita yksi tai useampi seuraavista kulttuureista lähempään tarkasteluun.
- Amerikan alkuperäiskulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Aasian kulttuurit
- Afrikan kulttuurit
- arktiset kulttuurit
- Latinalaisen Amerikan kulttuurit
- Lähi-idän kulttuurit

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Historian kertaava opintojakso, 2 op (HI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Historian tärkeiden asioiden kertaaminen ja harjoittelu ylioppilaskoetta varten, historiallisen ajattelun ja vastaustekniikan harjoittelu. Kurssin tavoite on tukea opiskelijaa myös lukutekniikassa ja ylioppilaskokeeseen valmistautumisessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso keskittyy lukion historian kurssien HI01-HI06 keskeisten sisältöjen kertaukseen ja keskeisten asiakokonaisuuksien terävöittämiseen. Kurssilla kehitetään ja harjoitellaan historiallista ajattelua, syy-seurausuhteita sekä lähdekritiikkiä ja syvennetään, selkiytetään ja täsmennetään faktatietoa. Edellisten lisäksi harjoitellaan monipuolisesti erilaisten tehtävätyyppien avulla historian ylioppilaskokeeseen sekä vahvistetaan myös reaaliaineen vastaus- ja opiskelutekniikkaa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla kerrataan, syvennetään ja harjoitellaan lukion historian oppimäärää kokonaisuudessaan. Opintojaksolla voidaan tehdä opintokäyntejä opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan. Lisäksi harjoitellaan suurten kokonaisuuksien hallintaa sekä historiatiedon vaikutusta ympäröivään yhteiskuntaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroin 4-10, joka voi vaikuttaa korottavasti oppiaineen oppimäärän arviointiin. Opintojakso voidaan suorittaa esimerkiksi portfoliotyöskentelyllä, preliminäärikokeella tai muulla suoritustavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Historian kertauskurssilla kerrataan historian lukiokurssien keskeiset sisällöt. Lisäksi kurssilla harjoitellaan ylioppilaskirjoituksia varten ja perhedytään hyvän ylioppilaskoevastauksen laatimiseen. Kurssi voidaan suunnitella myös osallistujien kiinnostuksen mukaan. Kurssilla harjoitellaan myös monipuolisesti erilaisia historian taitoja kuten lähteiden tulkintaa. Oppimateriaali sovitaan kurssin aikana. Kurssi voidaan suorittaa portfoliotyöskentelyllä, preliminäärikokeella, tavallisella kurssikokeella tai muulla suoritustavalla.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Urheiluhistoria, 2 op (LI11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.12. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan ***hyvinvointiosaamista*** *vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien* ***vuorovaikutusosaamisen*** *tavoitteiden saavuttamista.*

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

Yhteiskunnallisen osaamisen *ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.*

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista****.*

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista*** *vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.*

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*

- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Pääsee täysivaltaiseksi ja aktiiviseksi jäseneksi suomalaiseen yhteiskuntaan.
- Osaa toimia kansalaisyhteiskunnassa esimerkiksi urheiluseurojen kautta.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Aidon, vahvan demokratian piirteet ja erot autoritaarisiin järjestelmiin
- Poliittinen kenttä ja populismi
- Vaalitavan merkitys poliittiseen järjestelmään

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä.

Vuorovaikutusosaaminen

Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomalaisen yhteiskunnan perusrakenteet ja poliittisen järjestelmän keskeiset asiat päätöksentekojärjestelmineen.

Opintojakso on pakollinen.

Taloustieto, 2 op (YH02)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan numeroin 4-10 kurssin suoritusten perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Talousopintojakso, joka käsittelee kansantaloutta, kotitalouksia, yrityksiä ja julkista taloutta markkinataloudessa. Mikäli sopiva yhteistyökumppani löytyy, voidaan opintojakson opetusta järjestää myös yhteistyössä korkeakoulu- tai työelämän yhteistyökumppanien kanssa.

Opintojakso on pakollinen.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakso perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Kurssi aikana seurataan ajankohtaisia tapahtumia erilaisten medioiden avulla

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa laaja-alaisesti Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia sitä koskevaa vertailevaa tietoa, ymmärtää vaikuttamismahdollisuutensa ja osaa toimia globaalikansalaisena, osaa eritellä Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja, mahdollisuuksia ja haasteita, osaa arvioida maailman globalisoitumisen vaikutuksia oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta, osaa eritellä kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä uusia uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia
- Opintojaksolla voidaan käyttää monipuolisia työtapoja kuten esseiden tekemistä, esitelmiä, oppimispäiväkirjoja tai vierailukäyntejä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla voidaan seurata ajakohtaisia uutisia ja ilmiöitä opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroin 4-10. Käytettävät arviointimenetelmät riippuvat siitä, miten opintojako kulloinkin toteutetaan. Opiskelijan tietojen ja taitojen kehittymistä arvioidaan pitkäjänteisesti kurssin aikana. Sopivia arvioimismenetelmiä ovat kokeen lisäksi ja ohella esimerkiksi vertaisarviointi, itsearviointi, oppimispäiväkirjat ja portfoliotyöskentely.

Opintojakson arvioinnin lähtökohtana on opiskelijan aktiivinen toiminta kurssin tavoitteiden saavuttamisessa. Arvioinnissa korostuvat ne menetelmät, joilla kannustetaan ja tuetaan opiskelijaa kehittämään yhteiskunnallisiin ilmiöihin liittyvää ymmärrystään, argumentaatio- ja keskustelukykyään sekä aktiivista kansalaisuutta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Opintojakson aikana opitaan seuraamaan ajankohtaisia maailman tapahtumia. Se kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun.

Opintojakso on pakollinen.

Lakitieto, 2 op (YH04)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*

- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa elämänhallinnan taitoja sekä syventää oikeudellista ymmärrystä. Opiskelija kehittää kykyään arvioida oikeutensa, etunsa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso luo pohjaa toiminnalle yhteiskunnassa. Opiskelija oppii hoitamaan tavanomaisimpia oikeusasioita. Hän oppii etsimään ja käyttämään keskeisiä oikeudellisen tiedon lähteitä ja toimimaan oikein ja lainmukaisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä. Kokeen ohella ja sijasta voidaan tehdä ja arvioida esimerkiksi case-tehtäviä, portfolioita, esitelmiä ja ryhmätöitä. Nämä luovat pohjaa myös itse- ja vertaisarvioinnille. Opintojakso arvostellaan numeroin 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeudellisen toiminnan peruspiirteisiin. Tutustumme tärkeimpiin sopimuksiin ja oikeudellisen tiedon lähteisiin sekä kansalaisen kannalta tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen. Opintojakson kuluessa pyritään mahdollisuuksien mukaan järjestämään vierailu käräjäoikeudessa.

Tämä on valtakunnalinen valinnainen opintojakso.

Yrittäjyys, 2 op (YH05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on tutustuminen yrittäjyyteen ilmiönä ja sen yhteiskunnalliseen merkitykseen. Lisäksi perehdytään yritystoimintaan ja siihen liittyviin keskeisiin käsitteisiin.
- Opintojakso käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä yritysten näkökulmista

- Opintojaksolla perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen
- Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestävän kehityksen näkökulmasta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Yrittäjyysopintojaksolla syvennetään pakollisen taloustiedon kurssin (Yh2) sisältöä ja tutustutaan yrittäjyyteen, yritystoimintaan ja näihin liittyviin keskeisiin käsitteisiin. Kurssi suoritetaan osallistumalla opetukseen ja tekemällä kurssin lopputyö.
- Keskeiset sisällöt: kansantaloustieteen keskeiset, yritystoimintaan liittyvät ilmiöt: mm. kysyntä, tarjonta ja hinnanmuodostus, yrittäjyys ilmiönä ja yrittäjäominaisuudet, liiketoiminnan toiminta-ajatuksen ja liikeidean muotoilu, kehittäminen ja kyseenalaistaminen, yrityksen kannattavuus ja hyödykkeen hinnoittelu, yritystoimintaan liittyvä keskeinen lainsäädäntö
- Arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä: kokeen asemasta voidaan muotoilla liiketoimintasuunnitelma, käyttää opintotehtäviä, laatia tutkielmia ja esitelmiä sekä käyttää muita vaihtoehtoisia arviointitapoja. Kurssi arvioidaan numerolla
- Opintojakso voidaan suunnitella opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taloustieteisiin pohjautuva kurssi johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Opiskelija opettelee tunnistamaan niitä taloustieteellisiä teorioita, arvoja ja asenteita, jotka vaikuttavat talouspolitiikkaan ja taloudelliseen päätöksentekoon.

Kurssilla korostuvat kriittisen ajattelun taidot. Opiskelija harjoittelee hankkimaan talous- ja yrityselämää koskevaa tietoa, vertailemaan sitä ja arvioimaan sen luotettavuutta. Lisäksi opiskelija harjoittelee tunnistamaan talouselämässä olevia valtarakenteita sekä ymmärtää myös eettiseltä kannalta Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kokeen asemasta voidaan muotoilla liiketoimintasuunnitelma, käyttää opintotehtäviä, laatia tutkielmia ja esitelmiä sekä käyttää muita vaihtoehtoisia arviointitapoja. Opintojakso arvioidaan numeroin 4-10, joka voi vaikuttaa korottavasti oppiaineen oppimäärän arvointiin.

Opintojakson arvioinnin lähtökohtana on opiskelijan aktiivinen toiminta kurssin tavoitteiden saavuttamisessa. Arvioinnissa korostuvat ne menetelmät, joilla kannustetaan ja tuetaan opiskelijaa kehittämään yhteiskunnallisiin ilmiöihin liittyvää ymmärrystään, argumentaatio- ja keskustelukykyään sekä aktiivista kansalaisuutta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yrittäjyysopintojaksolla syvennetään pakollisen taloustiedon kurssin (YH02) sisältöä ja tutustutaan yrittäjyyteen, yritystoimintaan ja näihin liittyviin keskeisiin käsitteisiin. Opintojakson keskeinen sisältö on tutustuminen yrittäjyyteen ilmiönä ja sen yhteiskunnalliseen merkitykseen. Opintojaksolla voidaan tutustua paikallisiin yrittäjiin ja yrityksiin joko opintoretkien tai vierailijoiden avulla. Tavoitteena on myös tehdä yritysyhteistyötä ryhmän kiinnostuksen mukaan. Lisäksi jokainen kurssin käynyt opiskelija saa käytännön tuntumaa kysymykseen "olisiko minusta joskus yrittäjäksi?"

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Media- ja ajankohtaisopintojakso, 2 op (YH06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Ajankohtaisiin kansainvälisiin ja yhteiskunnallisiin ilmiöihin ja uutisiin perehtyminen
- Erilaisten medioiden toiminnan ja kielen ymmärtäminen
- Lähdekriittisyyden oppiminen
- Yhteiskuntaa koskevan tiedon syventäminen ja yhteiskunnallisen keskustelun ymmärtäminen
- Globaalin tilanteen ja toimintaympäristön hahmottaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa perehdytään monipuolisesti ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ja kansainvälisiin ilmiöihin ja uutisiin. Sen aikana opetellaan tulkitsemaan ja analysoimaan kriittisesti eri medioiden käyttämää kieltä ja niiden antamia tietoja. Opintojakson työtavoista ja materiaaleista sovitaan opiskelijoiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso vahvistaa kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventää ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Opintojakso kehittää opiskelijan kykyä hankkia tietoa globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa pyritään ymmärtämään ja selvittämään erilaisten viestinten toimintaa ja kieltä. Näin ollen tällä opintojaksolla medialukutaito ja lähdekriittisyys korostuvat aivan erityisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä kuten oppilastöitä, vertaisarviointia ja itsearviointia. Opintojakso arvostellaan numeroin 4-10, joka voi vaikuttaa korottavasti oppiaineen oppimäärän arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytään monipuolisesti ajankohtaisiin kansainvälisiin ja kotimaisiin uutisiin ja ilmiöihin sekä niiden taustoihin. Opettelemme tulkitsemaan ja analysoimaan kriittisesti eri viestinten käyttämää kieltä ja niiden antamia tietoja. Työtavoista sovitaan opiskelijoiden kanssa. Opintojakson aikana pyritään järjestämään mediaan ja mediaympäristöön liittyviä vierailuja ja vierailijoita.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Yhteiskuntaopin eheyttävä opintojakso, 2 op (YH07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija: • kertaa lukion pakollisten ja syventävien kurssien oppimäärän • kehittyy taidossaan hallita yhteiskuntaopin keskeisiä käsitteitä ja yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämisessä • oppii luottamaan kykyihinsä analysoida ja arvioida yhteiskunnallista tietoa • harjoittaa taitoaan ilmaista osaamistaan kirjallisessa muodossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt: • yhteiskuntaopin reaalikoe ja jäsennellyn esseen kirjoittaminen • yhteiskuntaopin hyvä osaaminen • yhteiskuntaopin pakolliset ja syventävät opintojaksot • yhteiskuntaopin opintojaksojen keskeiset käsitteet • ajankohtaisen yhteiskunnallisen uutisoinnin ja keskustelun seuraaminen ja analysointi • aineistotehtävien (esim. tilastot, graafit, tekstit, pilakuvat) syventävä harjoittelu. Oppimateriaaleista sovitaan opintojakson aikana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroin 4-10, joka voi vaikuttaa korottavasti oppiaineen oppimäärän arviointiin.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteiskuntaopin eheyttävän opintojakson tarkoituksena on antaa lukio-opintoja lopettelevalle ja ylioppilastutkintoon valmistautuvalle tai yhteiskunnallisen alan jatko-opintoja kaavailevalle opiskelijalle kokonaiskuva lukion yhteiskuntaopin oppimäärän olennaisimmista osista. Opintojakso kertaa, eheyttää ja syventää yhteiskuntaopin tietoja ja taitoja. Opintojakso on hyödyllinen yhteiskuntaopin YO-kokeeseen valmistautuvalle, mutta myös esim. valtiotieteen, oikeustieteen tai kauppatieteiden jatko-opintoihin tähtääville.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

7.13. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.*

*Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.*

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.13.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

UE01-opintojaksolla monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opintojaksolla perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä sekä niiden moninaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvostelulla 4-10. Arviointi perustuu tuntityöskentelyyn ja kokeeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

UE01-opintojakson keskeinen teema on uskonnon tarkastelu ilmiönä. Lisäksi tutustutaan kolmeen lähi-Idän uskontoon; juutalaisuuteen, kristinuskoon ja islamiin.

Uskonnon opinnot aloitetaan tällä opintojaksolla. Opintojakso on pakollinen.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- kurssin tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kristinuskon merkitystä, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

UE02-opintojakso antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja kurssi antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

UE02-opintojaksolla globaali- ja kulttuuriosaaminen kehittäminen kytkeytyy vahvasti kurssin keskeisiin tavoitteisiinG. UE02-opintojaksolla tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä myöskin muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

UE02-opintojaksolla tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä eettiset tavoitteet huomioon ottaen. Opintojaksolla tuetaan opiskelijan ympäristöosaamista lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvostelulla 4-10. Arviointi perustuu tuntityöskentelyyn ja kokeeseen.

Opintojakson vapaa kuvaus

UE02-opintojakson keskeisenä teemana on kristinuskon tarkastelu länsimaisen kulttuurin yhtenä perustana. Opintojaksolla tutustutaan kristinuskon erilaisiin ilmenemismuotoihin maailmanlaajuisesti.

Opintojakso on pakollinen.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- kurssin ohjelmaan kuuluvat yleensä tutustumiskäynnit ja vierailut

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

UE03-opintojaksolla tarkastellaan luonnonkansojen ja Aasian uskontojen ja kultuurien vaikutusta osana globaalia kulttuuriperintöä. Opintojaksolla saadaan valmiuksia uskontoihin liittyvän kulttuurisen lukutaidon kehittämisessä ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

UE03-kurssilla tarkastellaan luonnonuskontojen ja Aasian uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä eettisyyden tavoitteet huomioon ottaen. Kurssilla tuetaan opiskelijan ympäristöosaamista lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojaksolla käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

UE03-opintojaksolla perehdytään luonnonuskontoihin sekä Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin ja vaikuttaviin uskontoihin.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

UE04-opintojaksolla rohkaistaan opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan suomalaisen yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä.

Opintojaksolla kehitetään opiskelijan suomalaiseen uskonnollisuuteen ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä

Vuorovaikutusosaaminen

UE04-opintojakso antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin erityisesti suomalisessa kontekstissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojakso arvioidaan tuntiaktiivisuuden, erilaisten tehtävien sekä mahdollisen kurssikokeen perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla on kaksi keskeistä teemaa.

Ensinnäkin opintojaksolla on tärkeää hahmottaa muinaissuomalaisia uskontoperinteitä ja niiden merkitystä suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinuskon merkitystä yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina.

Toiseksi opintojakson aikana tutustutaan monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa ja kehitetään valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin.

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*

- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- kirjallisuus (esim. Da Vinci -koodi, Valtakunnan salaisuus, Juhannustanssit...)
- elokuvat (Tulen morsian, Nunna; Supernatural, Schindlerin lista, Harry Potter, Star Wars, Kaksi paavia...)
- maalaustaide, veistokset, valokuvataide
- tv-sarjat (Esim. The Leftovers, The Young Pope)
- musiikkiteokset (Lady Gaga, Madonna, Apulanta, Ghost, Cheek; Antti Tuisku...)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

UE05-opintojaksolla tarkastellaan uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa osana globaalia kulttuuriperintöä.

Hyvinvointiosaaminen

UE05-opintojakson opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Tämä reflektointi edistää hyvinvointiosaamista tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojaksolla käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

UE05-opintojaksolla kehitetään taitoa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta; kurssilla tarkastellaan Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisia tulkintoja taiteen eri muotojen kuten esimerkiksi kirjallisuuden, maalaustaiteen, arkkitehtuurin, elokuvien ja TV-sarjojen avulla. Opintojaksolla tutustutaan myös uskonnolliseen symboliikkaan.

Keskeistä on oppia hahmottamaan uskontoon liittyviä ulottuvuuksia myös populaarikulttuurin eri muodoissa.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Paikallinen lisäys

- ajankohtaisten mediassa esiintyvien uskontoon liittyvien ilmiöiden ymmärtäminen vahvistuu ja katsomuksellisten tekijöiden tunnistaminen kasvaa

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

UE06-opintojakson opetus tukee opiskelijan yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista.

Vuorovaikutusosaaminen

UE06-opintojakson opetuksen tavoitteena on, että opiskelija osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä ja keskustella niistä rakentavassa hengessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

UE06-opintojakso antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa sekä rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojaksolla käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä.

Opintojakson vapaa kuvaus

UE06-opintojakson keskeisenä teemana on perehtyä uskontoilmiön käsittelyyn mediassa, kuten uskontoihin liittyviin asenteisiin ja mielikuviin ja uskontojen rooliin konflikteissa ja rauhan rakentamisessa. Keskeisiä teemoja ovat myös uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymyKukset, uskontokritiikki mediassa. Opintojaksolla perehdytään uskonnon ja median välisten suhteiden analysointiin sekä kykyyn arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä. Opintojaksolla pyritään kehittämään valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.

Opintojaksolla pyritään tutustumaan myös yliopiston teologian ja/tai uskontotieteen opiskeluun osallistumalla esimerkiksi yliopistojen verkkoluentoihin.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Empatiakurssi, 2 op (UE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- uskonnon ja elämänkatsomustiedon yhteinen kurssi, jonka tavoitteena on myötätunnon kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kurssi toteutetaan yhteistyössä lähiseudun palvelutalojen kanssa
- mahdollisia vierailijoita mm. läheisestä Terhokodista
- kurssi on luonteeltaan toiminnallinen ja käytännöllinen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Empatiakurssi kehittää opiskelijan valmiuksia myötätunnon osoittamiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Empatiakurssi kehittää opiskelijan valmiuksia tehdä hyvää toisille.

Hyvän tekeminen toisille tuottaa hyvinvointia myös itselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso on käytännönläheinen. Hyväksyttävä suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista sekä raportin (2-5 sivua) kirjoittamista. Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisenä teemana on harjoittaa empatiaa käytännössä. Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

7.13.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana*
- *kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla käsiteltävät uskonnot ovat eurooppalaisen kulttuurin pohjana ja tänä päivänä tärkeä osa globaalia kulttuuria. Uskonto-ilmiön ymmärtäminen ja hallitseminen on oleellinen osa modernina ja globaalina kansalaisena toimimista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa konteksteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10. Arvioinnissa huomioidaan oppimistehtävät ja koetulos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Uskonnon opinnot aloitetaan tällä opintojaksolla. Se käsittelee uskontoa ilmiönä ja ortodoksisen kristinuskon asemaa muiden abrahamilaisten uskontojen joukossa.
Ortodoksisen uskonnon kurssit suositellaan suoritettavaksi itsenäisenä opiskeluna. Opintojakson suorittamisohjeet saa opettajalta. Opintojakso on pakollinen.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO02)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Pakollinen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä*
- *tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- *ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen*
- *ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen*
- *Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet*
- *orientaaliset ortodoksiset kirkot*
- *läntinen kristillisyys, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisyys sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus*
- *ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*
- *ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan. Opintojakso antaa myös eväitä oman uskonnon myönteiseen, mutta samalla kriittiseen arviointiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso kehitää opiskelijan omaan uskontoon ja muihin kirkkoihin liittyvää ymmärrystä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso perehdyttää globaaliin ortodoksisuuteen ja arvojen erilaisuuteen yhden uskonnon sisällä. Se lisää tietoa keskeisestä eurooppalaisesta kulttuuriperinnöstä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10. Arvioinnissa huomioidaan oppimistehtävät ja koetulos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso UO02 on ortodoksisen uskonnon peruskurssi. Se käsittelee ortodoksisen kirkon nykypäivän monimuotoisuutta sekä siihen johtaneita historiallisia vaiheita. Lisäksi opintojaksolla tutustutaan kristillisen kirkon kokonaiskuvaan ja eri kirkkojen väliseen yhteistyöhön.
Ortodoksisen uskonnon kurssit suositellaan suoritettavaksi itsenäisenä opiskeluna. Opintojakson suorittamisohjeet saa opettajalta. Opintojakso on pakollinen.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon*
- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa opiskelijalle tietotaitoa osallistua uskonnolliseen, katsomukselliseen ja kulttuuriseen dialogiin. Tämän lisäksi se antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää erilaisia ajassa esille nousevia uskonnollisia, eettisiä ja poliittisia kysymyksiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta sekä vahvistetaan opiskelijan tietopohjaa toimia globaalina kansalaisena.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso antaa opiskelijalle välineitä oman maailmankatsomuksen kehittämiseen ja vertailuun ja välineitä sen rakentamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10. Arvioinnissa huomioidaan oppimistehtävät ja koetulos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin maailmanuskontoihin ja se on peruskurssi globaaliin uskonnolliseen yleissivistykseen.

Ortodoksisen uskonnon kurssit suositellaan suoritettavaksi itsenäisenä opiskeluna. Opintojakson suorittamisohjeet saa opettajalta. Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä*
- *• tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa*
- *ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan*
- *kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa*
- *luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *kristinusko suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso lisää opiskelijan valmiuksia ymmärtää uskonnon merkitys ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä ymmärtää eettisten kysymysten painoarvo yhteiskunnallisen elämän eri sektoreilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso syventää opiskelijan tietoja kristinuskon merkityksestä suomalaisen yhteiskunnan syvärakenteena. Kristinusko on keskeinen osa suomalaista kulttuuriperintöä. Se myös rohkaisee vahvistamaan vähemmistöjen oikeuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10. Arvioinnissa huomioidaan oppimistehtävät ja koetulos.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso UO04 käsittelee ortodoksisuuden ja muun kristinuskon merkitystä ja asemaa suomalaisessa yhteiskunnassa niin historiallisesti kuin nykypäivänä.

Ortodoksisen uskonnon kurssit suositellaan suoritettavaksi itsenäisenä opiskeluna. Opintojakson suorittamisohjeet saa opettajalta. Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO05)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta*
- *kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja*
- *perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään taiteen eri ilmenemismuotoja, joka antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kristillinen taide on on osa globaalia kulttuuriperintöä, jonka entistä parempi hallinta vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ja näkemystä uskonnoista ja kulttuureista.

Vuorovaikutusosaaminen

Taide on osa taitoa viestiä omasta uskonnosta ja kulttuurista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua näihin teemoihin liittyvään dialogiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10. Arvioinnissa huomioidaan erityyppiset oppimistehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on matka ortodoksiseen ja kristilliseen taiteeseen sen eri ilmenemismuodoissa. Se kertaa ikonien merkityksen sekä syventää opiskelijan tietoa. Lisäksi tarkastellaan Raamatun merkitystä esittävälle taiteelle. Opintojaksolla tutustutaan symboliikkaan, jonka hallitseminen on tärkeä taito tämän päivän maailmassa. Opintojaksolla kehitetään myös taitoa analysoida uskonnollista taidetta.

Ortodoksisen uskonnon kurssit suositellaan suoritettavaksi itsenäisenä opiskeluna. Opintojakson suorittamisohjeet saa opettajalta. Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO06)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan*
- *perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta*
- *perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan*
- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksiseen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma*
- *uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*
- *tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso perehdyttää opiskelijan ymmärtämään uskontoon liittyvän tieteen ja median merkityksen osana ihmisen yhteiskunnallista osallisuutta ja osallistumista. Opintojakso

niveltää opiskelijan myös ortodoksisen kirkon tai teologisen osaamisen tarjoamiin työelämämahdollisuuksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan eri tieteenalojen ortodoksisuutta ja yleisemmin uskontoa koskeviin näkökulmiin. Se ohjaa opiskelijaa myös median ja tieteen lähdekriittiseen arviointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuritietoisuutta sekä vahvistaa opiskelijan mahdollisuuksia osallistua dialogiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4-10. Arvioinnissa huomioidaan erityyppiset oppimistehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään ortodoksisuuden ja tieteen välistä suhdetta sekä perehdytään ortodoksiseen kirkkoon liittyvään tutkimukseen. Tässä voidaan tehdä yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Lisäksi opintojaksolla syvennetään ortodoksisen kirkon ja eri medioiden keskinäistä suhdetta ja näkyvyyttä.

Ortodoksisen uskonnon kurssit suositellaan suoritettavaksi itsenäisenä opiskeluna. Opintojakson suorittamisohjeet saa opettajalta. Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

7.13.3. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta*
- *pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Oppiaineen opinnot aloitetaan tällä opintojaksolla. Opintojakso on pakollinen.

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa*
- *tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen islam

- *islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet*
- *islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa*
- *suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa*
- *uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on pakollinen.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *ymmärtää islamin suhdetta hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *islamin suhde hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen ennen ja nyt*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*

- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa tunnistaa ja analysoida monimuotoisen Suomen historiaa ja nykypäivää suhteessa vähemmistöihin, erityisesti muslimeihin*

- *hahmottaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden merkitystä suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinuskoa yhteiskunnan muokkaajana Suomessa ennen ja nyt sekä niiden vaikutusta islamiin Suomessa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa; uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina; uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *muslimien historia ja nykypäivä Suomessa sekä uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon

oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Uskonto taiteessa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten taiteen kautta ilmaistaan islamilaista ajattelua ja uskonnon oppeja*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *islamilainen taide ja islamin keskeisten piirteiden ja oppien ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri islamin erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *taide muslimivähemmistön ilmaisukeinona*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus eri taiteen aloilla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen,

kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (USI06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: klassisen islamin tieteenalat ja teologia, uskontotiede sekä yhteiskuntatiede tutkimusaloina*
- *islamilainen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*

- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

7.14. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä.*

Elämänkatsomustieto tukee ***vuorovaikutusosaamisen*** *tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa

*elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

*Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.*

*Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*
- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

ET01-opintojakson opiskelu kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee myös oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Näin se vahvistaa osaltaan opiskelijanhyvinvointiosaamisen kehittymistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

ET01-opintojaksoa opiskellessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä.

Oppiaine myös harjaannuttaa monipuolisesti eettisyyden taitoja. Keskeistä on oppia erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustiedon opiskelu auttaa opiskelijaa ymmärtämään ympäristöosaamisen tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Lisäksi oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja

Vuorovaikutusosaaminen

Elämänkatsomustiedolle ominaisia työtavat ovat luonteeltaan keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa keskeistä on oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava ja kunnioittava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojakso arvioidaan tuntiaktiivisuuden, erilaisten projektien ja tehtävien sekä mahdollisen kurssikokeen perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

ET01-opintojakson keskeisenä tavoitteena on lisätä opiskelijoiden ymmärrystä hyvän elämän pohtimiseen liittyvistä keskeisistä käsitteistä ja kykyä käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä.

Opintojaksolla pyritään tutustumaan myös yliopiston opetukseen osallistumalla esimerkiksi yliopistojen verkkoluentoihin. Opintojakso on pakollinen.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*

- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*
- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Elämänkatsomustiedon opetuksen perustan muodostavat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee opiskelijoita yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsereflektioon, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee yhteiskunnallisen osaamisen tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, viisaiden elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojakso arvioidaan tuntiaktiivisuuden, erilaisten projektien ja tehtävien sekä mahdollisen kurssikokeen perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

ET02-opintojaksolla on keskeistä, että opiskelija ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille. Myös taitoa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia kehitetään kurssin aikana.

Opintojakso on pakollinen.

Kulttuurit, 2 op (ET03)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Paikallinen lisäys

- ymmärtää, että kulttuurit ovat vuorovaikutuksessa keskenään eikä mikään kulttuuri ole kehittynyt ilman ulkoisia vaikutteita kulttuurin ydinpiirteisiin, kuten elämäntapoihin, kieleen, teknologiaan ja uskomuksiin

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset*
- *etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

ET03opintojakson keskeisenä teemana on kulttuurin vaikutuksen ja merkityksen ymmärtäminen niin yksilön kuin yhteisön elämään. Tällä opintojaksolla tutustutaan historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Tavoitteena on avartaa opiskelijan maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin myös muiden kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Opintojaksolla pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja kuten uutta mediaympäristöä, teknologian lehitystä ja ilmastonmuutosta. Tämä vahvistaa opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista.

Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10- Opintojakso arvioidaan tuntiaktiivisuuden, erilaisten projektien ja tehtävien sekä mahdollisen kurssikokeen perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

ET03-opintojakson keskeisenä teemana on kulttuuritetoisuuden lisääminen. Tärkeää on, että opiskelija ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa. Tärkeää on ymmärtää, että kulttuurit ovat vuorovaikutuksessa keskenään eikä mikään kulttuuri ole kehittynyt ilman ulkoisia vaikutteita kulttuurin ydinpiirteisiin, kuten elämäntapoihin, kieleen, teknologiaan ja uskomuksiin. Tärkeää on oivaltaa, että erilaisiin kulttuuripiireihin kuuluvat ihmiset voivat elää rinnakkain ja kunnioittaa toisiaan.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Katsomukset, 2 op (ET04)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*
- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa*

- *osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa*
- *osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.*

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- *katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne*
- *ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi*
- *katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana*
- *poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön*
- *elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

ET04-opintojaksolla on tarkoitus hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, toisia kunnioittavan ja rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa tätä elämänkatsomustiedon kurssia. Opintojakso on monitieteinen ja siinä yhdistellään ja myös sovelletaan luovasti eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojakso arvioidaan tuntiaktiivisuuden, tunnilla tehtävien tehtävien sekä mahdollisen kurssikokeen perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisenä teemana on hahmottaa ja eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä. Opintojaksolla harjoitellaan erilaisten maailmankatsomusten piirteiden ja lähtökohtien erittelyä. Opintojaksolla harjoitellaan myös itsereflektiota oman elämänkatsomukseen liittyvien uskomusten hahmottamiseksi.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*
- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojakso arvioidaan tuntiaktiivisuuden, tunnilla tehtävien tehtävien sekä mahdollisen kurssikokeen perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

E05-opintojakson keskeisenä tavoitteena on kehittää opiskelijan kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden

lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa. Opintojaksolla opiskelija tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Tulevaisuus, 2 op (ET06)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso käsittelee tulevaisuutta, erityisesti kestävään tulevaisuuteen liittyviä tekijöitä. Opintojaksolla voidaan yhdistellä eri lukioaineisiin pohjautuvaa monitieteistä osaamista kestävästä kehityksestä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kurssilla pohditaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseen liittyviä eettisiä ja käytännöllisiä haasteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Opintojakso arvioidaan tuntiaktiivisuuden, erilaisten projektien ja tehtävien sekä mahdollisen kurssikokeen perusteella.

Opintojakson vapaa kuvaus

ET06-opintojakson keskeinen sisältö liittyy tulevaisuuden tutkimukseen, heikkoihin ja vahvoihin signaaleihin ja tulevaisuustyöhön; opintojaksolla käydään läpi mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita. Opintojakson avainkäsitteitä ovat tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin. Opintojaksolla käsitellään myös globaalisti vaikuttavia ekologisia muutoksia; ilmastonmuutosta, massasukupuuttoja, diversiteetin heikkenemistä ja kansainvaelluksia. Myös erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat tarkastellaan.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Empatiakurssi, 2 op (ET7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- uskonnon ja elämänkatsomustiedon yhteinen kurssi, jonka tavoitteena on myötätunnon kehittäminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kurssi toteutetaan yhteistyössä lähiseudun palvelutalojen kanssa
- mahdollisia vierailijoita mm. läheisestä Terhokodista
- kurssi on luonteeltaan toiminnallinen ja käytännöllinen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Empatiakurssi kehittää opiskelijan valmiuksia myötätunnon osoittamiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Empatiakurssi kehittää opiskelijan valmiuksia tehdä hyvää toisille.

Hyvän tekeminen toisille tuottaa hyvinvointia myös itselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso on käytännönläheinen. Hyväksyttävä suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista sekä raportin (2-5 sivua) kirjoittamista. Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisenä teemana on harjoittaa empatiaa käytännössä. Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

7.15. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykynä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykynä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

Terveystiedon opetus tuottaa ***hyvinvointiosaamista*** *kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.*

Vuorovaikutusosaaminen *kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.*

Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää ***monitieteistä ja luovaa osaamista****. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen*

tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.

Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten ***yhteiskunnallista osaamista****.*

Eettisyys ja ympäristöosaaminen *näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.*

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti*
- *osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla*
- *osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön*
- *osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävän kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiatietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi

keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE01)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhyvinvointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista lisäämällä tietoutta keskeisistä terveyden voimavaroista. Opintojaksolla luodaan laaja katsaus kehon ja mielen hyvinvointiin. Näiden sisältöjen kautta opiskelijan on mahdollista kasvattaa omaa terveysosaamistaan ja liittää tätä myös omaan arkeensa. Kurssin sisältöihin kuuluu myös opiskeluhyvinvointi, joka antaa työkaluja hyvinvointiin liittyvän itsetuntemuksen lisäämiseen sekä lukiolaisen jaksamiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson yhtenä sisältöalueena on mielen hyvinvointi ja mielen hyvinvoinnin tukeminen. Opintojaksolla opiskelijan on mahdollista lisätä tietouttaan vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä mielen hyvinvointiin. Opintojakson opetusmenetelmät pyrkivät painottamaan sekä opiskelijoiden keskinäistä että opiskelijan ja opettajana välistä vuorovaikutusta. Näiden menetelmien avulla opiskelijalla on mahdollisuus harjaannuttaa omaa vuorovaikutusosaamistaan käytännössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Arviointi perustuu opintojakson tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin ja osaamisen arvioinnista. Monipuolisen arvioinnin kautta opiskelijan on mahdollista näyttää osaamistaan usealla eri tavalla.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan.

Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan osoittamat tiedot ja taidot sekä osallistumisaktiivisuus kurssilla tapahtuvaan toimintaan. Arvioitaviin tietoihin ja taitoihin kuuluvat esimerkiksi keskeisten terveyden voimavarojen ja terveyttä määrittävien tekijöiden ymmärtäminen sekä analysointi. Arvioinnin kohteisiin kuuluu myös opiskelijan osaaminen terveyden kokonaisvaltaisuudesta sekä kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeisistä perusteista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää terveyteen liittyvää tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvionnissa otetan huomioon myös opiskelijan kyky tiedon kriittiseen arviointiin.

Hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen ovat myös arvioinnin kohteina.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisenä teemana on kehon ja mielen hyvinvointi yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta. Opintojaksolla tarkastellaan terveyden kokonaisvaltaisuutta ja pyritään löytämään selittäviä tekijöitä ihmisten terveyskäyttäytymiselle. Sopivia sisältöjä pyritään liittämään myös urheilulukiolaisen arkeen ja harjoitteluun.

Opintojaksoa ei suositella suoritettavan itsenäisesti. Opintojakso on pakollinen.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa*
- *osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta*
- *osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsityksille ja terveydelle*
- *osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle*

- *osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*
- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteisyys on yksi opintojakson keskeisiä teemoja. Terveystieto on oppiaineena monititeinen ja se perustuu usealta eri tieteen alalta kertyvään tietouteen. Opintojaksolla opiskelija tutustuu siihen, miten eri tieteenalat yhdistyvät terveyteen liittyvissä teemoissa ja harjoittelee tiedon kriittistä tarkastelua esimerkiksi terveysviestinnän osalta. Opintojaksolla opiskelija perehtyy tieteellisen tiedon sekä arkitiedon käsitteisiin, jotka luovat pohjaa kriittiselle tarkastelulle ja tiedon soveltamiselle. Opintojaksolla tutustutaan terveyteen liittyvään tutkimustietoon käsittelemällä ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin eri vaiheita sekä tutkimustiedon luotettavuuden arviointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opiskelijan on mahdollista kehittää ympäristöosaamistaan terveellisen ympäristön tarkastelun kautta. Opintojaksolla käsitellään ympäristön vaikutuksia yksilön terveyteen sekä siihen, miten yksilö voi omalla toiminnallaan vaikuttaa elinympäristöönsä. Ympäristön tarkastelussa keskeisenä teeman on kestävä kehitys, jonka kautta opiskelija tutustuu eettisten ja ekologisten valintojen ympäritövaikutuksiin. Ympäristön tarkastelun kohteena ovat niin rakennettu ympäristö, luonnon ympäristö kuin psykosiaalinen ympärintökin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso Arvioidaan numerolla 4 - 10. Arviointi perustuu opintojakson sisällöistä ja tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin ja osaamisen arvioinnista. Monipuolisen arvioinnin kautta opiskelijan on mahdollista näyttää osaamistaan usealla eri tavalla.

Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan.
Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan osoittamat tiedot ja taidot sekä osallistumisaktiivisuus kurssilla tapahtuvaan toimintaan. Arvioitaviin tietoihin ja taitoihin sisätyy esimerkiksi terveyteen liittyvä ympäristöosaaminen, mielihyvän ja riippuvuuden teemoihin liittyvä osaaminen sekä terveyteen liittyvän tiedon tarkastelu. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää terveyteen liittyvää tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvionnissa otetan huomioon myös opiskelijan kyky tiedon kriittiseen arviointiin.
Monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen ovat myös arvioinnin kohteina.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä teemoja ovat terveellinen ympäristö, terveystiedon monitieteellisyys sekä mielihyvä ja riippuvuus. Opintojaksolla tutustutaan terveyteen liittyvään tutkimustietoon ja sen kriittiseen tarkasteluun. Tutkimustietoon ja tutkimiseen pyritään mahdollisuuksien mukaan tutustumaan myös tekemällä yhteistyötä esimerkiksi Jyväskylän yliopiston kanssa. Opintojaksolla luodaan katsaus siihen, miten ihminen voi valinnoillaan vaikuttaa ympäristöönsä ja miten ympäristö puolestaan vaikuttaa yksilön terveyteen. Mielihyvän ja riippuvuuden terveysvaikutukset kuuluvat myös kurssin aihepiiriin.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *• osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen*
- *• pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta*
- *• osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle*
- *• osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.*

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- *terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja*
- *keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä*
- *tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia*

Sairaudet ja hoito

- *epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit*
- *sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen*
- *itsehoito ja omahoito*

Eettiset kysymykset

- *eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit*
- *keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia*
- *terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi*
- *terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelija voi kehittää yhteiskunnallista osaamistaan tutustumalla keskeisiin väestöjen terveyteen vaikuttaviin yhteiskunnallisiin tekijöihin, terveyspolitiikkaan sekä yhteiskuntapolitiikkaan ja terveysteknologiaan. Opintojaksolla yhteiskunnallista pohdintaa käydään myös tulevaisuuden terveyshaasteiden ja mahdollisuuksien kautta. Opiskelija tutustuu myös sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämiseen sekä niiden tuottamiseen ja käyttämiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla globaalia näkökulmaa terveyteen luodaan tutustumalla terveyseroihin ja terveyden eriarvoisuuteen niin Suomessa kuin maailman laajuisestikin. Lisäksi opintojakso käsittelee globaaleja terveyskysymyksiä sekä tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia. Opintojakso lähestyy myös terveyseroja ja niihin vaikuttavia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia tekijöitä eettisestä näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Arviointi perustuu opintojakson sisällöistä ja tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin ja osaamisen arvioinnista. Monipuolisen arvioinnin kautta opiskelijan on mahdollista näyttää osaamistaan usealla eri tavalla.
Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan.
Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan osoittamat tiedot ja taidot sekä osallistumisaktiivisuus kurssilla tapahtuvaan toimintaan. Arvioitaviin tietoihin ja taitoihin sisätyy esimerkiksi yhteiskunnalisten olosuhteiden terveysvaikutusten arviointi, terveyteen liittyvä eettinen osaaminen sekä ymmärrys tarttuvista ja tarttumattomista sairauksista. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää terveyteen liittyvää tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvionnissa otetan huomioon myös opiskelijan kyky tiedon kriittiseen arviointiin.
Yhteiskunnallinen osaaminen sekä Globaali- ja kulttuuriosaaminen ovat myös arvioinnin kohteina.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan terveyteen yhteiskunnallisesta näkökulmasta. Opiskelija tutustuu terveyden edistämiseen sekä sairastamiseen ja sairauksien ehkäisyyn eri aikakausina.

Opintojaksolla luodaan katsaus terveyden tulevaisuuteen ja maailmalla vallitseviin terveyseroihin. Keskeisenä teemana ovat myös terveyteen liittyvät eettiset kysymykset.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Terveystiedon kertaava opintojakso, 2 op (TE04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on syventää sekä kerrata TE1, TE2 ja TE3 opintojaksojen sisältöjä.
- Tavoitteena haarjaantua vastaamaan erilaisiin tehtävätyyppeihin ylioppilaskokeessa.
- Tavoitteena vahvistaa opiskelijan kykyä valmistautua terveystiedon ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Terveystiedon pakollisen ja syventävien opintojaksojen keskeiset sisällöt.
- Ylioppilaskokeen tehtävätyyppeihin tutustuminen ja vastaamisen harjoittelu.
- Ylioppilakokeeseen valmistautumisen tukeminen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.
Opintojakso tukee opiskelijan hyvinvointia ja hyvinvointiosaamista vahvistamalla tietoja sekä taitoja ennen ylioppilaskoetta. Opintojakson on tarkoitus luoda uskoa opiskelijan kykyihin ja huomioida opiskelijan jaksaminen sekä voimavarat ylioppilaskokeeseen valmistautuessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Erityisesti tällä opintojaksolla keskitytään monitieteisyyden ja luovan osaamisen hyödyntämiseen ylioppilaskokeessa, ja sen eri tehtävätyypeissä. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle. Tällä opintojaksolla oppimisen taitoja pyritään tukemaan niin, että opiskelijalla on mahdollisuus löytää itselleen sopivia opiskelutapoja ylioppilaskokeeseen valmistautumista varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Tällä opintojaksolla palautteen avulla pyritään tukemaan opiskelijan osaamista ylioppilaskokeessa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista opintojaksoon sekä annettujen töiden riittävää suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on kerrata terveystiedon muiden opintojaksojen sisältöjä sekä valmistautua terveystiedon ainereaalikokeeseen.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

7.16. Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskeluympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen ***hyvinvointiosaamista*** *sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvitä erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.*

Vuorovaikutusosaaminen *kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesäätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelemistä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.*

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. ***Monitieteinen ja luova osaaminen*** *kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan*

ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. ***Yhteiskunnallista osaamista*** *vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.*

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät ***eettisyytenä ja ympäristöosaamisena****, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.*

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden ***globaali- ja kulttuuriosaamista.***

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä*
- *osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.*

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearvioinnin eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI01)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)*
- *osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- *liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen*
- *opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoin. Opiskelija voi halutessaan muuttaa sen suoritusmerkinnäksi S. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön. Myös hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen ovat arvioinnin kohteena.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla sovelletaan liikuntataitoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia monipuolisesti käyttäen.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI02)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta*
- *osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- *fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen*
- *liikkuvuus ja kehonhuolto*
- *ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa*
- *yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesäätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelemistä.

Hyvinvointiosaaminen

Opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanoin. Opiskelija voi halutessaan muuttaa sen suoritusmerkinnäksi S. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön. Myös hyvinvointiosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen ovat arvioinnin kohteena.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla keskeistä on fyysisten ominaisuuksien itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitetaan ja sovelletaan liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin mahdollisuuksien mukaan tutustuen.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- *yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista vahvistetaan opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden saavuttamiseksi ovat liikunnan arkista ydintä. Yhteisöllisyyden kokeminen yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla edistetään opiskelijan sosiaalista toimintakykyä ja yhteenkuuluvuutta osallistumalla vanhojen päivän tansseihin tai muihin projektiluontoisiin , yhdessä toteutettaviin kokonaisuuksiin.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on tukea jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä tutustuttamalla opiskelija monipuolisiin, rentouttaviin ja elämyksellisiin liikuntamuotoihin.

Talviliikunta, 2 op (LI06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti ja suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen asiallisesti ja aktiivisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- eri talviliikuntalajeihin tutustuminen ja niiden monipuolinen harjoittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tunnistaa ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso sisältää esim. maastohiihtoa, jääpelejä, luistelua eri muodoissa sekä laskettelu- ja hiihtoretkiä. Opintojakson tarkan sisällön opiskelija muodostaa kulloinkin tarjolla olevista vaihtoehdoista. Opintojakso voidaan toteuttaa Lappiin tai ulkomaille suuntautuvana talviliikuntaretkenä.

Esiintyminen ja ohjelmat, 2 op (LI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija toimii vastuullisesti asetetun tavoitteen saavuttamiseksi, suorittaa oman osuutensa tunnollisesti ja on aktiivisesti vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Liikunnallisten esitysten suunnittelu ja valmistelu esim. koulun juhliin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kokee yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla suunnitellaan ja valmistellaan liikuntaesityksiä esim. koulun juhliin.

Erikoisliikunta, 2 op (LI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija toimii asiallisesti ja vastuullisesti ja suorittaa oman osuutensa tunnollisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Erikseen sovittavan erikoislajin harjoittelu, johon liittyy mahdollisesti taitokoe (esim. golfin green card), tai usean eri urheilulajin tuomari- tai toimitsijatehtävissä toimiminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ottaa vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso voi koostua erikseen sovitun erikoislajin yksityiskohtaisesta harjoittelusta, johon liittyy mahdollisesti taitokoe (esim. golfin green card) tai usean eri lajin toimitsijatehtävistä kilpailutapahtumissa.

Valmentaja- ja ohjaajatutkinto, 2 op (LI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää valmennuksen monitahoisuuden ja perustietojen ja -taitojen merkityksen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Valmennuksen ja liikunnanohjauksen perustaidot ja -tiedot sekä teoriassa että käytännössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opitaan ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta. Pitkäjänteinen toiminta päämäärään pyrkimisessä on olennaista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Valmennustoiminta kehittyy oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Eri tieteenalojen ymmärtäminen antaa mahdollisuuksia luovaan osaamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson sisältöjä ovat mm. ohjauksen ja valmennuksen perusteet ja perustaitojen opettaminen sekä teoriassa että käytännön harjoitteluna. Opintojakson voi suorittaa lajiliiton

järjestämällä ohjaaja- ja valmentajakurssilla. Opintojakso voidaan suorittaa myös iltaisin, viikonloppuisin ja joissain tapauksissa myös loma-aikoina.

Retkeily- ja erätaito, 2 op (LI10)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Urheiluhistoria, 2 op (LI11)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Psyykkinen valmennus, 2 op (LI12)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kansainvälinen liikunta ja urheilu, 2 op (LI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu toimintaan vastuullisesti asetetun tavoitteen saavuttamiseksi ja yhteisöllisyyttä edistäen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suunnitelma kansainväliseen kilpailu- tai urheilutapahtumaan liittyen ja päiväkirja ja/tai raportointi tapahtuman ajalta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Liikunta globaalina, yhteisenä kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen opintojakson sisällön suunnitteluun, käytännön harjoitteluun ja mahdollisten teoriaosuuksien opiskeluun.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson sisältöjä ovat esim. ulkomaan harjoittelu- tai kilpailumatkan suunnittelu useamman vuoden projektina, liikuntalajien harrastaminen ja valmentautuminen kansainväliseen urheilutapahtumaan, tai teoria-aineiden opiskelu kansainväliseen yhteistyöhön liittyen.

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.17. Urheiluvalmennus ja sitä tukevat tehtävät (URVA)

Oppiaineen tehtävä

Urheiluoppilaitoksissa tapahtuvan valmennuksen tavoitteena on ohjata nuoret urheilijat säännölliseen, päämäärätietoiseen ja vastuulliseen harjoitteluun sekä lisätä heidän elämänhallinnan taitojaan. Toimintaa ohjaa urheilija ja valmennus keskiössä ajattelu. Tämä mahdollistaa heidän kehittymisensä urheilijoina.

Valmennuksen toteuttamisesta vastaavat osaavat ja koulutetut valmentajat ja heidän tukenaan toimivat asiantuntijat. Valmentajien ja asiantuntijoiden työnjako ja vastuut ovat yhdessä sovittuja ja lajivalmennuksessa noudatetaan lajiliiton antamia linjauksia. Toiminta on valmentajajohtoista.

Urheiluvalmennuksen yleiset sisällöt ja periaatteet

Valmennus on huippu-urheilun näkökulmasta laadukasta. Valmentautumisen tavoitteena on urheilijan kehittyminen ja menestys kohti omaa parasta mahdollista tasoaan, joka parhaimmillaan tarkoittaa kansainvälistä menestystä.

- Urheilijalla on valmentautumisen kokonaisuudesta vastaava henkilö, joka tekee yhteistyötä oppilaitoksen kanssa.
- Urheilijoiden kehittymistä seurataan.
- Urheilijan valmennuskokonaisuuteen sisältyy teoriaopintoja, joita urheilija soveltaa valmentautumiseensa.

Valmennus tukee urheilijan kokonaisvaltaista kehittymistä

- Urheilulukio tarjoaa valmennusta pääsääntöisesti vähintään kolmesti viikossa aamupäivisin lukuvuoden jokaisessa jaksossa
- Valmennus on ohjattua laji- tai ominaisuusharjoittelua
- Urheilulukiovalmennus on osa urheilijan kokonaisharjoittelua ja kokonaisharjoittelun määrän ja laadun tulee vastata kansainväliselle huipulle kehittymisen vaadetta
- Valmennuksen painopisteenä on laji- ja yleistaitavuuden sekä tarvittavien fyysisten ominaisuuksien kehittäminen perustuen terveyttä edistävään valmennuskulttuuriin
- Valmennus ohjaa opiskelijaa hyviin elämänhallinnan taitoihin sekä ymmärrykseen lukio-opintojen jälkeisistä mahdollisuuksista
- Urheilun ja opintojen yhdistämistä tukee koko koulun henkilöstö, seuravalmentajat ja lajiliitot

Valmennuksen laatu

- Yksilöllisen valmennuksen varmistamiseksi valmennusryhmän koko pidetään valmennuksen näkökulmasta mahdollisimman tarkoituksenmukaisena.
- Harjoittelun toteutuksessa pyritään noudattamaan parhaat parhaiden kanssa periaatetta.
- Painopistelajien valmentajat valitaan yhteistyössä akatemioiden tai lajiliittojen kanssa.
- Valmentautumisesta vastaavat osaavat ja koulutetut ammattivalmentajat, jotka toimivat osana toimintaympäristön valmentajayhteisöä.
- Valmentajien kehittymiseen on suunnitelma ja sitä tuetaan ja seurataan.
- Urheilijat osallistuvat valmentautumisen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.
- Valmentajalla on riittävä työaika harjoittelun suunnitteluun ja laadukkaan valmennustoiminnan järjestämiseksi sekä yhteydenpitoon sidosryhmien kanssa.

Osallistuva asiantuntijatoiminta on osa lajien valmennusprosessia.

- Valmennus on moniammatillista yhteistyötä.
- Painopistelajeissa fysiikkavalmennus, fysioterapia, psyykkinen valmennus ja ravitsemusvalmennus ovat osa lajin kokonaisvaltaista valmennusprosessia.
- Urheilijalle pyritään järjestetämään mahdollisuus urheilijan terveystarkastukseen.
- Loukkaantuneelle tai sairastuneelle urheilijalle on tarjolla nopea hoitoonohjaus ja hänen kuntoutumistaan tuetaan.

Harjoitusolosuhteet mahdollistavat urheilijana kehittymisen.

- Harjoitusolosuhteet täyttävät laji- ja yleisvalmennuksen vaatimukset painopistelajeissa

Urheilijana kasvaminen

- valmennus tähtää urheilijoiden itseohjautuvuuteen, jotta urheilijoilla on kyky ottaa vastuu omasta harjoittelustaan ja kehittymisestään lukioiän aikana ja sen jälkeen
- päivittäisessä toiminnassa on huomioitu psyykkisen valmennuksen periaatteet. Ne ilmenevät muun muassa
    - jatkuvana vuorovaikutuksena urheilijoiden ja valmentajien välillä
    - valmentajan tilanneherkkyytenä, jossa valmentaja osaa tunnistaa kriisitilanteet ja ohjata urheilijaa niistä eteenpäin
    - realistisena valmennusohjelmana, jossa urheilijan itseluottamus ja motivaatio kehittyvät harjoittelun myötä
    - urheilulukion kurssitarjonnassa, josta on valittavissa psyykkiseen kehittymiseen liittyviä opintoja
    - urheilijoiden osallistamisena valmennuksen suunnitteluun ja kehittämiseen

Urheiluvalmennuksen laaja-alaiset tavoitteet sisältyvät eri opintojaksoihin vaihtelevasti urheilulajista riippuen.

Tavoitteet

- Opiskelija kehittyy urheilijana ja parantaa omaa suoritustasoaan lukion aikana.
- Valmennus tukee urheilijan yksilöllistä kehittymistä harjoittelun kaikilla osa-alueilla.
- Opiskelija ymmärtää systemaattisen harjoittelun periaatteet ja sitoutuu määrätietoiseen harjoitteluun.
- Hänen identiteettinsä urheilijana vahvistuu ja hän kokee urheilun mielekkääksi valinnaksi.
- Opiskelija omaksuu urheilullisen elämäntavan ja oikeat elämänhallinnan taidot, jota kautta hän ymmärtää harjoittelun, levon ja ravinnon merkityksen omassa kehittymisessään.
- Opiskelijan oma ajattelu ja päätöksentekokyky kehittyvät. Samalla hän kokee kuuluvansa yhteisöön ja osaa hyödyntää lajien välisen yhteistyön tuomaa tietotaitoa.
- Opiskelija omaksuu urheilun eettiset ohjeet ja toimintatavat ja hän oppii kunnioittamaan urheilun muita toimijoita.
- Valmennus luo kannustavan ja kehitysmyönteisen ilmapiirin, jossa opiskelijan intohimo urheiluun kasvaa ja luodaan perusta huippu-urheilijan uralle.

Osaamisen arviointi

Urheiluvalmennuksen opinnot ovat valinnaisia opintoja ja kursseja ja ne arvioidaan suoritusmerkinnällä S=suoritettu, H=hylätty.

Vaikka urheiluvalmennuksesta ei anneta numeroarvosanaa, on tärkeää, että opiskelija saa jatkuvaa palautetta omasta edistymisestään ja kehittymisestään. Lisäksi opiskelijan tulee oppia arvioimaan itse suorituksiaan. Tässä työvälineenä voidaan käyttää esimerkiksi harjoituspäiväkirjaa. Palaute sekä itse- että vertaisarviointi ohjaavat opiskelijaa tarkentamaan asetettuja tavoitteita ja kehittämään työskentelyään asetettujen tavoitteiden suuntaisesti.

Arvioinnissa voidaan hyödyntää erilaisia arviointimuotoja kuten itsearviointia, arviointikeskusteluja, observointia, vertaisarviointia sekä erilaisia teknisiä sovelluksia esimerkiksi älylaitteita ja videoanalyysejä.

Valmennuskurssien arvioinnissa tulee huomioida seuraavat asiat

- opiskelijaa ohjataan arvioimaan säännöllisesti edistymistään asetetuissa tavoitteissa. Näitä tavoitteita ovat muun muassa
    - laji- ja yleistaidoissa kehittyminen
    - fyysisissä ominaisuuksissa kehittyminen
    - psyykkisissä taidoissa kehittyminen
    - ryhmässä toimiminen ja yhteistyötaidot
    - urheilullinen elämäntapa
    - aktiivisuus ja motivaatio urheiluvalmennukseen osallistumisessa
    - henkilökohtaisen opiskelu- ja valmennussuunnitelman toteuttaminen
- yksilöllisyys
    - jokaista opiskelijaa ja hänen kehittymistään arvioidaan yksilönä
    - jokainen opiskelija kasvaa ymmärtämään oman suorituksensa arvioinnin merkityksen
    - arviointi perustuu tehtyihin havaintoihin ja mittauksiin suhteessa urheilulukiotoiminnalle asetettuihin tavoitteisiin
- toiminnan dokumentointi
    - dokumentointi on säännöllistä ja systemaattista niin opiskelija-, valmennusryhmä- kuin oppilaitoskohtaisestikin
    - dokumentointi luo pohjan toiminnan seurannalle, arvioinnille ja kehittämiselle

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Terve lukiolainen kykenee kehittämään itseään ja huolehtimaan ympäristöstään. Urheiluvalmennuksen avulla nuoria autetaan tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja parantamaan kehitettäviä piirteitä sekä arvioimaan omaa hyvinvointiaan ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Urheilu tukee nuoren identiteetin rakentumista. Urheiluvalmennuksen tavoitteet asetetaan yhdessä lukiolaisen kanssa siten, että se tukee lukiolaisen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja henkilökohtaisia tavoitteita. Hyvinvointiosaamista tuetaan useiden oppiaineiden avulla. Urheiluvalmennus toimii koordinoidusti yhteistyössä mm. terveystiedon, liikunnan ja psykologian oppiaineiden kanssa.

Vuorovaikutusosaaminen

Urheiluvalmennuksella pyritään auttamaan lukiolaista toimimaan yhdessä toisten kanssa. Henkilökohtaisten tavoitteiden saavuttaminen edellyttää aina yhteistyötä toisten opiskelijoiden, opettajien ja valmentajien kanssa. On tärkeää, että lukiolainen osaa viestiä omista tarpeistaan ja tavoitteistaan selvästi ja kokonaisvaltaisesti. Urheilulukiossa korostetaan nuoren elämän tilanteen ymmärrystä sekä valmennuksessa että opiskelussa. Valmennuksen avulla nuorta autetaan kasvamaan empatiaa korostavassa ympäristössä, jolloin hänen tunne- ja yhteistyötaidot kehittyvät.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy pitkän ajan kuluessa, joten urheilulukio pyrkii useiden oppiaineiden yhteistyöllä tarjoamaan opiskelijalle työkaluja omien vuorovaikutustaitojen kehittämiseksi. Yhteistyötä tehdään mm. äidinkielen, uskonnon, filosofian ja vieraiden kielten kanssa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Urheilun vaatimukset muuttuvat nopeasti samoin kuin ympäröivä yhteiskuntakin. Urheilulukiolaiselle on tärkeää pystyä seuraamaan muutoksia ja reagoimaan niihin nopeasti. Tämä edellyttää kykyä kriittiseen pohdiskeluun ja asioiden jatkuvaan oppimiseen. Urheiluvalmennus tukee nuorta löytämään itselle sopivat oppimistavat. Henkilökohtainen uteliaisuus uutta kohtaan auttaa ylläpitämään ja parantamaan motivaatiota. Urheilutavoitteiden saavuttaminen edellyttää usein luovia ratkaisuja, joten urheilulukiossa kannustetaan nuorta kyseenalaistamaan jo vakiintuneita toimintamalleja. Valmennuksessa apuna käytettävät teknologiat tuovat arkeen tieteellistä ja tutkimuksellista näkökulmaa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Urheilulukiolainen saa laajan ymmärryksen yhteiskunnan rakenteista ja toiminnasta. Hänestä kasvaa rohkea ja halukas vaikuttaja, joka käyttää mahdollisuuksiaan yhteisen hyvän toteuttamiseksi. Hän kykenee keskustelemaan ja perustelemaan omia mielipiteitään tilanteissa, joissa demokraattiset arvot ovat tärkeitä. Urheilun kautta hän omaksuu yrittäjähenkisen asenteen, joka kasvattaa aloitteellisuutta ja vastuunkantamista. Sivistyksen laaja ymmärrys auttaa nuorta tekemään oikeudenmukaisia valintoja ja puolustamaan tarvittaessa heikompiaan. Muuttuvassa maailmassa urheilulukiolainen säilyttää kykynsä reagoida uusiin tarpeisiin ja pystyy mukautumaan työelämän muutoksiin niin urheilussa kuin muilla työelämän alueilla. Useat oppiaineet tukevat urheilulukiolaisen yhteiskunnallista osaamista ja urheiluvalmennus tukee toiminnallaan mm. yhteiskuntaopin, uskonnon ja historian oppiaineiden tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Urheilun eettiset periaatteet ohjaavat urheilulukioiden toimintaa niin urheiluvalmennuksessa kuin muussa koulutuksessa. Urheilulukiot kantavat vastuunsa mm. doping-koulutuksesta, reilun pelin sääntöihin ohjaamisessa sekä arvoista kumpuavasta kokonaisvaltaisesta urheilijakasvatuksesta. Urheiluvalmennus ottaa huomioon sen, että nuorten mahdollisuudet toimia yhteiskunnan jäseninä säilyvät ja kehittyvät. Suomalaisen huippu-urheilun valinta on tukea nuoria omissa tavoitteissaan ja mahdollistaa menestyminen myös muussakin kuin urheilussa. Lukiokoulutuksessa pyritään edistämään nuoren ymmärrystä siitä, että hän on osa suurempaa kokonaisuutta ja hänen valintansa sekä toimensa vaikuttavat ympäristön hyvinvointiin. Urheiluvalmennuksella pyritään ohjaamaan nuoria valitsemaan kulutustottumuksia, jotka säästävät ympäristöä ja ehkäisevät ilmastonmuutosta. Oppiaineyhteistyötä tehdään mm. biologian, filosofian, maantiedon, yhteiskuntaopin ja uskonnon oppiaineissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kilpa- ja varsinkin huippu-urheilu on kansainvälistä toimintaa. Tapahtumiin osallistuminen ja valmistautuminen edellyttävät nuorilta toimimista eri kulttuureissa ja ymmärrystä toisten maiden tavoista ja käytänteistä sekä suvaitsevaisuutta. Kielten osaaminen korostuu tilanteissa, joissa valmentajalla ei ole aina mahdollista olla mukana. Urheilulukiolaiselle on tärkeää kyetä kommunikoimaan vierailla kielillä ja pystyä kertomaan oman maansa kulttuurista ja historiasta kansainvälisissä tapaamisissa. Urheilulukio valmistaa nuorta toimimaan tilanteissa, joissa hän edustaa maataan eri tapahtumissa ja eri medioiden välityksellä. Urheilulukiolainen kykenee hyödyntämään eri teknologisia ratkaisuja kaksoisuransa toteuttamiseksi niin kotimaassa kuin ulkomailla. Urheiluvalmennus tekee yhteistyötä lukion muiden oppiaineiden osalta mm. historiassa, vieraissa kielissä ja maantiedossa sekä teknologia kasvatuksessa.

Opintojaksot

Valmennus 1, 2 op (URVA01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 2, 2 op (URVA02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 3, 2 op (URVA03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 4, 2 op (URVA04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 5, 2 op (URVA05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 6, 2 op (URVA06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 7, 2 op (URVA07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 8, 2 op (URVA08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 9, 2 op (URVA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 10, 2 op (URVA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 11, 2 op (URVA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 12, 2 op (URVA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 13, 2 op (URVA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 14, 2 op (URVA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 15, 2 op (URVA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 16, 2 op (URVA16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 17, 2 op (URVA17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 18, 2 op (URVA18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 19, 2 op (URVA19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 20, 2 op (URVA20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 21, 2 op (URVA21)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 22, 2 op (URVA22)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 23, 2 op (URVA23)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 24, 2 op (URVA24)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennus 25, 2 op (URVA25)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset tavoitteet perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilulukioiden lajikohtaiset sisällöt perustuvat pääosin lajiliittojen valmennuksen linjauksiin ja lajikohtaisiin urheilijan polun kuvauksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on aktiivinen osallistuminen ja toiminta kurssin vastuuvalmentajan tai -opettajan ohjeistuksen mukaisesti, tai erikseen sovitulla tavalla.

Opintojakson vapaa kuvaus

Laji- ja/tai yleisvalmennusta koulun valmentajien, henkilökohtaisten valmentajien, seuravalmentajien ja lajiliittojen valmentajien yhteistyönä. Koulun urheiluvalmennuksen lehtori koordinoi toimintaa.

Valmennusoppi, 2 op (VA01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii paremmin ymmärtämään omaa valmentautumistaan.
- Opiskelija saa lisää eväitä sekä yhdessä että yksin tapahtuvan harjoittelun laadun parantamiseksi sekä itsensä kehittämiseksi urheilijana.
- Opiskelija oppii paremmin jäsentämään harjoitteluaan ja ymmärtämään paremmin harjoitteluun liittyviä tukitoimia.
- Opiskelija saa tietoa muista tavoitteelliseen urheiluun kuuluvista, mutta varsinaisen urheiluharjoittelun ja kilpailemisen ulkopuolisista, osa-alueista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Urheilijana kehittyminen ja lajiosaaminen: Urheilijan elämänhallintataidot, lajianalyysi ja kansainvälinen vaatimustaso, ominaisuuksien ja lajitaitojen kehittäminen, huoltava harjoittelu, urheilijan terveys, urheilijan ravitsemus, reilusti huipulle
- Itsensä kehittämisen taidot, ihmisenä kasvu ja kuulumisen tunne: Urheilijan polku ja kaksoisura, psyykkisten taitojen kehittäminen, urheilijan talous ja urheilijabrändi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa suorituskykyyn ja hyvinvointiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opitaan pitkäjänteisesti ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta tavoitteiden saavuttamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritusmerkinnän saa olemalla läsnä ja palauttamalla opintojakson alussa sovitut oppimistehtävät.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään kokonaisvaltaisen urheiluvalmennuksen ja -harjoittelun eri osa-alueisiin sekä käytännössä että teoriassa. Opintojakso kuuluu kaikkien lukion urheilulinjan opiskelijoiden opinto-ohjelmaan. Muut opiskelijat voivat osallistua mahdollisuuksien mukaan. Valtakunnalliset urheiluoppilaitosten valmennusopin opintojakson sisällöt ovat pohjana opintojaksolle.

Tiedostava urheilija, 2 op (VA02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelijan itsetuntemus lisääntyy ja urheilijaidentiteetti selkiytyy
- Opiskelija oppii erottamaan haitallisen ja hyödyllisen stressin ja saa välineitä haitallisen stressin hallintaan
- Opiskelija tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
- Opiskelijan resilienssi eli psyykkinen joustavuus lisääntyy
- Opiskelija tunnistaa omia rajojaan
- Opiskelija ymmärtää tietoisen läsnäolon (mindfulness) keskeiset periaatteet ja saa kokemuksen mindfulness-harjoitteista.
- Opiskelija ymmärtää psyykkisen valmennuksen käsitteet ja oppii liittämään niitä omaan valmentautumiseensa erilaisten harjoitteiden kautta
- Opiskelija ymmärtää vuorovaikutuksellisten tekijöiden merkityksen hyvään yhteistyöhön valmennuksessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kurssi on luonteeltaan hyvin käytännöllinen ja tunneilla harjoitellaan rentoutumista erilaisilla rentoutumis- ja mielikuvaharjoituksilla sekä mindfulnessharjoituksilla
- tunneilla käsitellään stressiä psykologisena ilmiönä
- tarkastellaan palautumiseen liittyviä tekijöitä
- harjoitellaan aikatauluttamista ja ajankäytön hallintaa
- tarkastellaan psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä
- tarkastellaan riittävän unen merkitystä psyykkiselle hyvinvoinnille
- esitellään ja harjoitellaan hyväksyntä- ja arvopohjaista lähestymistapaa ja sen soveltamista psykologisiin ongelmiin sekä psykkiseen valmentautumiseen
- Itsetuntemus ja urheilijan identiteetti
- psyykkiset ja yhteistyötaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla on tärkeää, että opiskelija omaksuu sellaisia psykologian tietoja ja taitoja, jotka tukevat hänen itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä.

Opiskelija oppii ymmärtämään oman toimintakykynsä vaikutukset omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn ja hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan S (suoritettu) merkinnällä. Opintojaksolla ei pidetä koetta. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista opintojaksolla toteutettaviin harjoitteisiin ja annettujen tehtävien suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on luonteeltaan hyvin käytännöllinen ja tunneilla harjoitellaan rentoutumista erilaisilla rentoutumis- ja mielikuvaharjoituksilla sekä mindfulnessharjoituksilla. Tunneilla käsitellään haitallista stressiä ja pyritään saamaan välineita sen hallintaan. Esimerkiksi tarkastellaan palautumiseen liittyviä tekijöitä ja harjoitellaan aikatauluttamista ja ajankäytön hallintaa sekä pyritään lisäämään tietoa riittävään nukkumiseen liittyvistä terveysvaikutuksista.

Erityisesti tavoitteellisesti urheileva opiskelija saa opintojaksolta eväitä psyykkiseen valmentautumiseen. Opintojaksolla pääsee työskentelemään itsetuntemukseen ja urheilijaidentiteettiin liittyvien asioiden kanssa, ja saa työkaluja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja psyykkisten taitojen vahvistamiseksi.

Opintojakson sisältöjä voidaan räätälöidä myös opiskelijoiden toiveiden ja tarpeiden mukaan.

Tämä opintojakso on sama kuin psykologian ja liikunnan alla näkyvä Psyykkinen valmennus. Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Urheilijan ravitsemus, 2 op (VA03)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Urheilu ammattina, 2 op (VA04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija saa valmiuksia ammattiurheilijan uralle

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- urheiluammattilaisuuden erityispiirteet ja siihen liittyvät teemat

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssilla käsitellään urheiluammattilaisuuteen liittyviä teemoja. Kurssiin sisältyy lähiopetusta ja käytännön harjoittelua sekä itsenäistä työtä ja reflektointia.

7.18. Musiikki (MU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

*Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä*

elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan ***luovaa ja monitieteistä osaamista****. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös* ***ympäristöosaamisen*** *kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.*

Globaali- ja kulttuuriosaamisen *sekä* ***yhteiskunnallisen osaamisen*** *kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.*

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan*
- *syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan*
- *käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.*

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun*
- *kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa*
- *ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.*

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista*
- *oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin*
- *osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen*
- *huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.*

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä*
- *asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan*
- *osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen*
- *ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevissa kysymyksissä.*

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU01)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan*
- *uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita*
- *harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti*
- *tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan*
- *ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa*
- *ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa*
- *toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.*

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- *monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto*
- *luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät*
- *musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto*
- *musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet*
- *mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija löytää omat tapansa toimia musiikin alueella. Osallistumalla musiikilliseen toimintaan hän saa kokemuksia musisoinnista, syventää omaa osaamistaan ja pohtii asemaansa musiikin kuuntelijana, tulkitsijana, tekijänä ja kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Omakohtaisen musiikkisuhteen kautta opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä elämässä ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Opiskelija tutustuu omaan ja paikalliseen musiikkitoimintaan. Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ajattelun ja ilmaisun välineenä. Syvennetään musiikin ja musiikkikäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

Opintojakso on kaikille pakollinen.

Syke - luova ilmaisu, 2 op (MU02)

Opintojakson moduulit

- Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke – soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa*
- *kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan*
- *analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä*
- *heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.*

Keskeiset sisällöt

Syke – soiva ilmaisu

- *musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto*
- *suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit*
- *luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kurssi arvioidaan arvosanoilla 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Opiskelija tutkii erilaisia Suomessa ja maailmalla esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja sekä oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Opintojakson toteuttamisessa otetaan myös huomioon, että suomalaiset musiikkikulttuurit ovat osa eurooppalaista ja globaalia musiikkimaailmaa. Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman taiteellisen ilmaisun sekä kuuntelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Musiikkiohjelmistoon valitaan eri musiikinlajeja populaari- ja taidemusiikista perinnemusiikkiin.

Opintojakso on vähintään vaihtoehtoinen kuvataiteen 2. opintojakson kanssa.

Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU03)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*

- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Musiikin valinnaisella opintojaksolla syvennetään pakollisilla opintojaksoilla hankittuja tietoja ja taitoja.

Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU04)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*
- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kyky kuvitteluun on tärkeää myös ympäristöosaamisen kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävän elämäntavan näkökulmasta. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Musiikin valinnaisella opintojaksolla syvennetään pakollisilla opintojaksoilla hankittuja tietoja ja taitoja.

Bändipaja 1, 2 op (MU05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- muodostaa opiskelijoiden omia bändikokoonpanoja
- opetella esiintymistä koulun juhlissa ja muissa tilaisuuksissa
- tehdä muutamia demonauhoituksia
- kehittyä oman instrumentin soitossa tai laulamisessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- bändisoiton ja yhteismusisoinnin perusteet

- pop-musiikin eri tyylilajit
- laulajat syventyvät soolo-, stemma- ja mikrofonilaulutekniikkaan ja soittajat omien instrumenttiensa monipuoliseen hallintaan eri musiikkityyleissä
- nuotin- ja rytminlukua laajennetaan mm. soolosoittoon asti sekä opiskellaan sovitusten teon perusteita

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Pohjois-Haagan yhteiskoulun musiikkitoiminnan ja -kulttuurin perinteisiin ja profiiliin on kuulunut vireä bänditoiminta sekä tietynlainen popmusiikkihenkisyys. Koulumme erilaisissa tilaisuuksissa esiintyvät yhtyekokoonpanot ovat jo traditio ja keväisin järjestettävä bändikatselmus eräänlainen instituutio, koko lukuvuoden musiikin opetuksen kantava teema. Koulukohtaiset syventävät bändityöpajat tarjoavat yhtyelaulusta ja bändisoitosta kiinnostuneille opiskelijoille kanavan harjoitella kykyjen mukaan hyvinkin vaativaa ohjelmistoa ja mahdollisuuden solistiseen ilmaisuun, konserttiesiintymiseen. Tietty perehtyneisyys johonkin yhtye- tai orkesterisoittimeen tai laulun harrastus katsotaan eduksi mutta se ei ole välttämätöntä, opiskelijan asenne ja aktiivisuus on tärkeintä.

Opintojaksolla tutustutaan pop-musiikin eri tyylilajeihin rockista jazz-musiikkiin. Näiden tyylilajien keskeiset teokset ovat opintojakson pääosan muodostavan yhteismusisoinnin perusta. Laulajat syventyvät soolo-, stemma- ja mikrofonilaulutekniikkaan ja soittajat omien instrumenttiensa monipuoliseen hallintaan eri musiikkityyleissä. Nuotin- ja rytminlukua laajennetaan mm. soolosoittoon asti sekä opiskellaan sovitusten teon perusteita.

PHYK:n bändipajojen tuotoksia on katsottavissa perinteisten Bändikatselmusten videoissa.

Bändityöpajat olisi hyvä suorittaa järjestyksessä ja ainakin ensimmäinen pakollinen opintojakso suoritettuna.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Bändipaja 2, 2 op (MU06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- muodostaa opiskelijoiden omia bändikokoonpanoja
- opetella esiintymistä koulun juhlissa ja muissa tilaisuuksissa
- tehdä muutamia demonauhoituksia
- kehittyä oman instrumentin soitossa tai laulamisessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kehittyminen bändisoitossa ja yhteismusisoinnissa
- pop-musiikin eri tyylilajit
- laulajat syventyvät soolo-, stemma- ja mikrofonilaulutekniikkaan ja soittajat omien instrumenttiensa monipuoliseen hallintaan eri musiikkityyleissä
- nuotin- ja rytminlukua laajennetaan mm. soolosoittoon asti sekä opiskellaan sovitusten teon perusteita

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Pohjois-Haagan yhteiskoulun musiikkitoiminnan ja -kulttuurin perinteisiin ja profiiliin on kuulunut vireä bänditoiminta sekä tietynlainen popmusiikkihenkisyys. Koulumme erilaisissa tilaisuuksissa esiintyvät yhtyekokoonpanot ovat jo traditio ja keväisin järjestettävä bändikatselmus eräänlainen instituutio, koko lukuvuoden musiikin opetuksen kantava teema. Koulukohtaiset syventävät bändityöpajat tarjoavat yhtyelaulusta ja bändisoitosta kiinnostuneille opiskelijoille kanavan harjoitella kykyjen mukaan hyvinkin vaativaa ohjelmistoa ja mahdollisuuden solistiseen ilmaisuun, konserttiesiintymiseen. Tietty perehtyneisyys johonkin yhtye- tai orkesterisoittimeen tai laulun harrastus katsotaan eduksi mutta se ei ole välttämätöntä, opiskelijan asenne ja aktiivisuus on tärkeintä.

Opintojaksolla tutustutaan pop-musiikin eri tyylilajeihin rockista jazz-musiikkiin. Näiden tyylilajien keskeiset teokset ovat opintojakson pääosan muodostavan yhteismusisoinnin perusta. Laulajat syventyvät soolo-, stemma- ja mikrofonilaulutekniikkaan ja soittajat omien instrumenttiensa monipuoliseen hallintaan eri musiikkityyleissä. Nuotin- ja rytminlukua laajennetaan mm. soolosoittoon asti sekä opiskellaan sovitusten teon perusteita.

PHYK:n bändipajojen tuotoksia on katsottavissa perinteisten Bändikatselmusten videoissa.

Bändityöpajat olisi hyvä suorittaa järjestyksessä ja ainakin ensimmäinen pakollinen opintojakso suoritettuna.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Bändipaja 3, 2 op (MU07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- muodostaa opiskelijoiden omia bändikokoonpanoja
- opetella esiintymistä koulun juhlissa ja muissa tilaisuuksissa
- tehdä muutamia demonauhoituksia
- kehittyä oman instrumentin soitossa tai laulamisessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kehittyminen bändisoitossa ja yhteismusisoinnissa
- pop-musiikin eri tyylilajit
- laulajat syventyvät soolo-, stemma- ja mikrofonilaulutekniikkaan ja soittajat omien instrumenttiensa monipuoliseen hallintaan eri musiikkityyleissä
- nuotin- ja rytminlukua laajennetaan mm. soolosoittoon asti sekä opiskellaan sovitusten teon perusteita

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Pohjois-Haagan yhteiskoulun musiikkitoiminnan ja -kulttuurin perinteisiin ja profiiliin on kuulunut vireä bänditoiminta sekä tietynlainen popmusiikkihenkisyys. Koulumme erilaisissa tilaisuuksissa esiintyvät yhtyekokoonpanot ovat jo traditio ja keväisin järjestettävä bändikatselmus eräänlainen instituutio, koko lukuvuoden musiikin opetuksen kantava teema. Koulukohtaiset syventävät bändityöpajat tarjoavat yhtyelaulusta ja bändisoitosta kiinnostuneille opiskelijoille kanavan harjoitella kykyjen mukaan hyvinkin vaativaa ohjelmistoa ja mahdollisuuden solistiseen ilmaisuun,

konserttiesiintymiseen. Tietty perehtyneisyys johonkin yhtye- tai orkesterisoittimeen tai laulun harrastus katsotaan eduksi mutta se ei ole välttämätöntä, opiskelijan asenne ja aktiivisuus on tärkeintä.

Opintojaksolla tutustutaan pop-musiikin eri tyylilajeihin rockista jazz-musiikkiin. Näiden tyylilajien keskeiset teokset ovat opintojakson pääosan muodostavan yhteismusisoinnin perusta. Laulajat syventyvät soolo-, stemma- ja mikrofonilaulutekniikkaan ja soittajat omien instrumenttiensa monipuoliseen hallintaan eri musiikkityyleissä. Nuotin- ja rytminlukua laajennetaan mm. soolosoittoon asti sekä opiskellaan sovitusten teon perusteita.

PHYK:n bändipajojen tuotoksia on katsottavissa perinteisten Bändikatselmusten videoissa.

Bändityöpajat olisi hyvä suorittaa järjestyksessä ja ainakin ensimmäinen pakollinen opintojakso suoritettuna.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Studiotekniikka ja äänitys, 2 op (MU08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii äänittämisen perusteet sekä studio- että livetilanteissa
- opiskelija oppii äänen jälkikäsittelyn periaatteet
- opiskelija osaa tarvittaessa suunnitella ja toteuttaa pienimuotoisen konsertin
- opiskelija oppii työstämään valmiin äänitteen aina äänitystilanteen suunnittelusta julkaisuvalmiiksi levyksi asti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- äänittäminen, etenkin nykyaikaisen tietokoneohjatun äänen nauhoittaminen
- äänitysohjelmien käyttö
- efektien vaikutus ääneen
- eri äänien sovittaminen yhteen (miksaus)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on tutustuttaa opiskelija nykyaikaiseen äänitystyöskentelyyn ja sen erilaisiin menettelytapoihin. Opintojakso on määrä liittää vahvasti osaksi keväisin järjestettävää bändikatselmusta, johon opiskelijat pääsevät ideoimaan ja toteuttamaan äänentoistoa ja äänitystä.

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii äänittämisen perusteet sekä studio- että livetilanteissa sekä äänen jälkikäsittelyn periaatteet ja että opiskelija osaa tarvittaessa suunnitella ja toteuttaa pienimuotoisen konsertin. Äänittämisen osuudessa perehdytään etenkin nykyaikaiseen tietokoneohjattuun äänen nauhoittamiseen. Äänen jälkikäsittelyssä opiskellaan äänitysohjelmien käyttöä, tutustutaan erilaisten efektien vaikutusta ääneen ja pohditaan eri äänien sovittamista yhteen (miksaus). Tarkoituksena on että opiskelija oppii työstämään valmiin äänitteen aina äänitystilanteen suunnittelusta julkaisuvalmiiksi levyksi asti.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Musiikki harrastuksena, 2 op (MU09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija on syventää musiikillisia taitojaan
- opiskelija osaa esiintyä erilaisissa tilaisuuksissa luontevasti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- aktiivinen osallistuminen koulun musiikkitoimintaan tai musiikkiopiston tasokurssien suorittaminen lukioaikana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija on syventänyt musiikillisia taitojaan lukion ulkopuolella esimerkiksi suorittamalla musiikkiopiston tasokokeita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa esiintyä erilaisissa tilaisuuksissa luontevasti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija voi suorittaa opintojakson tietyin ehdoin esimerkiksi osallistumalla lukioaikana aktiivisesti koulun musiikkitoimintaan tai suorittaessaan musiikkiopiston tasokursseja lukioaikana. Niiden korvaavuudesta on aina erikseen neuvoteltava opettajien kanssa.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.19. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiselle, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiselle.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsityksiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskeluympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

*Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.*

*Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.*

*Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan*

visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Yhteiskunnallista osaamista *syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.*

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään ***eettisyyttä ja ympäristöosaamista*** *tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.*

Globaali- ja kulttuuriosaamista *syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.*

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla*
- *kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä*
- *tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy*
- *tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa*
- *ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.*

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa*
- *hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa*
- *osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa*
- *ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.*

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle*
- *syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja*
- *kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa*
- *syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen*
- *osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta*
- *tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.*

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01)

Opintojakson moduulit

- Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*

- *käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa*
- *tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria*
- *tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa*
- *ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin

perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojakso on pakollinen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija kehittää omaa kuvallista ilmaisuaan piirtämällä, maalaamalla, kolmiulotteisilla tekniikoilla sekä tutustuu digitaalisen kuvan käyttöön. Kirjallisten ja kuvallisten tehtävien avulla opiskelija tutustuu taiteen ja taidehistorian käsitteistöön sekä oppii käyttämään tätä käsitteistöä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia, muiden opiskelijoiden, taiteen ja median kuvia sekä pohtimaan kuvan valtaa ja vallan kuvaa kulttuurissa. Opintojaksolla tarkastellaan visuaalisen kulttuurin ilmiöitä kriittisesti ja tulkitaan niiden sisältöjä, muotoja ja merkityksiä yksilön ja yhteiskunnan kannalta sekä sovelletaan opittua omassa työskentelyssä.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä*

- *perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön*
- *soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista*
- *kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä*
- *ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa*
- *arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti,

sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on, että opiskelija oppii arkkitehtuurin ja muotoilun perusteita, ilmaisutapoja, materiaalituntemusta, estetiikkaa ja suunnitteluprosesseja. Ympäristön suunnittelusta ja muotoilusta tehdään havaintoja eri näkökulmista kuten esteettiseltä ja eettiseltä sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän kehityksen kannalta. Opintojaksolla opitaan analysoimaan ja ymmärtämään luonnonvaraista sekä rakennettua että esineympäristöä. Harjoitustöitä tehdään piirtämällä, kolmiulotteisesti ilmaisten ja valokuvin.

Opintojakso on pakollinen.

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU03)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä*
- *laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin*
- *tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja*
- *hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää*
- *tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita*
- *tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Median kuvat

- *kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla*
- *median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan aktiivisuus, yritys, yhteistyökyky, oppilastovereiden huomiointi, läsnäolo, myöhästymiset, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija oppii tulkitsemaan median kuvaaman maailman suhdetta kulttuuriin ja todellisuuteen sekä ymmärtämään kuvailmaisun vaikutuskeinoja mediassa. Opiskelija oppii analysoimaan ja kehittämään omaa mediasuhdettaan ja tarkastelemaan mediakuvien (piilo)merkitystä ja vaikutusta eri aikoina, paikoissa ja osakulttuureissa. Opintojaksolla käsitellään mm. kuvajournalismia, televisio-, mainos- ja viihdekuvia, populaarikulttuurin kuvia ja sarjakuvia. Opintojaksoon sisältyy runsaasti työelämä vierailuja sekä opintokäyntejä.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*
- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykytaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen kuvat

- *kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot*
- *taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- *eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena*

- *teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- *opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- *opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numerolla 4 - 10. Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kuvataiteen historian ilmiöihin taidekuvien tulkinnan ja analyysin kautta. Opiskelija oppii ymmärtämään eri aikakausien kulttuuristen merkitysten ja käsitysten ilmenemisen kuvataiteessa ja käyttämään taiteen kuvastoja hyväkseen omissa töissään. Opiskelija oppii ymmärtämään kuvan sisällön ja muodon taiteilijan ja kulttuurin viestinä sekä kehittämään omaa ilmaisuaan kuvataiteen tuntemuksen kautta sekä kuvan tekemisen peruskeinojen ja tekniikoiden avulla. Opiskelija oppii dokumentoimaan omaa työskentelyprosessiaan sekä tuottamaan sujuvasanaista, työvaiheitaan ja ratkaisujaan perustelevaa tekstiä.

Tämä on valtakunnallinen valinnainen opintojakso.

Piirustus ja maalaus, 2 op (KU05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää näkemystään kuvataiteesta
- kehittää taitojaan piirustus- ja maalaustekniikoissa
- kokeilee erilaisia materiaali- ja tekniikkaharjoituksia
- saa tietoa erilaisista lajeista, tyyleistä ja sisällöistä
- pyrkii kehittämään kykyään ilmaista näkemyksiään omakohtaisella tavalla
- käyttää kuvataiteen keinoja kuvailmaisussaan ja tekee omakohtaisia ratkaisuja
- ymmärtää taiteen merkityksen erilaisissa ympäristöissä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- piirustus- ja maalaustaiteen lajit sekä materiaalit ja tekniikat
- kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin sisällöt, ilmiöt, prosessit ja toimintatavat
- kuvataideluokan ulkopuolinen ympäristö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää näkemystään kuvataiteesta sekä kehittää taitojaan piirustus- ja maalaustekniikoissa saaden samalla tietoa lähinnä omiin töihinsä liittyen erilaisista lajeista, tyyleistä ja sisällöistä. Opiskelija kokeilee erilaisia materiaali- ja tekniikkaharjoituksia pyrkien kehittämään kykyjään ilmaista näkemyksiään omakohtaisella tavalla. Työskentelyssä keskitytään joihinkin piirustus- ja maalaustaiteen lajeihin sekä tekniikoihin, esimerkiksi akvarelli- tai akryylimaalaukseen. Opintojakso sisältää vierailuja.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Lyhytelokuva tabletilla, 2 op (KU06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- toteuttaa taiteellisesti sekä teknisesti hallitun lyhyt elokuvan joko yksin tai parin kanssa
- oppii käyttämään tablettitietokonetta videon tuottamisessa
- oppii elokuvakerronnan tajua ja tuotantoprosessin suunnittelua
- kehittää, syventää ja laajentaa osaamistaan
- oppii tieto- ja viestintätekniikkaa
- kehittää monilukutaitoa ja pitkäjänteisyyttä
- rohkaistuu keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- toteutetaan pienimuotoinen lyhytelokuva tabletilla, jonka avulla tutustutaan elokuvan tekemisen työprosessiin
- video- ja elokuvailmaisun perusteiden: elokuvakerronta, kuvaaminen ja leikkaus omaksuminen
- tuotantoprosessin suunnittelu: idea, käsikirjoitus, kuvaus, editointi ja jälkityöstö
- nähdyn ja kuullun materiaalin analysointi, vertailu ja tulkitseminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan

käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija toteuttaa taiteellisesti sekä teknisesti hallitun lyhyt elokuvan joko yksin tai parin kanssa. Lyhyt elokuvan avulla tutustutaan elokuvan tekemisen työprosessiin. Lisäksi opintojaksolla opitaan elokuvakerronnan tajua ja tuotantoprosessin suunnittelua, kehitetään monilukutaitoa sekä pitkäjänteisyyttä. Myös video- ja elokuvailmaisun perusteet: elokuvakerronta, kuvaaminen ja leikkaus sekä tuotantoprosessin suunnittelu käydään läpi.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Valokuva, 2 op (KU07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kiinnostuu valokuvauksesta ja kokee sen olevan monipuolinen taiteellisen ilmaisun väline
- oppii valokuvauksen historiasta ja kehityksestä, sen käytöstä mediassa, ja sen eri lajeista
- rohkaistuu ilmaisemaan mielipiteitään
- kehittää, syventää ja laajentaa osaamistaan
- kehittää monilukutaitoa
- havainnoi taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti
- harjaannuttaa tieto- ja viestintäteknologian osaamista ja verkkoympäristöjä luovasti ja kriittisesti
- rohkaistuu keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelemaan näkemyksiään

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- keskeisiä asioita valokuvauksesta
- valokuvauksen perusteet, kamerateknikan käyttö ja digitaalinen valokuvaus
- nykyvalokuvauksen keskeiset ilmiöt

- kuvatulkinnan menetelmät ja esittämisen tavat
- visuaalinen viestintä mediassa valokuvan keinoin ja valokuvataiteen valokuvauksellinen ilmaisu
- kriittisen ajattelun kehittyminen
- vierailut tarjonnan mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4 – 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija kiinnostuu valokuvauksesta ja kokee sen olevan monipuolinen taiteellisen ilmaisun väline. Opiskelija oppii valokuvauksen historiasta ja kehityksestä, sen käytöstä mediassa, ja sen eri lajeista. Opiskelemme sekä digitaalista kuvausta ja kuvankäsittelyä. Opintojaksoon sisältyy vierailuja tarjonnan mukaan.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Abilehti, 2 op (KU08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- toteuttaa visuaalisesti näyttävän ja luettavan abilehden yhdessä ryhmän kanssa
- tarkastelee omia ja muiden kuvakulttuureja sekä taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- tutkii visuaalista kulttuuria yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- käyttää median sisältöjä, ilmiöitä, suunnitteluprosesseja ja toimintatapoja visuaalisen ja tekstillisen tuottamisen lähtökohtana
- tarkastelee mediakulttuurien henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä
- ymmärtää visuaalisuuden merkityksen mediaviestinnässä, mediaympäristöissä ja mediaesityksissä sekä niiden suunnittelussa ja tuottamisessa
- kehittää, syventää ja laajentaa osaamistaan
- oppii tieto- ja viestintätekniikkaa
- kehittää monilukutaitoa
- harjoittelee tekstin ja kuvan sommittelua
- perehtyy typografiaan, kuvankäsittelyyn ja lehden taittoon

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ideat ja huumori
- tekstin työstäminen
- typografian, kuvankäsittelyn, taiton, sommittelun ja painotyön perusteet
- visuaalinen viestintä mediassa
- erilaiset käsitykset visuaalisesta kulttuurista
- kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot
- taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaiset ilmiöt
- median sisällöt, tuotteet, palvelut, ilmiöt ja ympäristöt kuvallisen ja tekstillisen tuottamisen lähtökohtana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen

keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin tavoitteena on toteuttaa visuaalisesti näyttävä ja luettava abilehti, käyttäen hyväksi taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä. Kurssi on tarkoitettu abiturienteille.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Penkkarimaalaus, 2 op (KU09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- toteuttaa visuaalisesti näyttäviä penkinpainajaismaalauksia yhdessä ryhmän kanssa
- käyttää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoja kuvailmaisussaan ja tekee omakohtaisia ratkaisuja
- tarkastelee median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista ryhmän jäsenenä
- käyttää median sisältöjä, ilmiöitä, suunnitteluprosesseja ja toimintatapoja kuvallisen tuottamisen lähtökohtana
- kehittää taitojaan piirustus- ja maalaustekniikoissa
- pyrkii kehittämään kykyään ilmaista näkemyksiään omakohtaisella tavalla
- soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ideat ja huumori
- piirustus- ja maalaustaiteen lajit sekä tekniikat
- kuvataiteen käsitteistö, kuvatyypit ja kuvastot
- kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin sisällöt, ilmiöt, prosessit ja toimintatavat
- omat kuvat identiteettien rakentajina, kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjinä ja kulttuuriperinnön uudistajina
- vaikuttaminen omissa ja muiden kuvissa, taiteessa, mediassa ja muissa ympäristöissä
- kuvalliset, sanalliset ja muut kuvatulkinnan keinot
- taiteen, median ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaiset ilmiöt ja kysymykset kuvallisen tuottamisen lähtökohtana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija kehittää taitojaan piirustus- ja maalaustekniikoissa, toteuttaessaan koulun penkinpainajaiskuorma-autoihin laadukkaita suurikokoisia maalauksia. Penkkarirekkojen maalausten on määrä kertoa, minkä koulun abiturientit ovat kyseessä sekä viihdyttää ohikulkijoita esimerkiksi ajankohtaisilla aiheilla, joita on sovellettu koulumaailmaan. Näin myös korkeakoulu-, työelämä- ja kansainvälinen yhteistyö on opintojaksolla mukana. Kurssi etenee ideoinnin ja luonnostelun kautta maalauksiin. Maalauksissa hyödynnetään median- ja populaarikulttuurin kuvastoa sekä karikatyyripiirustusta.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Ranskan taide ja kulttuuri, 2 op (TEO04)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Espanjan arkkitehtuuri ja taide, 2 op (TEO05)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.20. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutusalavalintoja ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***yhteiskunnallista*** *ja* ***vuorovaikutusosaamistaan****.*

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään ***hyvinvointiosaamistaan.*** *Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.*

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää* ***eettisen ja ympäristöosaamisen*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.*

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia*
- *saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin*
- *suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään*
- *osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan*
- *tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin*
- *oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan*
- *tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa*
- *oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä*
- *harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa*
- *kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan*
- *toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.*

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP01)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämänhallintataidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksososssa opiskelija oppii aktiivisen kansalaisen taitoja kuten omien valintojen suunnittelua, päätöksentekotaitoja ja tiedonhakutaitoa koskien jatko-opintoja ja työelämää. Opiskelijan urasuunnittelutaidot ja toimijuus vahvistuvat.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja käyttämään omia vahvuuksiaan. Opintojaksossa käsitellään ajankäytön hallintaa ja oman hyvinvoinnin huomioimista opiskelijan elämässä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu erilaisiin koulutusta- ja työelämään koskeviin tiedonhankinnan tapoihin. Opiskelija oppii arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta oman opiskelun , työn ja jatko-opintosuunnitelmansa kannalta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii omien valintojensa taustalla olevia arvoja. Tulevaisuuden näkymiä pyritään käsittelemään realistisesti siten, että opiskelija tunnistaa omat mahdollisuutensa vaikuttaa ja löytää paikkansa yhteiskunnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijalle annetaan kannustavaa palautetta eri ohjaustilanteiden yhteydessä. Opintojakso arvioidaan, kun opiskelija on tehnyt opintojaksoon sisältyvät tehtävät sekä laatinut alustavan opiskelu- ja ylioppilaskirjoitussuunnitelman. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija tutustuu koulun käytänteisiin, lukio-opintojen rakenteeseen ja valintojen merkitykseen jatko-opintojen kannalta. Opintojakson aikana opiskelija oppii suunnittelemaan opintojaan ja tunnistamaan omia vahvuuksiaan. Opintojaksossa tehdään opiskelu- ja ylioppilastutkintosuunnitelma.

Opiskelijalle tiedotetaan korkeakoulujen lukiolaisille suuntaamista opinnoista ja koulun työelämäyhteistyöstä. Opiskelijoiden on mahdollista osallistua erilaisiin jatko-opintotilaisuuksiin.

Opintojakso on pakollinen.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- *henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen*
- *jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla*
- *työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa*
- *työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen*
- *oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen*
- *oman hyvinvoinnin edistäminen*
- *tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään yhteiskunnallisen osaamisen kannalta tärkeitä työelämävalmiuksia ja tehdään työnhakuun liittyviä harjoituksia. Opiskelija oppii hakemaan ammatteihin, koulutusaloihin ja koulutukseen hakeutumiseen liittyvää luotettavaa tietoa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opinto-ohjauksen työtavat ovat keskustelevia ja vuorovaikutteisia. Opiskelijan tulevaisuuteen liittyviä ajatuksia pohditaan pienryhmissä, luokkamuotoisesti ja henkilökohtaisessa ohjauksessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan saa tietoa opiskelumahdollisuuksista ulkomailla ja opintojaksossa käsitellään globaalin työelämän vaatimuksia. Opiskelija oppii tunnistamaan ja hyödyntämään mahdollisuuksiaan kansainvälistymiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opiskelijalle annetaan kannustavaa palautetta eri ohjaustilanteiden yhteydessä. Opintojakso arvioidaan, kun opiskelija on tehnyt opintojaksoon sisältyvät tehtävät sekä päivittänyt ohjaussuunnitelmansa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään tietämystä koti- ja ulkomaisista opiskelumahdollisuuksista. Opiskelija tutustuu koulutusten pääsyvaatimuksiin ja hakuprosessiin Suomessa ja ulkomailla. Opintojaksossa perehdytään työnhakuun ja työelämätaitoihin. Jaksoon sisältyy tutustuminen koulutuspaikkoihin ja työelämään. Opintojaksossa tarkennetaan opintosuunnitelmaa, erityisesti jatko-opintosuunnitelma.

Opintojaksoon sisältyvät erilaiset korkeakoulu- ja yliopistovierailut sekä ammattialoihin liittyvä teemapäivä.

Opintojakso on pakollinen.

Tutortoiminta, 2 op (OP03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehittyminen vertaisohjaajana

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uusien opiskelijoiden perhehdyttäminen koulun käytänteisiin
- ryhmäyttämien
- yhteishengen lisääminen
- uusien lukiolaisten auttaminen valintojen teossa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tutortoiminta sisältää koulun esittelyä ja opiskelijoiden neuvontaa ja ohjausta. Opintojaksossa opiskeiljan esiintymistaidot, ryhmätyötaidot ja ohjaustaidot kehittyvät. Tutorit toimivat linkkinä uusien ja vanhojen opiskelijoiden sekä henkilökunnan välillä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutorit luovat kouluun yhteisöllisyyttä. Toiminta vaikuttaa merkittävästi opiskelijoiden viihtyvyyteen. Toiminnan kautta hankittu osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä, kun opiskelija on osallistunut koulutukseen ja tutortoimintaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Tutor on vanhempi opiskelija, joka toimii ensimmäisen vuoden lukio-opiskelijoiden tukena. Tutor tutustuttaa uudet opiskelijat lukioon ja kouluyhteisöön.

Tutortoimintaan kuuluu uusien opiskelijoiden auttaminen koulun arjessa, yhteishengen lisääminen ja koulusta tiedottaminen. Opintojakso suoritetaan vuoden aikana osallistumalla aktiivisesti koulun tutortoimintaan.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Opiskelutaidot, 2 op (OP04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelijan opiskelutaitojen kehittyminen ja vahvistuminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijan opiskelutaitojen kehittyminen ja vahvistuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelija itsetuntemusta ja antaa hänelle taitoja opiskella itselleen parhaalla tavalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteiseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on tarkoitettu tukemaan lukio-opintoja. Se on kaikille avoin ja siitä on hyötyä, jos haluaa parantaa opiskelutaitoja tai kaipaa vinkkejä opiskelutekniikoihin. Opintojaksolla käsitellään muun muassa erilaisia lukustrategioita, ajankäytön suunnittelua, muistia, motivaatiota sekä pohditaan keinoja jännityksen lieventämiseen haastavissa tilanteissa. Opintojakso on

erityisen tarpeellinen, jos on oppimis- tai lukivaikeus. Tarvittaessa opintojaksolla voidaan arvioida mahdollista lukivaikeutta ylioppilastutkintoa varten. Opintojaksolla tehdään paljon käytännön harjoituksia.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

7.21. Kotitalous (KOV)

Oppiaineen tehtävä

Kotitaloudella lukion oppiaineella on yhteiskunnallinen tehtävä vaikuttaa yksilöiden kautta kotitalouksien hyvinvointiin ja talouteen. Ruokaosaamisen, ruokalukutaitojen sekä vastuullisen arjen hallinnan ja ajattelun taitojen opetuksen avulla voidaan edistää itsenäistyvien ja aikuistuvien nuorten taitoja huolehtia itsestään ja omista kotitalouksistaan.

Tavoitteet

Kotitalousopetuksella on tavoitteena oppilaskeskeisten ja oppimaan oppimista tukevien työtapojen avulla korostaa opiskelijan omaa vastuuta omasta hyvinvoinnistaan. Tavoitteena on myös kannustaa opiskeljoita itsenäiseen ongelmanratkaisuun, aktiiviseen tiedon hankintaan sekä vastuullisiin arjen valintoihin.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Kotitalous on **laaja-alainen, moniulotteinen** ja **monitieteinen oppiaine**, jonka tehtävä on vaikuttaa yksilöiden kautta hyvinvointiin ja talouteen, joten sillä on syvä **yhteiskunnallinen tehtävä.**

Käytännönläheiset opintokokonaisuudet kehittävät erityisesti opiskelijan **yhteistyökykyä ja sosiaalisia taitoja** sekä koko **vuorovaikutusosaamisen** aluetta.

Jokaiseen opintokokonaisuuteen sisältyvät ravitsemukseen, terveyteen, kestävään kehitykseen sekä kuluttajuuteen liittyvät **hyvinvointiosaamisen** sisällöt ovat tärkeitä koko yhteiskunnan kannalta. Toisaalta nämä sisällöt, niiden läpikäyminen ja opiskelu ohjaavat myös digiajan **monilukutaitoon sekä lähdekriittisyyteen**.

Opintokokonaisuuksissa korostuvat **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** kokonaisuudet arjenvalintojen, **kestävän kehityksen ja kuluttajuuden sekä kiertotalouden** ymmärtämisen avulla.

Erityisesti *Kansainvälisen ruokakulttuurin* opintokokonaisuudessa keskitytään laajasti maailman eri **kulttuuriperintöihin** sekä **kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.**

Opintojaksot

Kunnon eväät opiskeluun, 2 op (KOV01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii tekemään arjen valintoja kustannustietoisesti ja kestävän elämäntavan sekä ympäristön huomioiden
- Opiskelija oppii suunnittelemaan aterioita ravitsemussuositusten mukaisesti

- Opiskelija tutustuu erilaisten ruoka-aineiden ja ruoanvalmistusvälineiden käyttöön sekä erilaisiin ruoanvalmistusmenetelmiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ruoan merkitys sekä terveyttä edistävät valinnat (ravitsemus)
- ympäristö ja kierrätys
- hygienia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tämän opintojakson sisällöt tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa korostuu voimakkaasti eettisyys- ja ympäristöosaaminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Myös yhteiskunnallisen osaamisen kestävä kehitys on keskeisessä roolissa opintojakson sisällöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opetuskerroilla suunnitellaan ja valmistetaan ateriakokonaisuuksia nykyisten ravitsemussuositusten mukaan, tutustuen erilaisiin ruuanvalmistusmenetelmiin,-välineisiin ja ruoka-aineisiin. Opiskelijat suunnittelevat ja valmistavat kotona ateriakokonaisuuden annettujen ohjeiden mukaan, raportoivat siitä opettajalle sovitulla tavalla.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Urheilijan ravitsemus, 2 op (VA03)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kansainvälinen ruokakulttuuri, 2 op (KOV03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii valmistamaan eri maailman keittiöiden ruokia ja leivonnaisia
- Opiskelija tutustuu erilaisiin ruokakulttuurialueisiin
- Opiskelija oppii ymmärtämään erilaisten tekijöiden, kuten uskonnon, historian ja maantieteen merkityksen ruokakulttuurien muovaajina

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelijaryhmän kanssa yhdessä suunnitellaan ja sovitaan opintojakson toteuttamismuoto.
- Kurssin toteuttamistavassa tuetaan eri kansainvälisten kulttuurien monimuotoisuuden ymmärtämistä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tässä opintojaksossa painottuu erityisesti globaali-ja kulttuuriosaaminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Myös vuorovaikutusosaaminen korostuu tässä opintojaksossa..

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kansainväliseen ruoka- ja juomakulttuuriin käytännön ruoanvalmistuksen ja kirjallisten esitysten avulla. Kevätlukukaudella pidetään lukujärjestyksen ulkopuolisena kurssina jo perinteinen PHYK:n kansainvälisen ruokakulttuurin opintojakso. Tämä toteutetaan siten, että opettajan ja ilmoittautuneiden kanssa sovitaan ajankohdista ja eri tavoista suorittaa kurssi. Opettaja kutsuu ilmoittautuneet opiskelijat koolle ja suunnitellaan yhdessä suoritusaikataulu ja -tapa 4. tai 5. jaksoon. Aikaisempina vuosina tämän opintojakson puitteissa on toteutettu mm. Ravintolapäivän kahvio Phykissä ja tehty tutustumismatkoja eri etnisiin ravintoloihin.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso.

Kotitalouden lukiodiplomi, 2 op (KOLD01)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.22. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaineen tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- *asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- *työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- *tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- *soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- *hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- *valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*
- *arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta*
- *vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.*

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Kotitalouden lukiodiplomi, 2 op (KOLD01)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.23. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Opintojaksot

Opiskelutaidot - tutkiva työskentely teknologialla, 2 op (TEO01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii lukio-opinnoissa tarvittavat tietotekniset taidot
- opiskelija oppii hakemaan tietoa verkosta ja toimimaan tietokoneella turvallisesti
- opiskelija tutustuu koululla käytössä oleviin järjestelmiin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojen kannalta keskeisten tekstinkäsittely- ja muiden tarvittavien ohjelmien perusteet
- koululla ja ylioppilaskokeissa käytössä olevan koejärjestelmän toiminta
- verkosta löytyvien materiaalien ja kuvien käyttöoikeudet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii hyödyntämään tietoteknisiä taitojaan monipuolisesti eri oppiaineissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Nuorten turvakurssi, 2 op (TEO03)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

Ranskan taide ja kulttuuri, 2 op (TEO04)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

Espanjan arkkitehtuuri ja taide, 2 op (TEO05)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.24. Urheilijoiden erityisopintojaksot (URHE)

Oppiaineen tehtävä

Urheilijoiden erityisopintojaksojen tarkoituksena on varmistaa lukion eteneminen niiden valmennuksessa olevien lukiolaisten osalta, jotka joutuvat olemaan poissa poikkeuksellisen paljon kilpailumatkojen, leirien ja muun valmennuksen vuoksi.

Näille opintojaksoille ei voi hakeutua itse, vaan opinto-ohjaajat ehdottavat näitä opintojaksoja opiskelijoille, joilla voisi olla niihin tarvetta. Opiskelija päättää, suorittaako hän opinnot muulla tavalla vai sitoutuuko hän suorittamaan jonkin näistä opintojaksoista.

Tavoitteet

Sporttarien erityisopintojaksojen tavoitteena on varmistaa lukion eteneminen huolimatta paljon aikaa vievästä urheiluharrastuksesta.

Tässä vaiheessa opetussuunnitelmassa on vasta yksi opintojakso, jolla järjestelmää pilotoidaan. Jatkossa on tarkoitus lisätä muita, erityisesti ensimmäisen vuosiasteen opintojen käynnistymisen varmistavia opintojaksoja.

Opintojaksot

Ykkösen kielet urheilijoille, 10 op (URHE01)

Integraatio-opintojaksot ovat oppiaineiden lopussa.

7.25. Integraatio-opintojaksot

Kotitalouden lukiodiplomi, 2 op (KOLD01)

Oppiaineet

- Kotitalous
- Lukiodiplomit

Opintojakson moduulit

- Kotitalouden lukiodiplomi, 2 op (KOLD1), Valinnainen

Tavoitteet

Kotitalouden lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja ilmentää omaehtoista harrastuneisuuttaan kotitaloudessa*
- *osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat*
- *antaa näytön kotitalouden osaamisesta osoittamalla tutkivaa ja soveltavaa opiskelua, vuorovaikutteista toimintaa, yhteisöllistä tiedon rakentamista ja osaamisen jakamista sekä kriittistä tiedon ja työskentelyn arviointia*
- *osaa tuottaa kokonaisuuden, jonka sisällön valinta, tehtäväidea sekä suunnittelu- ja toteutusprosessi tukevat toisiaan.*

Keskeiset sisällöt

Kotitalouden lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä opiskelijan valitsemaan teemaan, tehtäväideaan ja suunnittelu- ja toteutusprosessiin*
- *muodostuvat lukiodiplomityöstä, esseestä sekä itsearviointia ja kotitalouden tuntemusta kuvaavasta portfoliosta, jotka arvioidaan annettujen kriteerien perusteella.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kotitalous on **laaja-alainen, moniulotteinen** ja **monitieteinen oppiaine**, jonka tehtävä on vaikuttaa yksilöiden kautta hyvinvointiin ja talouteen, joten sillä on syvä **yhteiskunnallinen tehtävä.**

Käytännönläheiset opintokokonaisuudet kehittävät erityisesti opiskelijan **yhteistyökykyä ja sosiaalisia taitoja** sekä koko **vuorovaikutusosaamisen** aluetta.

Jokaiseen opintokokonaisuuteen sisältyvät ravitsemukseen, terveyteen, kestävään kehitykseen sekä kuluttajuuteen liittyvät **hyvinvointiosaamisen** sisällöt ovat tärkeitä koko yhteiskunnan kannalta. Toisaalta nämä sisällöt, niiden läpikäyminen ja opiskelu ohjaavat myös digiajan **monilukutaitoon sekä lähdekriittisyyteen**.

Opintokokonaisuuksissa korostuvat **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** kokonaisuudet arjenvalintojen, **kestävän kehityksen ja kuluttajuuden sekä kiertotalouden** ymmärtämisen avulla.

Erityisesti *Kansainvälisen ruokakulttuurin* opintokokonaisuudessa keskitytään laajasti maailman eri **kulttuuriperintöihin** sekä **kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.**

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kotitalouden lukiodiplomi antaa opiskelijalle mahdollisuuden osoittaa lukioaikaista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan tässä oppiaineessa. Opetushallitus antaa joka vuosi erilliset ohjeet diplomin suorittamiseen.

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02)

Oppiaineet

- Kuvataide
- Lukiodiplomit

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia*
- *osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat*
- *osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan*
- *osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta*
- *osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- *perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan*
- *muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfoliosta.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lukiodiplomin suorituksen arvioi lukion opettaja. Opettajan lisäksi arviointiin osallistuu toinen arvioija, jonka tulee myös olla kyseisen alan asiantuntija.

Lukiodiplomin suorituksesta annetaan numeroarvosana. Arvioinnissa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuvataiteen lukiodiplomi on näyttö, joka suoritetaan itsenäisesti kuvataideopettajan valvonnassa. Lukiodiplomi toteutetaan yhden valtakunnallisen soveltavan opintojakson aikana 2. jaksossa. Sen suorittamiseen varataan 38 tuntia. Ennen lukiodiplomin suorittamista opiskelijalla täytyy olla suoritettuna vähintään neljä (4) lukion hyväksymää kuvataiteen kurssia.

Retkeily- ja erätaito, 2 op (LI10)

Oppiaineet

- Biologia
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kiinnostuu luonnossa kulkemisesta
- opiskelija osaa liikkua luonnossa omatoimisesti
- opiskelijan luonnontuntemus lisääntyy

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- luonnossa liikkuminen
- erätaidot
- ensiaputaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien luontoliikunnassa eettisesti kestävään kulutukseen. Samalla opiskelija oppii arvostamaan luontoa ja sen tarjoamia ekosysteemipalveluita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Suoritusmerkinnän perusteena on aktiivinen osallistuminen ja opintojaksoon liittyvien tehtävien suorittaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opetellaan luonnossa liikkumista, erätaitoja, ensiaputaitoja ja luonnon tuntemusta. Retkeily- ja erätaito-opintojakso toteutetaan kokonaisuudessaan maasto-olosuhteissa vähintään

3 - 4 päivän pituisena ajankohdasta riippuen. Kohdealue voi vaihdella pääkaupunkiseudun luonnosta Pohjois-Lappiin.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Toinen opintopisteistä tulee todistuksessa kohtaan BI09.

Urheiluhistoria, 2 op (LI11)

Oppiaineet

- Historia
- Liikunta

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Syventää opiskelijoiden urheiluhistorian tuntemusta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa perehdytään nykyaikaisen kilpa- ja kuntourheilun historialliseen taustaan ja kehitykseen monipuolisin työmenetelmin sekä erilaisten lähdeaineistojen avulla. Opintojakson puitteissa voidaan tehdä projekteja ja vierailuja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää urheilun aseman ja merkityksen eri kulttuurien historiassa yksilöllisen, kansallisen ja globaalin identiteetin vahvistamisessa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä: kokeen asemasta voidaan käyttää opintotehtäviä, tutkielmia ja muita vaihtoehtoisia arviointikeinoja. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Urheiluhistorian opintojakso liittyy lukiomme erityistehtävään. Opintojakso on liikunnan ja historian yhteinen valinnainen opintojakso. Opintojaksossa perehdytään nykyaikaisen kilpa- ja kuntourheilun historialliseen taustaan ja kehitykseen monipuolisin työmenetelmin ja erilaisten lähdeaineistojen avulla. Opintojakso voidaan toteuttaa yhteistyössä liikunnanopetuksen kanssa, jolloin siihen sisältyy aktivoivia käytännön osuuksia.

Tämä on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Toinen opintopisteistä tulee todistuksessa kohtaan HI08.

Psyykkinen valmennus, 2 op (LI12)

Oppiaineet

- Liikunta
- Psykologia

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kurssin keskeisenä tavoitteena on, että opiskelijan itsetuntemus lisääntyy ja urheilijaidentiteetti selkiytyy
- Opiskelija oppii erottamaan haitallisen ja hyödyllisen stressin ja saa välineitä haitallisen stressin hallintaan
- Opiskelija tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan
- Opiskelijan resilienssi eli psyykkinen joustavuus lisääntyy
- Opiskelija tunnistaa omia rajojaan
- Opiskelija ymmärtää tietoisen läsnäolon (mindfulness) keskeiset periaatteet ja saa kokemuksen mindfulness-harjoitteista.
- Opiskelija ymmärtää psyykkisen valmennuksen käsitteet ja oppii liittämään niitä omaan valmentautumiseensa erilaisten harjoitteiden kautta
- Opiskelija ymmärtää vuorovaikutuksellisten tekijöiden merkityksen hyvään yhteistyöhön valmennuksessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kurssi on luonteeltaan hyvin käytännöllinen ja tunneilla harjoitellaan rentoutumista erilaisilla rentoutumis- ja mielikuvaharjoituksilla sekä mindfulnessharjoituksilla
- tunneilla käsitellään stressiä psykologisena ilmiönä
- tarkastellaan palautumiseen liittyviä tekijöitä
- harjoitellaan aikatauluttamista ja ajankäytön hallintaa
- tarkastellaan psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä
- tarkastellaan riittävän unen merkitystä psyykkiselle hyvinvoinnille
- Kurssilla esitellään ja harjoitellaan hyväksyntä- ja arvopohjaista lähestymistapaa ja sen soveltamista psykologisiin ongelmiin sekä psykkiseen valmentautumiseen.
- Itsetuntemus ja urheilijan identiteetti
- psyykkiset ja yhteistyötaidot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla on tärkeää, että opiskelija omaksuu sellaisia psykologian tietoja ja taitoja, jotka tukevat hänen itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä.

Opiskelija oppii ymmärtämään oman toimintakykynsä vaikutukset omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn ja hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan S (suoritettu) merkinnällä. Opintojaksolla ei pidetä koetta. Hyväksytty suoritus edellyttää aktiivista osallistumista opintojaksolla toteutettaviin harjoitteisiin ja annettujen tehtävien suorittamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso on luonteeltaan hyvin käytännöllinen ja tunneilla harjoitellaan rentoutumista erilaisilla rentoutumis- ja mielikuvaharjoituksilla sekä mindfulnessharjoituksilla. Tunneilla käsitellään haitallista stressiä ja pyritään saamaan välineita sen hallintaan. Esimerkiksi tarkastellaan palautumiseen liittyviä tekijöitä ja harjoitellaan aikatauluttamista ja ajankäytön hallintaa sekä pyritään lisäämään tietoa riittävään nukkumiseen liittyvistä terveysvaikutuksista.

Erityisesti tavoitteellisesti urheileva opiskelija saa opintojaksolta eväitä psyykkiseen valmentautumiseen. Opintojaksolla pääsee työskentelemään itsetuntemukseen ja urheilijaidentiteettiin liittyvien asioiden kanssa, ja saa työkaluja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja psyykkisten taitojen vahvistamiseksi.

Opintojakson sisältöjä voidaan räätälöidä myös opiskelijoiden toiveiden ja tarpeiden mukaan.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Toinen opintopisteistä tulee todistuksessa kohtaan PS07.

Tämä opintojakso on sama kuin urheiluvalmennuksen alla näkyvä Tiedostava urheilija. Jos opiskelija on valinnut opintojakson VA02, molemmat opintopisteet merkitään valmennukseen.

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04)

Oppiaineet

- Lukiodiplomit
- Liikunta

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa*
- *pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyjään.*

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- *muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii liikunnan merkitystä omassa elämässään kehittäen toimintakykyään monipuolisesti

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija ottaa vastuuta omasta ja ryhmässä toimimisesta ja ymmärtää vuorovaikutustaitojen merkityksen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Lukiodiplomin suorituksesta annetaan numeroarvosana. Arvioinnissa käytetään asteikkoa 4–10. Opiskelija saa todistuksen lukiodiplomistaan, kun hän on suorittanut lukion koko oppimäärän.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssi muodostuu lukioaikaisesta näytöstä liikunnan eri osioissa ja harrastuneisuudessa portfolion muodossa.

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06)

Oppiaineet

- Lukiodiplomit
- Musiikki

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa*
- *osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.*

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- *opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arvioitsijoiden lausunto*
- *erilaiset toteutustavat ja osa-alueet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksineen ja tunteineen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arviointi toteutetaan valtakunnallisten kriteerien pohjalta asteikolla 1-5 sekä sanallisella arvioinnilla. Lukiodiplomin arviointiin osallistuu kurssin opettajan lisäksi koulun ulkopuolinen musiikin asiantuntija.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Musiikin lukiodiplomin voi tehdä opiskelija, jolla on suoritettuna vähintään neljä musiikin opintojaksoa. Lukiodiplomin voi toteuttaa musiikkiprojektina tai lukioaikaisten töiden portfoliona. Molempiin malleihin kuuluu näytesalkku, johon sisällytetään kirjallisia, kuvallisia ja soivia näytteitä, raportti työvaiheista sekä musiikillinen omaelämäkerta. Diplomikurssi on ohjattua ja itsenäistä työskentelyä.

Ranskan taide ja kulttuuri, 2 op (TEO04)

Oppiaineet

- Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä
- Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä
- Kuvataide
- Temaattiset opinnot

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuu alueen taideaarteisiin ja kulttuuriin
- oppii arvostamaan eurooppalaista kulttuuriperintöä
- kehittää kommunikaatiota vieraalla kielellä
- oppii selviytymään arkipäivän viestintätilanteista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- alueen kaupunkeihin ja nähtävyyksiin tutustuminen
- taiteen historian tuntemuksen lisääminen
- ranskan kielen arjen ja taiteen sanasto

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Vuorovaikutusosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.

Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen

kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tehdään muutaman päivän mittainen omakustanteinen opintomatka Ranskaan. Opintojaksolla tutustutaan taidemuseoihin sekä ranskan arkikielen sanastoon ja vieraillaan alueen muissa kohteissa. Käydään koripalloliiga Pro A:n tai jalkapalloliiga Ligue 1:n ottelussa mahdollisuuden mukaan.
Opintojaksolla tehdään erilaisia tehtäviä, myös ennakkoon.
Aiemmat Ranskan opinnot eivät ole pakollisia. Opintojakson ajankohta ja kohde valitaan lukuvuosikohtaisesti. Opintojakson opintopisteistä toinen merkitään todistusessa kuvataiteeseen kohtaan KU10 ja toinen B2- tai B3-ranskaan kohtaan RAB212 tai RAB312.

Espanjan arkkitehtuuri ja taide, 2 op (TEO05)

Oppiaineet

- Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä
- Kuvataide
- Temaattiset opinnot

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tuntee alueen merkittävimmät taide- ja arkkitehtuuriaarteet sekä niiden taustat ja tekijät
- oppii arvostamaan eurooppalaista kulttuuriperintöä
- oppii selviytymään arkipäivän viestintätilanteista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kohde kaupunki ja nähtävyyksiin tutustuminen
- taiteen historian tuntemuksen lisääminen
- espanjan kielen arjen ja taiteen sanasto

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa

ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.

Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tehdään muutaman päivän mittainen omakustanteinen opintomatka Espanjaan. Opintojaksolla tutustutaan muutamiin alueen merkittävimmistä nähtävyyksistä ja taideaarteista sekä espanjan arkikielen sanastoon. Vieraillaan koripalloliiga Liga ABC:n tai jalkapalloliiga La Liga:n ottelussa mahdollisuuden mukaan. Opiskelija valmistaa matkasta opintopäiväkirjan ja jaksolla tehdään erilaisia tehtäviä, myös ennakkoon.

Aiemmat Espanjan opinnot eivät ole pakollisia. Opintojakson ajankohta ja kohde valitaan lukuvuosikohtaisesti. Opintojakson opintopisteistä toinen merkitään todistusessa kuvataiteeseen kohtaan KU11 ja toinen B3-espanjaan kohtaan EAB307.

Ykkösen kielet urheilijoille, 10 op (URHE01)

Oppiaineet

- Urheilijoiden erityisopintojaksot
- Ruotsi, B1-oppimäärä
- Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen
- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen
- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen
- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen
- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*

- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan vuorovaikutusta monipuolisilla viestintätavoilla sekä opetellaan itse- ja vertaisarviointia. Kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taito: Opiskelija kehittää omia vuorovaikutustaitojaan, rohkaistuu käyttämään ruotsin ja englannin kielen taitojaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää. Sosiaaliset taidot, yhteistyökyky ja yhdessä oppimisen taidot: Opiskelija kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunteminen ja käyttäminen sekä kieli-identiteetin rakentaminen: Opiskelija tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan kielen käyttäjänä. Pohditaan omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita kielenoppijana sekä luodaan oma kieliprofiili. Pohditaan kulttuurin merkitystä ja miten kulttuuri rikastuttaa elämää, toteutetaan omaa luovuutta erilaisilla tehtävillä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomalaisen ja pohjoismaisen kulttuuriperinnön tuntemus: Opiskelija syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksista toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista. Keskustellaan englannin kielen asemasta globaalina kielenä. Syvennetään kulttuurista ymmärrystä tutustumalla englanninkielisten maiden eri taiteenaloihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisen säätely ja jatkuva oppimistaitojen kehittäminen: Opiskelija kehittää omia opiskelustrategioitaan ja löytää itselleen sopivia työtapoja. Tutustutaan erilaisiin tekstityyppeihin ja opitaan hyödyntämään kieltenopiskelun apuvälineitä. Tutustutaan monenlaisiin kulttuurin alan teksteihin sekä luodaan niitä itse.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Moduulikohtaiset tavoitteet ja sisällöt huomioon ottaen opintojakson arviointi perustuu lähi-, etä- sekä itseopiskelujaksojen aikaiseen työskentelyyn, johon sisältyy monipuolisia oppimistehtäviä ja osasuorituksia (esim. palautettavat työt ja välitestit) sekä mahdollinen loppukoe. Opintojakson kumpikin oppiaine arvioidaan arvosanalla 4-10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso koostuu lähi-, etä- sekä itseopiskelujaksoista, joiden avulla pyritään varmistamaan mahdollisimman laadukas opiskelu myös niiden osalta, jotka joutuvat erinäisten harjoitus-, leiri- ja kilpailutapahtumien vuoksi olemaan koulusta paljon pois.

Opintojaksolla pohditaan opiskeltavan kielen merkitystä omassa elämässä nyt ja tulevaisuudessa. Kartoitetaan opiskelijan opiskeltavan kielen osaamista, analysoidaan ja arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja, asetetaan tavoitteita omalle oppimiselle ja etsitään keinoja oman ja yhteisen osaamisen kehittämiseksi. Syvennetään vapaamuotoisia ja tuttavallisia matkailuun ja arkeen liittyviä vuorovaikutustaitoja. Pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta, englannin kieltä

globaalina ilmiönä sekä kielitaitoa välineenä kasvattaa kulttuurista osaamista. Käsiteltävät aihepiirit liittyvät nuorten omiin kiinnostuksen kohteisiin sekä tarpeisiin käyttää kieltä myös suullisissa viestintätilanteissa. Aihepiirejä valitaan myös yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Opintojaksolla harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia käyttäen ja niistä suoriutumiseen tarvittavia strategioita. Harjoitellaan taitoa toimia aktiivisena keskustelijana ja toista kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Harjaannutetaan taitoa muotoilla mielipiteitä ja käydä merkitysneuvotteluja arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. pohditaan eri näkökulmista, mitä on hyvä elämä ja mikä merkitys hyvinvoinnilla ja ihmissuhteilla on ihmisen elämässä. Opintojakson aikana laajennetaan ja syvennetään opiskelijoiden monilukutaitoa. Tehdään eri tekstilajien tuotoksia painottaen tekstilajille ominaista kielellistä tarkkuutta.

Opintojakso korvaa pakolliset opintojaksot ENA01, ENA03 ja RUB01.

Urheilijan ravitsemus, 2 op (VA03)

Oppiaineet

- Kotitalous
- Urheiluvalmennus ja sitä tukevat tehtävät

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii valmistamaan erilaisia herkullisia ateriakokonaisuuksia tai sen osia, jotka tukevat kehittymistä harjoittelukaudella, jaksamista kilpailutilanteissa sekä auttavat elimistöä palautumaan harjoituksen tai kilpailutilanteen jälkeen.
- Opiskelija tutustuu ajankohtaisiin, luotettaviin ravitsemussuosituksiin ja osaa soveltaa niitä käytännön ruoanvalmistukseen.
- Opiskelija osaa arvioida kriittisesti erilaisia liikuntaravitsemukseen liittyviä tutkimuksia ja trendejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Aterioiden suunnittelu ja toteutus
- Kirjallisen työn tekeminen urheilijan ravitsemukseen liittyvästä erityiskysymyksestä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

ämä opintojakso sisältää lisää ja tukee voimakkaasti nuoren urheilijan hyvinvointiosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostetaan monilukutaidon merkitystä sekä opastetaan lähdekriittisyyteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opetuskerroilla suunnitellaan ja toteutetaan ateriakokonaisuuksia, jotka tukevat eri urheilulajien harjoittelua, turnaus- ja kilpailupäivän tilanteita sekä palautumista. Opiskelijat tekevät kurssin aikana kirjallisen työn liittyen esimerkiksi lisäravinteiden tarpeellisuuteen, ruokailurytmiin tai muihin urheilijan ravitsemuksen erityiskysymyksiin.

Opintojakso on koulukohtainen valinnainen opintojakso. Toinen opintopisteistä tulee todistuksessa kohtaan KOV02.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	**Viestintästrategioiden käyttö**	**Viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Tekstien tulkintataidot**	**Tekstien tuottamistaidot**
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.*	*Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus etsiä tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajoitetun määrän kirjoitusmerkkejä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.*
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppanin*	*Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.*	*Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean*

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 ***Toimiva alkeiskielitaito***	*Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppanin.*	*Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.*	*Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.*	*Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.*
A2.1 ***Peruskielitaidon alkuvaihe***	*Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja*	*Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.*	*Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua*	*Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.*

		omassa viestinnässään.		*sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.*	*Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
A2.2 **Kehittyvä peruskielitaito**	*Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteessa.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).*	*Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.*	*Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.*	*Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.1 **Toimiva peruskielitaito**	*Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.*	*Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata*	*Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen*	*Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko*

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		*kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta*	*laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.2 ***Sujuva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.*	*Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.*	*Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tunteellista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran puhetelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.*	*Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin*

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1 ***Itsenäisen kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.*	*Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.*	*Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppaniaan kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.*	*Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.*	*Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
B2.2 ***Toimiva itsenäinen kielitaito***	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan*	*Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai johtopäätöksiä. Opiskelija pystyy*	*Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että*	*Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista*

	monipuolista kieltä.	*edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.*	*epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.*	*ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.*	*konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
C1.1 ***Taitavan kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.*	*Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.*	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.*	*Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta*

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *saamen kieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *saamenkielinen, saamelaisten tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*

- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*

- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.